COL·LECCIÓ POPULAR BARCINO

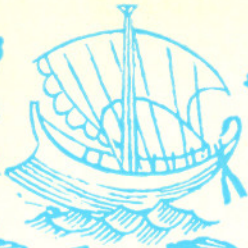

LLUÍS MARQUET

NOVETAT I LLENGUATGE

Tercera sèrie

ACLARIMENTS SOBRE LA TERMINOLOGIA CIENTÍFICA I TÈCNICA DEL CATALÀ

Núm. 238

EDITORIAL BARCINO

Any 1985

NOVETAT I LLENGUATGE

Tercera sèrie

COL·LECCIÓ POPULAR BARCINO
VOLUM CCXXXVIII

LLUÍS MARQUET

NOVETAT I LLENGUATGE

TERCERA SÈRIE

EDITORIAL BARCINO. 1985
BARCELONA. Montseny, 9

Dipòsit legal: B - 24.870 - 85
I. S. B. N.: 84. - 7.226 - 598 - 6 (Obra completa)
I. S. B. N.: 84 - 7.226 - 597 - 8 (3.ª sèrie)

EDITORIAL BARCINO. Edició núm. 716

Imp. G. CASACUBERTA. Aribau, 137 - 08036 Barcelona

ADVERTIMENT

Aquest tercer volum de Novetat i Llenguatge *aplega els 25 articles publicats a «Serra d'Or» i apareguts entre els anys 1979 i 1982, dins la columna titulada* Notes de llenguatge. *Com en els volums anteriors i per les mateixes raons, els articles són aplegats sense cap reordenació, d'acord amb l'ordre d'aparició a la revista. Les petites modificacions, esmenes o addicions que hi han estat introduïdes en relació amb l'original, milloren o completen el text, com també ho fan les notes o observacions que en diversos casos apareixen al peu de la pàgina i que fan referència als volums anteriors o bé a algun comentari relatiu a una informació complementària apareguda després de la publicació de l'article.*

Al final del present volum i tal com es diu al volum primer, hi ha l'índex general alfabètic dels termes tractats en els tres volums.

Un cop més haig d'agrair els comentaris i opinions que m'han fet diverses persones sobre algun dels articles apareguts a «Serra d'Or». A la relació de persones ja esmentades als volums anteriors, hi hauria d'afegir encara molts noms més, corresponents a diferents especialistes en el camp científico-tècnic, com també en el lingüístic; entre tots aquests

vull esmentar d'una manera especial: Oriol Casassas, Joan Carreras, Josep M. Bricall, Enric Hernández i Roig, Jordi Rubió i Lois, Laureà Solsona, Núria Aramon, Jordi Bruguera, M. Teresa Cabré, Roser Esquius, Xavier Lamuela, Roser Latorre, Isidre Illa (†), *Josep Torras i tants d'altres que farien la llista molt llarga.*

Finalment faig constar el meu agraïment a la direcció de la revista «Serra d'Or», que ha autoritzat la reproducció dels articles apareguts en aquesta revista durant uns quants anys.

LLUÍS MARQUET

Barcelona, octubre de 1983.

LLISCAR I RELLISCAR

Aquests dos verbs catalans són prou coneguts i figuren a tots els diccionaris corrents. Són molt semblants quant a llur significat i equivalen als castellans *deslizar, resbalar* i al francès *glisser*. Però caldria precisar-ne l'ús i utilitzar només *lliscar* en el camp científic, diferentment del castellà, que els utilitza sovint tots dos indistintament.

Segons el Fabra, *lliscar* és «Moure's sobre la superfície..., esp. moure's una cosa amb relació a la que l'aguanta per insuficiència de fricció externa entre les superfícies d'ambdues». Aquest terme, doncs, és perfectament utilitzable en física per a referir-se al moviment d'un cos sobre la superfície d'un altre; és a dir que direm que el cos *llisca* amb relació a un altre cos. En canvi *relliscar* és «Lliscar-li a algú els peus en posar-los sobre una superfície llisa, mullada, etcètera». És a dir que aquest darrer verb només és aplicable a persones i constitueix, doncs, una forma de *lliscar* molt particular. Són dos termes semblants, però *lliscar* és el genèric, mentre que *relliscar* (format amb *re-* i *lliscar*) sembla indicar un «*lliscar* repetidament», és a dir amb els dos peus successivament.

Doncs, com a terme físic, sembla que hem d'emprar exclusivament *lliscar*. Com a substantiu corres-

ponent a aquest verb hi ha al Fabra *lliscada* (que té una forma anàloga a *relliscada*, corresponent a *relliscar*), però per a usos com a terme de mecànica fóra millor de fer *lliscament*. Aquest darrer terme, que no és al Fabra, podem trobar-lo efectivament a la *Gran Enciclopèdia Catalana* admès com a substantiu corresponent a *lliscar*. Com és lògic, segons la facilitat o dificultat del *lliscament* canviarà el valor de la fricció o fregament del moviment.

L'absència de *lliscament* és una condició indispensable per a poder parlar del moviment de *rodolament*, tal com ho exposàvem en un altre lloc.[1] Els termes equivalents són: fr. *glissement;* cast. *deslizamiento;* it. *striciamento* (o *scorrimento*); ang. *slip/sliding.*

Diguem finalment que el terme *lliscament* també pot servir en electrotècnia per a referir-se al moviment relatiu que hi ha entre el rotor i el camp magnètic giratori d'una màquina elèctrica asíncrona i que és el fonament d'aquest tipus de màquines. Efectivament, el rotor no pot girar exactament a la velocitat del camp (dita *velocitat síncrona*) i es produeix entre ambdós moviments un petit *lliscament*, que fa que hi hagi entre aquests una petita diferència de velocitat de rotació, i per això la velocitat del rotor és lleugerament inferior a la del camp. Contràriament, en les màquines síncrones les dues velocitats són idèntiques (hi ha sincronisme en els dos moviments) i per tant no hi ha gens de *lliscament.*

1. *Cp. Rodar i rodolar,* Segona sèrie, pàg. 104.

No confonguem, doncs, *lliscar* i *relliscar*, i per tant no els utilitzem indistintament, car, per als casos que hem esmentat en aquestes ratlles, ens sembla més apropiat parlar de *lliscar* i de *lliscament*.

FULLS I FULLES

És ben sabut que el català, a diferència del castellà, distingeix entre *full* i *fulla*, de manera que cal dir un *full de paper* i la *fulla d'un arbre*.[1] En castellà, en canvi, tots dos mots s'expressen mitjançant un de sol: *hoja*. Així mateix passa també en la majoria de llengües romàniques, que només tenen un sol mot (femení), mentre que la distinció entre un mot masculí i un altre de femení es presenta solament en català i en italià (i també en alguns dialectes occitans i reto-romànics, segons J. Coromines). Antigament l'occità feia com el català i també el francès antic distingia entre *feuil* i *feuille*, però actualment només té el femení *feuille*. De tota manera, el francès usa a més el mot masculí *feuillet*, que cobreix parcialment algun dels sentits del català *full*.

Els dos mots catalans, com també els de les altres llengües romàniques, provenen del llatí *folium*, que, en ésser aplicat a les fulles dels arbres, era emprat en la forma de plural: *folia*. D'aquesta ma-

1. Joan Coromines a *Lleures i converses d'un filòleg*, Club Editor, Barcelona 1971, pàg. 71, recorda que «el català distingeix entre *full* (de paper o pasta) i *fulla* (vegetal o metàllica).»

nera, aquest plural *folia*, que tenia un sentit col·lectiu, acabà prenent en llatí vulgar la forma femenina i va convertir-se en un substantiu singular per a designar una «fulla» d'un arbre. D'aquesta forma pseudo-femenina *folia* és d'on deriven els mots respectius de les diverses llengües romàniques. Però, bé que alhora el primitiu singular masculí *folium* també donà el corresponent derivat, actualment aquest només existeix en algunes llengües i dialectes romànics, com ja hem dit més amunt. Vegem-ne les equivalències en les distintes llengües romàniques: cat. *full/fulla;* cast. *hoja;* fr. *feuille;* it. *foglio/foglia;* port. *folha;* occ. *fuelha;* rom. *foaie* (però com a *fulla* té també *frunză*).

Ara bé, resulta interessant de remarcar que els dos mots esmentats del català coincideixen quant a llur ús amb els de l'italià.

Així aquesta llengua utilitza *foglio* per a referir-se a paper i *foglia* per a designar les dels arbres. Doncs podem establir un paral·lelisme entre el català i l'italià, és a dir *full = foglio* i *fulla = foglia.* Però resulta que totes les llengües tenen, a més, altres accepcions del mot. Doncs, quan el francès utilitzi *feuille* o el castellà *hoja,* com ho hem de fer en català, *full* o *fulla*? Atès que aquestes dues llengües no ens serveixen de guia, és molt més lògic que tinguem en compte què fa l'italià en aquests casos.

Observant, doncs, l'italià veiem que només utilitza *foglio* per a referir-se al paper, ja sia un tros rectangular en blanc, ja sia imprès (completament o bé per omplir) i fins i tot per a indicar les pàgines d'un llibre. Deixant a part algun petit detall, en tots els altres casos, l'italià diu *foglia* (a més de la dels ar-

bres, naturalment). Si ara ho comparem tot plegat amb el català, veurem que aquest bàsicament fa el mateix. Comprovats el Fabra i la *Gran Enciclopèdia Catalana* que coincideixen, trobem que *full* és emprat per a referir-se bàsicament al paper i així tindrem, per exemple, *full en blanc, full volant, full d'inscripció, full d'ordre, full de treball,* i fins i tot quan es tracta d'un full doblegat pel mig formant quatre planes, com ara *full parroquial, full dominical,* etc., que trobem també així en els diccionaris italians. Aquests recullen, a més, l'expressió *foglio periodico* (o simplement *foglio*) = *giornale,* o sia *full* com a sinònim de *diari* i, en general, de *periòdic* (accepció que no és a la GEC), terme usat per extensió de l'anterior i que també utilitzem en català per a referir-nos al diari «El full del dilluns». D'una manera anàloga a tot això caldrà dir en català *full informatiu, full de notícies, full lexicogràfic,* etc. També diem en català els *fulls d'un llibre.* El català utilitza, a més, *full* per a referir-se a les làmines que forma tot material que s'exfolia fàcilment; així diem *pasta de full* (o de *fulls*), i anàlogament parlarem dels *fulls d'un esquist,* per exemple.

Per a totes les altres accepcions, tant el català com l'italià utilitzen el terme femení: *fulla* o *foglia,* respectivament. Així diem *fulla* a tota làmina prima de metall, com ara la d'una eina tallant: *la fulla d'un ganivet.* En català *fulla* indica també la part mòbil d'una porta o finestra (dita també *batent*).

Però trobem encara diverses expressions o locucions tècniques o científiques on utilitzem el mot *fulla* i que caldria, abans de donar-lo per correcte, veure si els correspon *fulla* o bé *full.* Per a saber-ho

hem de tenir en compte les accepcions de cadascun d'aquests mots en català i, segons el que hem dit, pot servir-nos de guia el que faci l'italià en el mateix cas. Esmentem-ne alguns exemples.

La *Gran Enciclopèdia Catalana* recull l'expressió, pròpia de la física, *electroscopi de fulles.* El francès diu *à feuilles,* i, atès que es tracta d'una làmina molt fina, generalment d'or, caldrà dir-ne *fulla.* L'italià ens confirma això, perquè utilitza realment *foglia* (o el diminutiu *fogliolina*). Doncs en català serà efectivament *fulla.*

Un altre exemple: a la GEC hi ha les expressions matemàtiques: *hiperboloide d'una fulla, de dues fulles.* Es tracta de la traducció directa del castellà, que utilitza aquí *hoja,* mentre el francès diu *nappe* i l'italià, *falda.* En aquest cas potser caldria cercar-ne una traducció més adient, però de moment podem deixar-ho en *fulla.*

Un exemple més: en biologia hom parla dels *fulls embrionaris* (així consta a la GEC). Les equivalències són: cast. *hojas embrionarias,* fr. *feuillets embryonnaires;* it. *foglietti embrionali.* En aquest cas, tot i que el castellà usa *hoja,* l'italià fa servir el mot *foglietto* (diminutiu de *foglio*) i el francès *feuillet* en lloc de *feuille,* la qual cosa ens indica que en català és més adient d'emprar *full* en lloc de *fulla.*

Finalment diguem que al costat del mot popular *full* hi ha el mot culte *foli,* pres directament del llatí *folium,* i que existeix en les altres llengües en la forma *folio.* Aquest terme, que és utilitzat per a designar un cert format de paper i que també cobreix en part alguns dels sentits de *full,* serveix per a designar a més un cert tipus de corba matemàtica, la

forma de la qual recorda la d'una fulla, com és el cas de la corba anomenada *foli de Descartes*. Doncs bé, per a aquest concepte, el castellà utilitza també *folio*, mentre que el francès i l'italià prefereixen ferho mitjançant el mot llatí sense adaptar, o sia *folium*. Però al Fabra i a la GEC figura aquesta accepció del mot *foli*, i podem perfectament acceptar-lo així, car, de fet, es tracta de la catalanització de *folium*.

EN MATEMÀTIQUES, FITA O COTA?

En una ocasió anterior[1] en què vam parlar d'aquest terme matemàtic, defensàvem l'ús del substantiu *fita* i del verb *fitar* (que crèiem preferible a *afitar*), alhora que rebutjàvem *cota* i *acotar*, tot considerant-los castellanismes. Però després ha sortit algú defensant en català l'ús de *cota* i *acotar* (com en castellà), i per això cal potser tornar a parlar-ne, procurant ampliar la informació que vam donar a fi de deixar ben clar per què creiem que aquests termes són inacceptables en el sentit que tractem.

Completament correctes en les accepcions amb què figuren al Fabra, han d'ésser considerats com a castellanismes en les que analitzem aquí. En efecte, en castellà *acotar* (un terreny) ve de *coto* (no de *cota*) i té un sentit de «limitar, delimitar». En aquesta llengua, un *coto* és un *hito* o *mojón* (és a dir una

1. *Cp. Les fites i les fitacions, en matemàtiques*, Segona sèrie, pàg. 41.

fita) i també un «terreny limitat» (o sia un *terreno acotado*, o simplement un *acotado*).

Però en català no tenim el verb *acotar* amb aquest sentit. Efectivament, el DCVB recull aquesta accepció d'*acotar* amb el sentit de limitar (la definició que dóna és: «Reservar una cosa, limitant-la»), però fa constar que és un castellanisme. Doncs, si en català hem de considerar l'expressió *terreny acotat* com un castellanisme, també ho ha d'ésser evidentment l'expressió matemàtica *conjunt acotat*. I és a partir d'aquest *acotar* aplicat a les matemàtiques que el castellà ha fixat *cota* (en lloc de *coto*, que és l'origen d'*acotar*); tot i que és un terme també existent en català, no pot tenir aquest sentit del castellà. Doncs, per què hem d'acceptar en català *cota*, com a terme matemàtic, si ja en tenim un altre, perfectament vàlid i genuí, com és *fita*?

Però cal encara observar que en castellà hi ha un altre mot *cota*, que no té res a veure amb *coto*. En efecte, aquests *cota* i *coto* tenen una etimologia completament diferent. Segons Joan Coromines, aquest *cota* ve del llatí *quota* (abreviació de l'expressió *quota pars*) i es correspon amb els equivalents de les altres llengües romàniques, mentre que *coto* ve de *cautum*, només existeix en castellà i en portuguès *(couto)* i vol dir «terreno acotado».

Però com a verb únic corresponent a tots dos mots, el castellà té *acotar*. Doncs bé, al mot castellà *acotar* procedent de *cota*, correspon el català *acotar* (fr. *coter*), mentre que a *acotar* procedent de *coto*, li correspon en català *fitar* (fr. *borner*). I encara després el castellà, a partir d'aquest segon verb *acotar*, utilitzat en matemàtiques, ha creat el substantiu

cota, que no té, per tant, res a veure amb el mot procedent de *quota*. Aquest és el motiu pel qual aquella accepció matemàtica de *cota* només apareix en castellà i no en les altres llengües. Doncs no la podem acceptar tampoc en català.

Rebutjats *cota* i *acotar* (per al concepte que tractem aquí, naturalment), cal recórrer, sembla, a *fita* i *fitar* (o *afitar*). Però entre *fitar* i *afitar*, creiem preferible el primer, com ja dèiem a l'article esmentat, perquè, bé que tots dos són possibles, *fitar* és l'únic que recull el Fabra, i segons el DCVB es tracta d'un mot usat antigament, mentre que *afitar*, que no sembla que hagi tingut cap ús en català, resulta innecessari i artificiós.

L'AIRE CONDICIONAT

És corrent actualment sentir parlar d'aquesta tècnica per a referir-se a la climatització de locals públics o bé privats; en castellà és emprada l'expressió *aire acondicionado* per referir-se a un local i, anàlogament, hom parla de *acondicionamiento de aire* per indicar el procediment o la tècnica corresponents. Això fa que en català sigui corrent sentir parlar d'*acondicionament d'aire* o bé dir que a tal lloc hi ha *aire acondicionat*. Ara bé, ni el verb *acondicionar* ni el substantiu *acondicionament* figuren al Fabra. Són, doncs, acceptables aquests termes? Com ho hem de dir, en català?

En català trobem al Diccionari General els termes *condicionar* i *condicionament* (sense, doncs, la *a*

inicial) que tradueixen els corresponents mots castellans amb *a* inicial. Sembla, doncs, que cal considerar aquestes formes catalanes amb *a* com a barbarismes (calcats del castellà) i rebutjar-les, tot substituint-les per les formes sense la *a* inicial. Això és el que fan els diferents manuals gramaticals o de barbarismes existents.

Però resulta interessant de completar tot això amb algunes observacions que ajuden a arrodonir aquesta afirmació.

Cal notar que si bé el castellà utilitza aquests termes esmentats amb *a* inicial, també existeixen en aquesta llengua els mateixos termes sense la *a*, però aquests mots tenen un significat diferent. Doncs bé, la distinció que fa el castellà entre *acondicionar* i *condicionar* (tots dos mots derivats del substantiu *condición*) no la fan les altres llengües (només el portuguès en aquest punt coincideix amb el castellà). En efecte, l'ús del verb castellà *condicionar* coincideix amb el mot anàleg en les altres llengües, però el castellà té, a més, el verb *acondicionar* per a uns casos concrets, mentre que la majoria de llengües empren també el mateix verb (sense *a* inicial) per a aquestes altres accepcions. En català, com en les altres llengües, no es formà antigament el verb *acondicionar* (com es pot veure al DCVB, que recull efectivament aquest mot però sense donar-ne cap documentació antiga; no sembla, doncs, genuí en català i, tot i que teòricament podria ésser un derivat possible de *condició*, cal considerar-lo més aviat com un calc del castellà) i només hi ha *condicionar*, ja usat antigament, i que segons el Fabra cobreix també els usos, tant generals com tècnics, de l'*acondicionar*

castellà. Efectivament, segons el Diccionari General, *condicionar* és també «Donar certa condició, disposar o preparar en certes condicions; esp. dit de les sedes, llanes, cotons, etc...» i a *condicionament* esmenta com a exemple «condicionament de llanes, sedes, etc.» Doncs, d'acord amb això, podem també *condicionar* l'aire i parlar d'*aire condicionat* i de *condicionament de l'aire.* Els equivalents d'aquestes expressions tècniques en altres llengües són: fr. *air conditionné/conditionnement de l'air*; ang. *conditioned air/air conditioning*; it. *aria condizionata/condizionamento dell'aria*; cast. *aire acondicionado/acondicionamiento de aire.*

Diguem finalment que a la Gran Enciclopèdia Catalana hi ha les mateixes expressions abans indicades, i també el mot *condicionador,* que és l'aparell destinat a fer un *condicionament.*

COTXE O AUTO?

Tant el mot *cotxe* com *auto* són al Diccionari General. *Auto* és, de fet, escurçament d'*automòbil,* que és el terme correcte complet i el més adequat tècnicament per a referir-se a aquest mitjà de transport; totes les llengües l'usen en els tractats i manuals tècnics especialitzats: fr./ang./it. *automobile,* al. *Automobil,* cast. *automóvil,* port. *automòvel.* El mot *automòbil,* doncs, és d'un ús universal i és el que cal emprar en català com a terme tècnic. Però, com és prou sabut, l'automòbil ha arribat a ésser un element prou estès i usual en la vida moderna i això

fa que sigui anomenat popularment de molt diverses maneres en les diferents llengües. Així, bé que totes les llengües usen els equivalents esmentats en el llenguatge tècnic, popularment aquests són poc corrents i existeixen uns altres termes emprats gairebé sempre en el llenguatge parlat: fr. *voiture*, ang. *car*, al. *Wagen*, it. *vettura* o *autovettura*, cast. *coche* (*carro* a Hispanoamèrica). I encara n'hi podríem afegir algun d'un ús molt colloquial o familiar, com el francès *bagnole*, o l'it. *macchina*. En aquest sentit també cal notar que en algunes llengües es va crear al començament de segle, per escurçament del mot tècnic *automòbil*, la forma *auto*, com passà en francès, anglès, alemany, italià i fins i tot castellà. En català el mot abreujat *auto* començà a ésser ben popular cap als anys vint, però actualment ha quedat bastant arraconat, ja que és molt més corrent utilitzar *cotxe*, que de fet també és un abreujament de *cotxe automòbil*, com diu el Fabra.

El mot *cotxe* existeix també en les altres llengües (fr. *coche*, it. *cocchio*, cast. *coche*, al. *Kutsche*) i, tot i que té un origen no prou conegut, sembla que ve de l'hongarès *kocsi*, d'on passà a l'alemany i d'aquest al francès i a les altres llengües. El català, segons el DCVB, el prengué del castellà (cap al segle XVII). El mot *cotxe* significa en totes les llengües «vehicle per al transport de persones, format per una caixa amb seients, proveïda de dues o quatre rodes i tirada per cavalls o muls». Doncs, per analogia, als primers automòbils, se'ls anomenà *cotxes automòbils* i d'aquí per simplificació *cotxes* o bé *automòbils* (i abreujadament *autos*).

Tenim, doncs, dos termes equivalents per a anomenar abreujadament l'*automòbil*: *cotxe* i *auto*. Però voldríem fer una observació: *auto* és actualment poc usat, la majoria diuen *cotxe*, tot i que *auto* va ser molt corrent abans de la guerra; però encara ara la gent gran ho diu sovint, i per això creiem que valdria la pena de no abandonar aquest terme, que havia estat ben popular i existeix també en les altres llengües. I si bé *cotxe* és correcte i existeix també en les altres llengües, cap altra llengua fora del castellà no l'usa per a referir-se als automòbils actuals, sinó que ha quedat només com un terme emprat per a designar els cotxes antics de cavalls.[1] Doncs, quan diem que en català el mot *cotxe* ha anat arraconant *auto*, ¿no pot ser això degut a la influència del castellà, que actualment usa molt *coche*, quan no vol utilitzar *automóvil*? I si *auto* encara és viu en certs sectors, no fóra bo que provéssim de revitalitzar-lo?

Resumint, diguem que, tot considerant que el mot *cotxe* és (alhora que usual) correcte i bo, creiem que valdria la pena de provar de conservar també *auto*, que ens sembla tan acceptable com l'anterior i que havia estat ben corrent en èpoques en què la nostra llengua havia assolit un grau de normalització indubtablement molt superior a l'actual.

1. Joan Coromines al *Diccionari Etimològic i complementari de la llengua catalana*, recull *auto* com a forma abreujada d'*automòbil* i diu que «en pocs anys se li va superposar fins a tornar-lo quasi un mot antiquat», mentre que a *cotxe* no parla en absolut de l'automòbil actual.

RESCALFAR I SOBREESCALFAR

El verb *rescalfar,* que és al Diccionari General, equival al castellà *recalentar* i al francès *rechauffer* i vol dir: «Tornar a escalfar (allò que s'havia refredat).» És corrent emprar-lo per referir-se al menjar, i evidentment és perfectament aplicable a casos en què cal fer el mateix amb certes substàncies o matèries per a sotmetre-les a determinats processos o tractaments propis de la tècnica. El substantiu corresponent a aquest verb és *rescalfament.* Així és corrent en instal·lacions de vapor parlar del *rescalfament* de l'aigua o del vapor per a indicar que han estat rescalfats. L'aparell destinat a fer un *rescalfament* és anomenat *rescalfador.* Diguem de passada que el DCVB recull, a més, *recalfar* com a variant de *rescalfar,* i que per tant també són possibles *recalfament* i *recalfador,* com a variants de *rescalfament* i *rescalfador.*

Però veiem que hi ha un ús d'aquests termes per a referir-se d'una manera general a una peça, substància, etc., que ha estat escalfada excessivament, més del compte. Així diem *vapor rescalfat* o parlem del *rescalfament* d'un vapor o bé d'un metall. El castellà usa també en aquests casos el verb *recalentar,* però el francès fa servir *surchauffer,* que vol dir «escalfar en excés». L'anglès usa en casos anàlegs *to overheat* o *superheat* i l'italià *surriscaldare* o *soprariscaldare.* Doncs, en català, no hauríem de fer-ne *sobreescalfar,* en aquests casos? Ara bé, el verb *sobreescalfar* no és al Fabra. Què hem de fer? Cal accep-

tar-lo? Si l'acceptem ens trobarem amb dos verbs semblants, *rescalfar* i *sobreescalfar*, i aleshores caldrà veure si són o no equivalents, i en cas negatiu aclarir quina diferència hi ha entre ells. I encara hem de veure si en el verb *sobreescalfar* mantenim les dues *ee* o no.

Comencem per aquest darrer punt. Observem que el Diccionari General enregistra molts verbs formats amb el sufix *sobre-*, i d'aquests n'hi ha que tenen el segon component que comença amb *e*: *sobreeixir*, *sobreestimar*, *sobreentendre*, *sobreexcitar*, etc. Doncs bé, si en tots aquests es mantenen les dues *ee*, seguint aquest mateix criteri cal fer *sobreescalfar*. Contràriament a *rescalfar* (on amb l'ús s'han reduït les dues *ee*), més val mantenir-les en *sobreescalfar*, d'acord amb els exemples esmentats més amunt i tractant-se d'un verb de formació recent i d'un ús més aviat restringit.

L'existència dels dos verbs *rescalfar* i *sobreescalfar*, tots dos formats a partir d'*escalfar* mitjançant els prefixos *re-* i *sobre-*, no faria sinó avenir-se amb l'ús que tenen en català aquests dos prefixos. El prefix *re-* indica sempre «repetició», mentre que *sobre-* es refereix sempre a «excés». Així és lògic que *rescalfar* sigui «tornar a escalfar; escalfar per segona vegada», mentre que *sobreescalfar* equivalgui a «escalfar en excés (per sobre d'una temperatura considerada normal)». Però pretendre fer donar aquest significat de *sobreescalfar* a *rescalfar* (com fa el castellà) és contrari al que passa amb els mots formats amb el prefix *re-*. Comprovem els diferents termes enregistrats al Fabra formats amb *sobre-* i veurem que no són possibles amb *re-*. Fins i tot en alguns

casos existeixen o són possibles tots dos, l'un en *re-* i l'altre en *sobre-* (com ara *recarregar* i *sobrecarregar*, i se'n poden fer d'altres com *realimentar*, diferent de *sobrealimentar*, etc.). No veiem, doncs, per què hem de fer donar a *rescalfar* el sentit de *sobreescalfar*.

Fixat el verb *sobreescalfar*, podem emprar com a substantiu *sobreescalfament*. Val a dir que en alguns casos pot ésser indiferent l'ús d'aquests dos verbs, perquè pot succeir que un *sobreescalfament* coincideixi amb un *rescalfament*. Però no necessàriament.

Així un escalfament pot ésser normal o bé excessiu (i en aquest cas serà un *sobreescalfament*), però no serà mai un *rescalfament* (si només hi ha un escalfament, no té sentit parlar de *rescalfament*). En canvi, un *rescalfament* (segon escalfament) pot ésser una repetició del primer escalfament (per tornar a escalfar allò que s'havia refredat) o ho pot ésser en excés (i aleshores serà un *sobreescalfament*). En aquest darrer cas és evident que *rescalfament* equival a *sobreescalfament*.

Per tant, un *vapor sobreescalfat* és un vapor escalfat en excés; és, per a dir-ho en termes físics, un vapor que té una temperatura superior a la d'ebullició corresponent a la pressió a què es troba. En canvi, un *vapor rescalfat* és un vapor que ha estat escalfat dues vegades i pot ésser sobreescalfat o no, depèn. Caldria, doncs, dir *vapor sobreescalfat* (i no *rescalfat*) en el primer cas; amb això el català coincidiria a més amb el que fan les altres llengües: anglès *superheated steam*; fr. *vapeur surchauffée*; ita-

llà *vapore surriscaldato*; el castellà fa *vapor recalentado*, però també hi ha qui diu *sobrecalentado*.

Diguem encara que el DCVB recull el verb *sobreescalfar* com a terme antic i que la Gran Enciclopèdia Catalana també l'usa, tot i que no hi queda clara la diferència entre *sobreescalfament* i *rescalfament*. I, finalment, és interessant de remarcar que a la «Termodinàmica» publicada per l'Extensió d'Ensenyament Tècnic el 1938, es parla sempre de *vapor sobreescalfat* i del *sobreescalfament del vapor*.

RECERCA I INVESTIGACIÓ

Vet aquí dos termes que gairebé tothom usa indistintament i per tant com a sinònims. Es tracta de dos mots inclosos al Diccionari General i aplicables al camp científic; així veiem que el Fabra dóna com a exemples: *recerca científica* i *investigació científica*. Sembla, doncs, segons això, que es tracta de dos mots igualment bons i correctes, sinònims, i que, per tant, es poden usar indistintament a gust de cadascú, segons les preferències. Algú fins i tot ha insinuat que aquestes preferències podrien ésser degudes a la intenció d'acostar-nos o allunyar-nos de dues llengües concretes: el castellà (que fa *investigación*) i el francès (que fa *recherche*). Així, d'aquesta manera, en català les tenim totes dues i, com a solució de compromís, podem triar i quedar bé amb tothom.

Bé, doncs nosaltres no ho creiem així. Aquesta primera afirmació és basada en una simple observació del que fan les dues llengües esmentades en refe-

rir-se a l'aplicació científica, però sense aprofundir-hi gaire. Cal anar més a fons i examinar la qüestió amb detall.

En primer lloc observem que no és solament el francès qui utilitza *recherche* (per a referir-se a la científica), sinó que també l'anglès fa *research* i l'italià *ricerca* i, per contra, només el castellà fa *investigación*. Però a més cal fer notar que les altres llengües, que no usen en aquest cas aquest terme, també el tenen, com a corresponent al llatí *investigatio*: ang./fr. *investigation*, it. *investigazione*. Doncs en català, que també té els dos mots, *recerca* i *investigació*, ¿no fóra més lògic que els utilitzéssim paral·lelament a l'ús que en fan les altres llengües i no pas indistintament, com s'acostuma a fer?

Cal fer notar, encara, que en les llengües esmentades aquests dos mots no són pròpiament sinònims sinó que els usen establint una distinció ben clara. El castellà, en canvi, amb un sol mot *(investigación)* cobreix el camp semàntic dels dos termes esmentats. Sembla, doncs, que en català hauríem d'establir la mateixa distinció que fan les altres llengües i no ferlos, per tant, sinònims.

Intentem, doncs, aclarir i precisar quina és aquesta diferència. La *recerca* (científica) pot esser definida d'una manera general com «Conjunt d'activitats, estudis, treballs, etc., destinat a ampliar o revisar els coneixements que es posseeixen d'una disciplina qualsevol o bé a la descoberta de nous coneixements, de noves lleis, etc., dutes a terme segons els mètodes científics propis de la disciplina». En canvi, *investigació* és: «Recerca o estudi sistemàtic destinat a des-

cobrir o conèixer una cosa, fet, etc., indagant o examinant acuradament tot vestigi, indici, etc.»

Així, d'acord amb tot això, parlarem, per exemple, d'una *investigació policíaca* o *judicial*. És en aquest sentit que és emprat el mot *investigació* en les altres llengües, com ho podem veure en el significat de la coneguda sigla nord-americana FBI (Federal Bureau of Investigation). En aquest mateix sentit emprarem el mot *investigació* per referir-nos a una investigació científica concreta, en què, anàlogament, cal seguir un indici o vestigi per a descobrir una llei, formular una teoria, etc. Però com a terme general hauríem d'emprar *recerca*, que, a més d'acostar-nos a les altres llengües, s'adiu més amb el significat del mot i amb la idea de «cercar» quelcom. Així parlarem, en general, de la «recerca a Catalunya», per exemple, tot i que aquesta *recerca* podrà consistir en una sèrie de treballs concrets destinats a estudiar especialment qüestions determinades. En cadascuna d'aquestes es podrà potser parlar, moltes vegades, d'*investigació*, però no creiem que aquest terme serveixi per a referir-se a l'activitat científica general, tal com abans l'hem definida.[1]

Com a mots relacionats amb *recerca*, tenim *recercar* i *recercador*, i relacionats amb *investigació*, hi ha *investigar* i *investigador*; evidentment caldrà usar-ne uns o uns altres segons els casos a què ens referim.

Resumint, doncs, tot el que hem exposat, cal dir que si bé en determinats casos concrets és possible un cert ús dels dos termes analitzats com a sinò-

1. En el mateix sentit s'expressava Fèlix Serratosa a l'article *Investigació o recerca*, «Avui», 13 de març de 1979.

nims (i és en aquest sentit que el Fabra els fa gairebé equivalents), com a terme general emprat amb el significat esmentat, caldria usar només *recerca*, d'acord amb el que fan la majoria de llengües.

EN CATALÀ, CAL ADOBAR MOLTES COSES

El verb *adobar* té en català diverses accepcions, recollides totes al Fabra, que cal conèixer a fi d'emprar-lo en aquells casos on utilitzem indegudament altres verbs per influència del castellà. Cal remarcar les diferents aplicacions que aquest terme, com també els seus derivats, té al llenguatge propi de diversos camps de la tècnica.

En una accepció molt general, *adobar* equival a «Preparar, amanir, aparellar». En aquest sentit hom parla d'*adobar carns*, que significa «Assaonar-les amb sal, vinagre i altres ingredients per a llur conservació». En castellà es diu també *adobar*, però més sovint s'usa *curar*, i això fa que en català algú empri indegudament aquest darrer terme. Diguem també que l'*adob* (cast. *adobo*) és l'ingredient emprat per a adobar o assaonar carns.

També, seguint el mateix sentit d'*adobar*, és emprat aquest verb per a referir-se a les pells o als cuirs, on equival a «Donar a les pells o als cuirs un tractament adequat per a transformar-los en una matèria de propietats convenients». En aquesta accepció *adobar* (sinònim d'*assaonar*) tradueix el castellà *curtir* (que també es diu *adobar*) i el francès *tanner*. Sobre aquest punt cal remarcar que el verb *curtir* és

inexistent en català, i que els seus derivats *curtit, curtició, curtidor*, etc., són, per tant, inacceptables. Els termes catalans correctes són els derivats d'*adobar: adob, adobatge, adoberia, adobador*, etc. Com a sinònim d'*adobador, adober* o *assaonador*, hi ha, encara, *blanquer*, i per a *adoberia*, tenim també *blanqueria*. Diguem a més que el mot *teneria*, que algú usa com a sinònim d'aquests darrers, és inexistent en català; es tracta d'un castellanisme innecessari perquè nosaltres ja tenim els altres termes esmentats i, a més, el mot castellà *tenería* (sinònim de *curtiduría*) és un gal·licisme, ja que es tracta de l'adaptació del mot francès *tannerie*.

Un altre ús remarcable del verb *adobar* és l'emprat en agricultura per a referir-se a «Fermar les terres, fornir-les d'adob», i és equivalent al castellà *abonar*. En català és incorrecte usar *abonar* en aquest sentit; cal dir *adobar*, com també *adob*, que tradueix el castellà *abono* i que és una «substància orgànica o mineral emprada per a millorar les propietats d'un sòl i augmentar-ne la fertilitat». Per això es parla també de *fertilitzant*.

Hi ha també altres usos d'*adobar*, emparentats amb els anteriors; així hom parla d'*adobar els vins* (addicionar-hi alcohol) i d'*adobar els fils d'ordit* (sotmetre'ls a processos químics adequats per a donar-los les propietats adequades), cas aquest en què també s'usa el verb *aprestar*.

Finalment hi ha un altre ús d'*adobar*, que no té res a veure amb els esmentats, que és com a sinònim de *reparar, compondre, apanyar*, etc. (una cosa espatllada). En castellà, a més d'aquests, s'usa *arreglar*, verb que no té aquest sentit en català i que per

tant cal rebutjar. El substantiu *adob*, sinònim de *reparació*, tradueix el castellà *arreglo, reparación, compostura, apaño, remiendo.*

Ja veiem, doncs, els diferents camps d'aplicació possibles que té el verb *adobar*, juntament amb els seus derivats. Per això podem dir, aprofitant els diferents sentits que té aquest terme, que en català cal adobar moltes coses!

SOBRE EL PREFIX *DES-*

Un dels prefixos més utilitzats en català és *des-*, forma popular de *dis-*, d'una gran vitalitat a l'hora de crear nous termes; pot indicar «separació, allunyament, abaixament, negació, privació, inversió» i és d'un ús gairebé universal per a expressar el contrari d'un verb o d'un substantiu. Així a partir dels verbs *fer, armar, enfocar*, etc., fem *desfer, desarmar, desenfocar*, etc. Igualment passa amb els substantius: *desinfecció, desigualtat, desoxidació*, etc. Com a variant d'aquest *des-* també tenim el prefix savi *dis-*, que apareix en termes com ara *disconforme, discontinuïtat, dissemblança*, etc. (cal no confondre aquest *dis-* amb el procedent del grec *dys-* que trobem en mots com ara *disfàsia, dislèxia, dislàlia*, etc.).

Cal tenir en compte, encara, que en llatí hi havia els prefixos *de-* i *dis-*, amb un significat semblant. És de remarcar que en català també tenim alguns termes en *de-* (com ara *deformació, degradació, degeneració, depreciació*, etc.), però aquests són presos directament del llatí i sovint el prefix *de-* no hi indica

ben bé el contrari. Fora d'aquests, que són pocs, el català empra sempre popularment la forma *des-* per indicar el contrari, perquè el prefix *dis-* queda reservat a uns quants mots savis, i *de-* no té vitalitat com a prefix català.

Doncs, en general en català podem fer el contrari de qualsevol terme existent, mitjançant aquest prefix *des-*. Però això no passa exactament així en totes les llengües i les diferències existents entre elles fa que, a vegades, s'introdueixin en català termes que cal considerar mal formats i per tant rebutjables. Així veiem utilitzar termes científics i tècnics com ara *desmodulació, desaccentuació, descodificació,* etc., propis de l'electrònica o de la informàtica, fets amb *de-* i no amb *des-*, per influència del castellà, que sovint també els utilitza erròniament perquè els ha copiats de l'anglès, que els fa amb *de-*.

Revisem ara què és el que fan les diverses llengües. El prefix *des-*, usat pel català, ho és també pel castellà, el portuguès i l'occità. L'anglès usa sempre, en canvi, *de-*, i no té *des-*. Anàlogament l'italià usa *de-* (*des-* hi és inexistent), bé que sovint alterna aquest amb *dis-* o amb *s-* (procedent de *ex-*). El francès fa una cosa diferent de totes les altres llengües: usa en general *de-* (o *dé-*) davant consonant, però fa *des-* o (*dés-*) davant vocal. Contràriament, la forma sàvia *dis-* existeix en totes les llengües, amb idèntica grafia. Ens trobem en un cas en què el català coincideix amb el castellà i difereix del que fan les altres llengües amb què sovint el comparem.

Podem comprovar fàcilment tot això mitjançant diversos exemples de mots populars: cat. *desfer,* castellà *deshacer,* fr. *défaire,* it. *disfare* o *sfare*; català/

castellà *desarmar*, fr. *désarmer*, it. *disarmare*, etc. Si ara passem al llenguatge científic ens trobem que en els termes ja fixats passa exactament igual; així el cat. fa *desmagnetització* i el cast. *desmagnetización*, malgrat el que fan les altres llengües: fr. *démagnétisation*, ang. *demagnetization*, it. *demagnetizzazione* o *smagnetizzazione*; anàlogament tenim: cat. *despolarització*, cast. *despolarización*, però fr. *dépolarisation*, ang. *depolarization*, it. *depolarizzazione*, etc. Al *Diccionari General* hi ha nombrosos exemples de termes amb *des-*: *desimantació*, *descàrrega*, *desoxidació*, *descarburació*, *desamortització*, etc. Seguint aquest criteri caldrà fixar tots els termes que siguin necessaris amb el prefix *des-*: *descloruració*, *descongelació*, *desenfocament*, *descapitalització*, *desmultiplicació*, *dessulfuració*, *desvitrificació*, etc.

Per tant, en català cal fer *desmodulació*, malgrat els equivalents en les altres llengües: fr. *démodulation*, ang. *demodulation*, it. *demodulazione*. En castellà sovint escriuen als textos tècnics *demodulación*, però també hauria d'ésser amb *des-*. I anàlogament farem *desaccentuació*, *descodificació*, etc.[1] El mateix criteri cal seguir amb els prefixos químics i bioquímics *desoxi-* i *deshidro-*, que apareixen en termes com ara: *àcid desoxiribonucleic*, *deshidrogenasa*. Cal tenir en compte que aquests prefixos, que concorden així amb termes ja fixats com *desoxidar*, *deshidratar*, etc., lògicament no coincideixen sempre amb els

1. Amb aquest criteri foren fixats ja anteriorment els mots esmentats: Cp. *La tècnica de la ràdio*, Segona sèrie, pàg. 7, i *Els codis i les codificacions, en informàtica*, Segona sèrie, pàg. 36.

equivalents en les altres llengües (així l'anglès usa *deoxy-*, *dehydro-*, com és normal, però el francès vacil·la entre *désoxy-* i *déoxi-*, *déshydro-* i *déhydro-*, tot i que fa *désoxydation* i *déshydratation*). També direm en català *desodorant* (o *desodoritzant*), malgrat l'anglès *deodorant* i l'italià *deodorante*; el cast. fa *desodorante* i el francès dubta entre *déodorant* i *désodorisant*.

Diguem finalment que a la *Gran Enciclopèdia Catalana* els termes esmentats apareixen tots sempre amb *des-*, tal com ho hem exposat aquí. Adoptem, doncs, sempre en català aquests mots nous amb *des-*, prescindint del que facin les altres llengües.

L'ORDIT I L'ORDIDURA

Aquests dos mots, propis del món tèxtil, són al Fabra, on hi ha a més *ordissatge*, gal·licisme evident, que significa «operació d'ordir». *Ordit* hi és definit com a operació i com a resultat d'ordir, mentre que *ordidura* és l'acció d'ordir. Són, doncs, mots utilitzats en la tècnica i recollits al *Diccionari General*, i això pot fer semblar que no hi ha res a dir-hi.

Però creiem que cal fer unes observacions sobre aquests termes. La *Gran Enciclopèdia Catalana* segueix exactament el Fabra, però és interessant d'observar el que fa el DCVB, perquè creiem que caldria seguir-lo en aquest punt. Efectivament, el mot *ordit*, segons el DCVB, només és el resultat d'ordir i no pas l'acció (i per tant tampoc no és adequat per a indicar-ne l'operació tècnica corresponent, que també és

una acció). L'ús d'*ordit* com a acció (i operació) té l'aspecte d'ésser un castellanisme, anàleg a tants d'altres que s'han introduït en català per a designar noms d'operacions tècniques. Efectivament, en català no sembla gens genuí l'ús de participis masculins per a designar accions de verbs (sí que ho són, però, els femenins); els participis masculins només són propis del català per a referir-se al resultat del verb. Això no es pot tractar ara aquí; ja tindrem ocasió d'analitzar-ho detingudament en un altre lloc, mitjançant un estudi complet.

Doncs, segons això, dels tres termes usats en català com a acció i operació d'ordir, *ordit/ordidura/ordissatge*, només *ordidura* és acceptable: *ordit* és un castellanisme i *ordissatge* un gal·licisme, tots dos rebutjables en català. Perquè a més cal tenir en compte que, segons el DCVB, *ordidura* és l'únic mot genuí en català, usat ja en català antic. Cal, però, remarcar que *ordit* és perfectament bo per a indicar el resultat d'ordir, com ja hem dit i tal com consta al DCVB.

Aquesta distinció del català entre *ordit* i *ordidura* és, a més, paral·lela a la que fan les altres llengües romàniques, llevat del francès. Així, per a l'acció tenim: cast. *urdido/urdidura*, fr. *ourdissage*, it. *orditura*, port. *urdidura*; mentre que per al resultat hi ha: cast. *urdido/urdimbre*, it. *ordito*, port. *urdido*. Així veiem que el castellà té *urdido* en els dos sentits, mentre que el francès només té *ourdissage*, però l'italià i el portuguès distingeixen entre *orditura/ordito* i *urdidura/urdido*, respectivament. Doncs el català, anàlogament, té *ordidura/ordit*.

Caldria, doncs, rebutjar *ordit* com a sinònim d'*ordidura* i només deixar-lo com a resultat; quant a *ordissatge*, diguem que és un gal·licisme que no s'havia d'haver acceptat, perquè és totalment innecessari i a més estrany al sistema de derivació nominal català, ja que no pot ésser mai un derivat normal d'*ordir*. I si cal depurar el català de castellanismes, també cal fer-ho amb els gal·licismes, molts dels quals s'han introduït en el llenguatge tècnic; i especialment cal fer-ho en aquells casos en què el català ja té un terme perfetament fixat i correctament format.

SOBRE ELS MOTS EN *NO-*

En català tenim alguns mots en *no-* en què aquest element, que fa de prefix, no és altra cosa que l'adverbi *no*. Aquests mots en *no-* s'escriuen sempre amb guionet i indiquen el contrari o la negació del mot simple que ve després del prefix. Al *Diccionari General* hi ha el mot *no-res*, alfabetitzat a la lletra *n*, com és lògic, ja que es tracta d'un mot prefixat, i, tot i que va amb guionet, aquest no compta a l'hora d'alfabetitzar. A la *Gramàtica Catalana* pòstuma, Pompeu Fabra inclou *no-* entre els prefixos i dóna com a exemples: *no-intervenció, no-bel·ligerància, no-existència, no-pagament, no-combatent, no-compareixent*. La *Gran Enciclopèdia Catalana* també n'inclou uns quants com ara: *no-agressió, no-jo, no-linealitat, no-metall, no-res, no-violència.*

Observem ara què fan les altres llengües en casos semblants. El francès utilitza també el prefix *non-*

(amb guionet), com ho podem veure en nombrosos exemples que recullen els diccionaris: *non-activité, non-agression, non-alignement, non-assistance, non-belligérance, non-combattant, non-intervention* (i *non-interventionniste*), *non-violence* (i *non-violent*), *non-existence*. Però l'italià i el castellà no ajunten l'adverbi (*non* o *no*, respectivament) amb el mot següent, sinó que fan locucions amb els dos mots separats, i per tant als diccionaris i enciclopèdies cal consultar les lletres corresponents als mots sense negació i no pas a la *n*. Pel que fa a l'anglès, diguem que hi ha nombrosos termes amb *non* com a prefix, però escrits sempre sense guionet: *nonabsorbent, nonalcoholic, noncombat, nonconductive, nonintervention, nonlinear, nonpolar, nonradical, nonviolence*, etc. Excepcionalment n'hi ha algun d'escrit separant els dos components amb un guionet, com ara *non-euclidean*.

Doncs bé, en català hem de formar tots aquests termes mitjançant el prefix *no-* (amb guionet) i fixar així tots els que calgui en el cas del llenguatge científic i tècnic. Un d'aquests termes —d'un ús general en física, matemàtiques, enginyeria, etc.— és *no-linealitat*, acceptat a la GEC, com hem dit, i emprat per a expressar la característica d'un sistema, consistent en la manca de linealitat. Aquest terme es correspon en les diverses llengües: fr. *non-linéarité*, ang. *nonlinearity*, cast. *no linealidad*, it. *no linearità*.

Però caldria veure què cal fer amb l'adjectiu corresponent i decidir si hem d'escriure *no lineal* o bé *no-lineal*. Hi ha qui diu que els mots amb *no-* són sempre substantius i mai adjectius, però a la pràctica l'adjectiu *no-lineal* fa falta per a referir-se al substantiu esmentat. És lògic que si diem que els sis-

temes *lineals* són els que presenten *linealitat*, anàlogament també podem dir que la *no-linealitat* és la característica dels sistemes *no-lineals*. En aquest cas el francès fa *non-linéaire* i l'anglès *nonlinear*.

I també cal fixar amb *no-* tota una sèrie de termes, entre els quals hi ha els següents: *no-contradicció, no-equivalència, no-conjunció, no-disjunció, no-implicació, no-inclusió*, etc., que són termes propis de la lògica i molts dels quals tenen aplicació al llenguatge de la informàtica i de l'electrònica.

Cal no oblidar, doncs, aquest procediment que té el català per a formar termes contraris, mitjançant el prefix *no-* separant els dos components amb un guionet, procediment que pot servir, com hem vist, a l'hora de fixar nous termes científics i tècnics.

EL RÒSSEC I L'ARROSSEGAMENT

Com és prou sabut, l'equivalent català del verb castellà *arrastrar* és *arrossegar*, terme d'altra banda ben viu, usat naturalment al costat del castellanisme corresponent. Aquest verb, però, a més dels usos que té en llengua corrent, és emprat en la tècnica, en mecànica, en els transports, a la indústria, etc., amb el sentit de «fer moure un objecte, un vehicle, un cos, etc., estirant-lo sense aixecar-lo de terra, vencent la resistència oposada al moviment». En castellà el substantiu corresponent al verb *arrastrar* és *arrastre*; en català com a substantiu corresponent a *arrossegar* hi ha *arrossegament* i també *arrossegada*, tots dos al Fabra, que recull també la forma verbal *ros-*

segar, com a sinònima d'*arrossegar*. Tots aquests termes són naturalment al DCVB, el qual dóna, però, preferència a les formes sense *ar-*: *rossegar, rossegada, rossegament, rossegadura, rossec*. Curiosament la forma *arrossec* no és enlloc.

Sembla, doncs, que com a equivalent del castellà *arrastre* cal preferir en català *arrossegament* (o *rossegament*). Però hi ha qui empra en alguns casos el mot *ròssec*, que no creiem que sigui l'equivalent català d'*arrastre*. Intentem de veure-ho.

El mot *ròssec* és al Fabra, amb diferents accepcions, però en totes elles indica més aviat allò que s'arrossega i també allò que resta com a conseqüència d'una cosa, però no l'acció d'arrossegar. Així aquest mot és emprat per a designar un ormeig per al transport de pedres o una xarxa de pescar. També és utilitzat com a terme de comptabilitat per a indicar el residu o quantitat que passa a formar part d'un compte nou, la suma de partides que passa a una relació nova, etc. Per tant, el *ròssec* és allò que és arrossegat, però no designa mai l'acció d'*arrossegar*; per a aquesta accepció tenim *arrossegament*. També *ròssec* és emprat en la locució *a ròssec* que equival a «*arrossegant*» (i que també es diu *a rossegons*). Com a sinònim de *ròssec* tenim *rossegall* (o *arrossegall*).

Quant a l'origen de *ròssec*, no es veu prou clar el que diu el DCVB, que el considera un derivat postverbal de *rossegar*. D'aquest verb es deriva *rossec* (com *arrosegar* dóna *arrossec*), però no sembla possible fer-ne *ròssec*. Cal tenir en compte que aquests tipus de derivats tenen sempre l'accent en la darrera síl·laba del radical; així, d'*arreplegar*, fem *arreplec* i

arreplega; d'*ofegar, ofec*; d'*espeternegar, espeternec*; *d'adobar, adob*; d'*embolicar, embolic*; d'*endollar, endoll*; d'*esmerçar, esmerç*; etc. Més aviat sembla que de *ròssec* s'hagin format *rossegar* i *arrossegar.* Caldrà esperar l'aparició del volum corresponent del *Diccionari Etimològic i Complementari* de Joan Coromines, que a *arrossegar* remet a *rossegar.*

Diguem que la *Gran Enciclopèdia Catalana* també coincideix en els usos de *ròssec* que hem esmentat. I diguem finalment que al text *Mecànica elemental* de l'Extensió d'Ensenyament Tècnic apareixen els termes *arrossec* i *arrossegament,* usats indistintament, com també l'expressió *velocitat d'arrossegament,* però no hi ha per enlloc el mot *ròssec* com a terme de mecànica. I remarquem encara que en preparar la segona edició d'aquest text el mot *arrossec* fou canviat per *arrossegament.*

Caldria, doncs, no confondre *ròssec* amb *arrossegament,* i emprar-los adequadament en cada cas.

ELS RODETS

Tot i que potser ja és prou sabut, convé recordar que el mot *rodet* és l'equivalent del castellà *carrete.* En català tenim també com a sinònim el terme *bobina* (també existent en castellà), pres del francès *bobine.* En alguns casos, però, l'ús ha establert una certa distinció entre *bobina* i *rodet.* Cal remarcar tanmateix que en català no hem de traduir el mot castellà *carrete* per *carret,* com fa algú, sinó per *rodet. Carret* en català, mot d'altra banda existent i correc-

te, no és sinó un diminutiu de *carro*, és a dir un «carro petit»; fer *carret* en lloc de *rodet* és un calc que cal evitar.

Aquest mot té diferents equivalents en les altres llengües. El castellà, com hem dit, usa *carrete* (mot que sembla que és una adaptació del francès *caret*) i també el gal·licisme *bobina*, adaptat ja fa temps. El francès té *rochet*, però generalment usa *bobine*, mot que ha passat a la majoria d'altres llengües. L'italià fa *rocchetto*, però també accepta *bobina*. En anglès existeixen els mots *coil*, *reel* i *spool*, i també el gal·licisme *bobbin*.

El mot *rodet* és recollit al Fabra amb el sentit que analitzem; el DCVB dóna a més informació sobre el seu ús, ben divers segons els camps d'aplicació: oficis, tècnica, ús popular, etc. També la *Gran Enciclopèdia Catalana*, a més de recollir-ne els usos del Fabra, en dóna uns quants més, que es refereixen al camp de la tècnica. Convé recordar-los a fi d'emprar aquest mot en els casos adequats.

Un *rodet* és en general un «cilindre de fusta, cartó, metàl·lic, etc., proveït sovint de vores circulars sortints als extrems, al voltant del qual s'enrotlla fil, filferro, paper, cinta, etc.». Així parlarem d'una manera general d'un *rodet de fil, de filferro, de paper*, etcètera. També el mot *rodet* és l'indicat en fotografia per a referir-se a un *rodet de pel·lícula*. En electricitat *rodet* és un terme equivalent a *bobina*, essent més corrent aquest darrer.

Però cal recordar a més que el mot *rodet* té altres aplicacions. Pot servir per a designar un «objecte de forma cilíndrica, en general amb una alçada superior al diàmetre», com ara el que serveix per a

aplanar o esclafar alguna cosa; així hi ha el *rodet d'era* o *de batre*, el *rodet del molí d'oliva*, etc. També el mot *rodet* és emprat per a referir-se a una roda hidràulica, emprada en certes màquines industrials, en els molins d'aigua, en les sínies, etc. El *rodet* és també una peça de certs tipus de coixinets, anomenats per això *de rodets*. I també en altres casos el mot *rodet* designa certs objectes de forma circular. En tots aquests casos el mot *rodet* és l'equivalent no del castellà *carrete*, sinó dels termes *rodillo*, *rodete*, *rodezno*, etc., tal com es pot comprovar al DCVB.

Cal remarcar, per tant, els diferents usos que té en català el mot *rodet*, en els diversos camps de la tècnica.

LES VOLTES

El mot *volta* té en català, com és prou sabut, diverses accepcions. La majoria de les vegades aquest substantiu fa referència al verb *voltar*, sinònim de *girar*. Així diem *donar voltes*, *fer voltes*, i utilitzem el mot *volta* en mecànica en parlar d'un moviment de rotació. També és emprat el mot *volta* per a referir-se a un camí que s'aparta de la línia recta (o més curta), o un trajecte més o menys tortuós a recórrer. Dins aquest sentit, és emprat *volta* com a equivalent a «passeig»: *Anar a donar una volta*. En la majoria d'aquests casos el mot *volta* equival al castellà *vuelta*. També hi ha l'accepció de *volta* com a sinònim de *vegada*.

Però deixant de banda tots aquests usos del mot que analitzem, d'altra banda ben usuals i sobrada-

ment coneguts, cal remarcar que el mot *volta* és també equivalent del castellà *bóveda* i emprat com a terme arquitectònic amb un ús prou ampli. Una *volta* pot ésser definida com una «estructura arquitectònica corbada o arquejada que forma sostre, cobreix un espai o sosté un cobert, una graderia, una escala, etc.».

Hi ha una gran quantitat de voltes, que reben diferents noms segons el perfil de l'arc que la genera, el moviment d'aquest arc, etc. Així hom parla de *volta de canó* o *de mig punt, apuntada* o *ogival, parabòlica, recta, helicoïdal* o *de cargol, esfèrica* o *de mitja taronja,* etc.

També el mot *volta* pot designar l'«espai cobert per una volta». Popularment és corrent parlar de «les voltes d'una plaça» tant per a referir-se a l'estructura arquitectònica com a l'espai sota les voltes. Aquest ús en plural fa que *les voltes* sigui emprat com a equivalent a *porxada* o *pòrtic.*

Però resulta prou interessant d'observar que aquest ús del mot *volta* com a terme arquitectònic es correspon en la majoria de llengües, tret del castellà i del portuguès. Així tenim que cat. *volta,* francès, *voûte,* ang. *vault,* it. *volta,* occ. *vòuta,* són termes anàlegs provinents del llatí vulgar *vŏlvĭta,* mentre que el cast. *bóveda* i el port. *abóbada* semblen influïts, tal com explica Joan Coromines, pel mot germànic *buwitha,* del qual també prové el mot català antic *buada.*

Diguem finalment que el mot *volta* serveix també per a designar, per analogia, «tot allò que té un aspecte, forma, aparença, etc., d'una volta». Així es par-

la de la *volta del cel* o *celest*[1] per a referir-se al firmament. I també és emprat com a terme anatòmic en casos com *volta del crani, volta del paladar, volta dels tres pilars,* etc.

LA FIABILITAT

Aquest és un terme emprat en estadística i en tecnologia en general i fa referència a la seguretat en el funcionament d'un sistema, element, peça, component, etc. Els equivalents d'aquest terme en les altres llengües són: ang. *reliability,* fr. *fiabilité,* cast. *fiabilidad* (algú, però, usa també *confiabilidad*). Ara bé, el mot *fiabilitat* no és al Fabra; l'hem d'acceptar, en català?

Tant el fr. *fiabilité* com el castellà *fiabilidad* són termes moderns, inexistents en la llengua antiga i creats recentment per a expressar aquest concepte tècnic especialitzat, emprats com a equivalents de l'anglès *reliability.* En català podem fer, doncs, *fiabilitat,* mot també modern, no recollit al *Diccionari Català-Valencià-Balear,* però fàcilment derivable de l'adjectiu *fiable,* existent en la llengua antiga, enregistrat al Fabra i al DCVB. *Fiable* hi és definit com «Que és de fiar, digne de confiança»; per tant podem fixar *fiabilitat,* com a «Qualitat de fiable», per tal com tenim innombrables substantius en *-bilitat,* deri-

1. Recordem de passada que el mot *celest* ha estat acceptat per la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans en substitució de *celeste,* que és com constava abans al Fabra.

vats d'adjectius en *-ble.* Així, doncs, si podem dir que un aparell, peça, mecanisme, etc., és *fiable,* també es pot parlar de la *fiabilitat* d'aquest aparell, peça, mecanisme, etc.

D'una manera més concreta direm que la *fiabilitat* és la «mesura de la confiança que hom pot tenir en el funcionament correcte d'un sistema, element, etcètera», i que matemàticament s'expressa aquesta mesura per la «probabilitat d'aquest funcionament correcte durant un cert temps i sota unes condicions determinades».

Cal dir que en castellà hi ha autors que usen el mot *confiabilidad,* que fa referència a la confiança que hom pot tenir en el funcionament correcte de l'element. Però atès que aquest terme no pot aplicar-se a l'element per tal de designar-ne una propietat o una qualitat (la *confiabilidad* no és «de l'element» sinó «en l'element»), la majoria d'autors usen en castellà *fiabilidad.* En català hem de rebutjar *confiabilitat* (inexistent i no derivable de *confiable,* també inexistent) i preferir *fiabilitat,* tot acostant-nos així al francès i al castellà més corrent.

Diguem finalment que el mot *fiabilitat* ha estat recollit per la *Gran Enciclopèdia Catalana* i utilitzat en diversos textos especialitzats.

DOBLAR I DOBLEGAR

En català tenim aquests dos verbs que, tot i que tenen relació amb el mot *doble,* presenten significats ben diferents. Segons el *Diccionari General, doblar*

vol dir «Fer doble; posar en doble», i és sinònim de *duplicar*, mot culte pres del llatí *duplicare*. *Doblegar* és, en canvi, «Fer que una part (d'un objecte flexible) vingui a aplicar-se sobre l'altra part, doblant-lo, així, totalment o parcialment». És interessant d'observar que aquest verb català ve també de *duplicare*, que ja en llatí prengué el sentit de «corbar»; com a verb més o menys sinònim d'aquest tenim *plegar*, que procedeix del llatí *plicare*, i que té com a equivalents en les altres llengües: fr. *plier*, it. *plegare*, cast. *plegar*. Contràriament a aquest darrer, *doblegar* és d'un ús gairebé exclusiu del català; és inexistent en francès, en italià i en portuguès, mentre que el castellà *doblegar* té només un sentit figurat i aparegué molt tardanament; segons Joan Coromines es tracta d'un catalanisme del segle XV. Cal notar, doncs, que en general, tant a *doblar* com a *doblegar*, els correspon en castellà *doblar*.

Doblar és, contràriament a *doblegar*, un verb que apareix en totes les llengües amb el sentit de «fer doble»: fr. *doubler*, it. *doppiare (=raddoppiare)*, castellà *doblar*, port. *dobrar*, occ. *doblar*, ang. *to double*. Però a més el cast. *doblar* i el portuguès *dobrar* tenen el sentit de «corbar, doblegar, plegar», sentit exclusiu d'aquestes dues llengües, inexistent en les altres i per tant estrany al català. Com a derivats de *doblar* tenim *doblador* i *doblament* (fr. *doubleur*, *doublement*; cast. *doblador*, *doblamiento*; ang. *doubler*). També el mot culte *duplicar* i els seus derivats *duplicador*, *duplicació*, tenen equivalents en totes les altres llengües: fr. *duplication/-teur*; cast. *duplicar/-ción/-dor*; it. *duplicare/-zione/-tore*; ang. *duplicate/-tion*.

Remarquem ara els usos tècnics que té *doblar* Hom parla de *doblar un fil* per referir-se a ajuntar dos o més fils posant-los en doble i formant-ne un de sol. En la indústria tèxtil són emprades les *dobladores*, màquines per a doblar el fil. També es parla de *doblar* una quantitat, un valor, etc. Així en electrònica cal a vegades *doblar* (o *duplicar*) una tensió o una freqüència; el circuit destinat a fer-ho és anomenat *doblador* (o *duplicador*) de tensió o de freqüència, respectivament.

Doblegar, en canvi, és poc emprat tècnicament, perquè són més corrents *plegar* i els seus derivats. Així tant *plegar* com *plegador* i *plegadora* són termes emprats en arts gràfiques, mecànica, indústria tèxtil, etc.

No confonguem, doncs, *doblar* i *doblegar* i usem *doblar* amb el sentit propi que té en català, que és el de *duplicar*, però no el de «corbar, doblegar».

TREPAR I TREPANAR

Aquests són dos mots que figuren al Fabra i que tenen un significat molt semblant. Tot i que el *Diccionari General* els defineix separadament i no els fa sinònims, la semblança d'ambdós verbs i d'alguns dels derivats fa pensar que es tracta de dos mots pròxims i que poden ésser sinònims en certs casos. Per això val la pena d'analitzar-los detingudament.

Mentre que *trepanar* és un verb comú a totes les llengües veïnes (cast. *trepanar*, fr. *trépaner*, it. *trapanare*) i igualment ho és el substantiu *trepanació*

(cast. *trepanación*, fr. *trépanation*, it. *trapanazione*), no passa així amb *trepar*, que només coincideix amb el castellà *trepar*, sinònim poc usat de *taladrar*; a més, cal tenir en compte que, segons Joan Coromines, aquest *trepar* del castellà és un catalanisme. Sembla, doncs, que es tracta d'un terme únicament existent en català, que passà al castellà però que és desconegut a les altres llengües. D'una manera general *trepar* equival a «foradar» i també és emprat amb sentit de «fer calats o trepes en un vestit».

Segons el DCVB, *trepar* és un verb documentat molt antigament, com també ho són els seus derivats; això mateix afirma Joan Coromines al *Diccionario Crítico Etimológico de la Lengua Castellana*. Sembla que es tracta d'un verb que es formà a partir del terme *trepant*, interpretant aquest com un participi present. Com és sabut, un *trepant* (cast. *trépano*; fr. *trépan*, antic *trépane*; it. *trapano*, pronunciat actualment *trápano* però antigament *trapáno*) és un instrument per a fer forats, ben conegut popularment, usat des d'antic i encara avui. La seva etimologia no és clara, però com explica Coromines podria ser un singular analògic de *trepants* que antigament es confongué fonèticament amb *trepans*, plural de *trepà*, mot que, anàlogament als de les altres llengües, podria venir del llatí *trypanum* (grec *trypanon*), «barrina», que en llatí medieval passà a ésser *trepanum*. El mot *trepant* donà lloc al verb *trepar* i aquest als termes *trepadura*, *trepador*, *trepadora*, usats tots ells ben antigament.

El mateix origen que *trepant* té el terme *trepà*, que sembla una catalanització de *trepanum*. De *trepà* es formà el verb *trepanar*, «foradar el crani», i d'a-

quest, *trepanació*, mots existents en les altres llengües i que en català es formaren possiblement a imitació d'aquestes i prescindint de l'existència de *trepar* i *trepadura*. Ara bé, en català els mots *trepà* i *trepanació* tenen un ús generalment mèdic, perquè per als casos generals de foradar, és corrent usar *trepar*, a diferència de l'italià que usa *trapanare* per a tot, però anàlogament al castellà, que distingeix entre *trepanar* i *taladrar* (o *trepar*); el francès també té *trépaner* amb el sentit general de «foradar», però és corrent usar-lo només com a terme mèdic i usar com a terme general i tècnic *percer* (o *forer*).

En resum podem dir que l'equivalent del castellà *taladro* és *trepant*; com a verb tenim *trepar* (castellà *taladrar*) i com a «acció de trepar», *trepadura*. Una «màquina de trepar» és també una *trepadora*, generalment fixa i més grossa que el *trepant*. Observem que tots aquests termes figuren exactament així a la *Gran Enciclopèdia Catalana*. Però cal dir que a més hi ha *trepat* (que també és al Fabra) com a sinònim de *trepadura*, que és un terme inexistent al DCVB i que caldria rebutjar, perquè, com tots els termes en *-at*, no correspon a l'acció de *trepar*, per a la qual ja hi ha *trepadura*, mot documentat molt antigament. Diferentment d'aquests termes, *trepanar* només és emprat per a indicar «foradar un os, i especialment el crani». L'acció de *trepanar* és la *trepanació*, i el *trepà*, l'instrument per a practicar-la.

Sembla, doncs, que l'existència de *trepar* en català com a sinònim general de «foradar» ha fet que que *trepanar* només sigui emprat com a terme mèdic; per tant, fora d'aquest camp, *trepanar* és un

terme superflu i més val fer servir *trepar*, que és ben genuí.

TRANSMETRE I TRAMETRE

Aquests dos verbs figuren al *Diccionari General* i són prou coneguts i utilitzats correntment. Però, pel fet de tenir una forma molt semblant, hi ha qui els confon i els utilitza indistintament. I encara algú fins i tot té tendència a preferir *trametre* a *transmetre* perquè creu que el primer és més català, per tal com no hi ha l'equivalent seu en castellà, que només té *transmitir*. Per això hi ha qui es demana si no fóra millor de dir en català *trametre* un *programa de ràdio*, o bé *dades*, *llum*, *moviment*, etc. Vegem-ho.

Segons el Fabra, *trametre* és fer anar (algú o alguna cosa) a la seva destinació, enviar, mentre que *transmetre* és fer algú que (quelcom) pervingui, del lloc on ell és, a un altre lloc; fer passar (quelcom que posseïm) a un altre o d'altres, transferir i també conduir, deixar passar a través seu. Són, doncs, mots semblants, però no sinònims: *trametre* és sinònim d'*enviar*, mentre que *transmetre* ho és de *transferir* o de *conduir*. El *Diccionari de sinònims* de M. Franquesa precisa una mica més les coses i afirma que semànticament aquests dos verbs són iguals i signifiquen «enviar», però que *transmetre* s'usa per a coses immaterials mentre que *trametre* s'usa per a coses materials o persones.

De fet, tant *transmetre* com *trametre* són verbs provinents del llatí *transmittere; trametre* és popular,

mentre que *transmetre* és semiculte, perquè manté el prefix llatí *trans-* però adjuntat al verb català (arcaic) *metre*. Recordem que Fabra parla d'aquests verbs en diverses *Converses Filològiques* (les números 10, 323 i 340 especialment), així ens diu que *trametre* és sinònim (preferible) d'*enviar* i també de *remetre*, punt sovint oblidat: «La significació de *trametre* que té *remitir*, l'havem encomanada a *remetre*, i *trametre* ha caigut en desuetud.»

Com a substantius tenim *tramesa*, corresponent a *trametre*, i *transmissió*, corresponent a *transmetre*. *Tramesa* és un mot popular que té com a sinònim *enviament* i equival al castellà *envío*. *Transmissió*, en canvi, és un mot culte pres del llatí *transmissio -onis*.

Ara bé, cal dir que *trametre* i *tramesa* són mots únicament usats en català, mentre que les altres llengües empren els equivalents a *enviar/enviament*: cast. *enviar/envío*, fr. *envoyer/envoi*, it. *inviare/invio* (*tramettere* en italià té uns altres usos i no equival ben bé al català *trametre*). En canvi, *transmetre* i *transmissió* existeixen en totes les llengües: castellà *transmitir/transmisión* (i també amb *tras-*), fr. *transmettre/transmission*, it. *trasmettere/trasmissione*, anglès *to transmit/transmission*.

Cal, però, remarcar els diferents camps d'aplicació que tenen en totes les llengües aquests darrers mots com a termes científics i tècnics en física, biologia, telecomunicacions, informàtica, mecànica, tecnologia, etc. En tots aquests casos, el que es transmet no són objectes ni persones, sinó ones, senyals, moviment, qualitats, etc. Doncs en català caldrà fer el mateix en aquests casos i usar *transmetre* i *transmissió*. Pel contrari, *trametre* i *tramesa* són termes

emprats només per a referir-se a objectes: paquets, mercaderies, cartes, etc., o bé a persones.

Diguem finalment que hi ha també diversos derivats de *transmetre* usats en el llenguatge especialitzat, com ara *transmissible, transmissibilitat, transmissivitat, transmissor* i *transmitància,* tots ells recollits a la *Gran Enciclopèdia Catalana* com també les diferents accepcions científiques del mot *transmissió.*

CONTAMINACIÓ I POL·LUCIÓ

Vet aquí dos termes que malauradament són prou corrents i utilitzats actualment, i molt especialment aplicables a grans nuclis urbans, zones industrials, etcètera. Són emprats sovint indistintament per a referir-se a l'estat de l'atmosfera o a l'aigua d'un riu o del mar, en què hi ha alts percentatges de substàncies nocives que d'alguna manera alteren la puresa del medi corresponent.

Val a dir que tots dos mots figuren al Fabra però llur ús no hi queda clarament fixat, almenys en el sentit a què ens referim aquí. Cal, doncs, precisar-ne aquest ús i aclarir-ne la diferència. Diguem que són mots utilitzats per les altres llengües, a vegades com a sinònims, però que en realitat tenen unes aplicacions ben definides. Vegem-ne les equivalències: anglès/fr. *contamination/pollution,* castellà *contaminación/polución.* També l'italià té *contaminazione* i a vegades utilitza *polluzione,* però de fet el terme correntment emprat és *inquinamento.* L'alemany dis-

tingeix entre *Verseuchung* (=*Kontamination*) i *Verunreinigung* o *Verschmutzung* (=*Pollution*).

Com a verbs corresponents a aquests dos substantius tenim en català *contaminar* i *pol·luir*, tots dos al Fabra. El primer es correspon perfectament en totes les llengües (ang. *to contaminate*, fr. *contaminer*, castellà *contaminar*, it. *contaminare*), mentre que per al segon el castellà fa *polucionar* (ang. *to pollute*, francès *polluer*), verb que ha fet introduir en català *pol·lucionar*, mot que no hem d'acceptar, per innecessari, com ja ha estat indicat en altres ocasions anteriorment per a casos anàlegs a aquest.[1] Com a adjectiu es pot utilitzar el participi *pol·luït-ïda* (anglès *pollute*, fr. *pollué-ée*, it. *polluto-a*, però cast. *polucionado-a*, al costat de *poluto-a*).

Quant a la distinció entre *contaminació* i *pol·lució*, en teoria és prou clara però a la pràctica hi ha una certa confusió, la qual es manifesta en l'ús d'aquests dos mots en les diverses llengües, i no sempre hi ha coincidència entre elles. D'una manera general es pot dir que *contaminació* implica objectes o substàncies que entren en contacte amb el medi o substància inicial i en destrueixen la puresa, d'on la idea de contacte o contagi, mentre que *pol·lució* és un procés de contaminació complet que mena a un embrutament del medi (de fet *pol·luir* significa etimològicament «embrutar, tacar»). Segons això, *contaminació* és un mot d'una aplicació molt general, mentre que *pol·lució* fa referència a un tipus concret de *conta-*

1. Cp. *Sobre certs mots derivats «innecessaris»*, Primera sèrie, pàg. 40, on es tracta d'alguns verbs rebutjables com ara *traicionar, promocionar, decepcionar* i d'altres.

minació (la que «embruta») i és un terme més propi per a referir-se a la produïda per fums, productes tòxics, residus industrials, etc., sobretot en un medi com ara l'aire, l'aigua o el sòl.

Diguem també que els agents o substàncies que produeixen *contaminació* són anomenats *contaminants*, mentre que per als que produeixen *pol·lució* caldria emprar el terme *pol·luent* (ang. *pollutant*, francès *polluant*).

Encara que a vegades *pol·lució* pugui ésser intercanviat per *contaminació*, sembla útil de fer en català aquesta distinció seguint el que fan les altres llengües i usar l'un o l'altre mot segons els casos. Així tenim que *contaminació* és un terme usat en lingüística, biologia, física nuclear, etc. En canvi, *pol·lució* és més propi com a terme d'ecologia. Així es pot distingir entre *contaminació radioactiva* i *pol·lució radioactiva*, per exemple. A la *Gran Enciclopèdia Catalana* es defineixen aquests dos mots, però llur ús no hi queda prou clar i hi ha una certa vacil·lació entre ells. Caldria tenir en compte tot el que hem exposat a l'hora de fixar aquesta terminologia en català.

SOBRE EL PREFIX *PRE-*

Com és sabut, tenim en català una bona colla de mots que comencen amb el prefix *pre-*. El *Diccionari General* en recull bastants, i Fabra, a les diverses gramàtiques, especialment a la pòstuma, en dóna també uns quants. Però sorprenentment ens trobem que n'hi ha d'escrits amb guionet i d'altres sense.

Així tenim *predeterminació, predomini, preformació, preocupació,* etc., però *pre-clàssic, pre-guerra, pre-romànic, pre-tònic,* etc. Això pot semblar una complicació o fins i tot un contrasentit; cal, doncs, veure a què obeeix aquesta distinció ortogràfica.

El *Diccionari General* defineix el prefix *pre-* dient «prefix que denota prioritat», d'on es dedueix la idea de temps que acompanya aquest prefix. Però també a vegades pot tractar-se d'una idea de lloc (i no de temps), aspecte que no esmenta el Fabra; aquest és el cas de termes com ara *pre-molar* o *pre-palatal.* La *Gran Enciclopèdia Catalana* amplia, val a dir-ho, la definició del Fabra, i hi afegeix aquesta noció: «en sentit espacial, que una cosa és al davant d'una altra».

Però el que no aclareixen ni el *Diccionari General* ni la *Gran Enciclopèdia Catalana* és l'ús del guionet en tots aquests mots amb *pre-*, ja siguin relacionats amb la idea de temps o bé d'espai. Cal tenir en compte, però, que la *Gramàtica Catalana* pòstuma de Fabra classifica els prefixos en dos grups diferents i esmenta el prefix *pre-* en tots dos llocs; en l'un (§ 153) el classifica entre els prefixos *a-, en-, in-, es-, des-,* etc., i els exemples de mots que dóna no duen guionet (*preexistir, predisposar, preveure,* etc.), mentre que en l'altre (§ 154) el dóna entre els prefixos *contra-, entre-, inter-, intra-,* etc., i cita exemple sempre amb guionet (*pre-rafaelita, pre-romà, pre-cristià*). També cal remarcar que els mots formats amb prefixos del primer grup no duen mai, en cap cas, guionet, mentre que en els del segon n'hi ha alguns que en duen sempre (cas dels prefixos *sots-, vice-, arxi-, pseudo-, ex-, pre-, quasi-*). A propòsit d'aquest tema

resulta interessant d'observar el que diu Josep Ruaix a *El Català en fitxes/3*, que parla de prefixos àtons (on esmenta *pre-* sense guionet) i de prefixos tònics (on hi ha *pre-* amb guionet). D'alguna manera aquests dos grups de prefixos corresponen als de Fabra, però Ruaix en fa una exposició metodològicament més ordenada i sistemàtica.

Doncs, sembla que, segons tot això, cal emprar el guionet quan el prefix és tònic i escriure el mot sense guionet quan el prefix és àton. Aquest criteri ortogràfic, basat en una raó fonològica, és bastant lògic i és el mateix que s'aplica en altres casos semblants (cas d'alguns prefixos o de certs composts de dos mots simples). Diguem encara que hi ha un altre punt que cal remarcar: en el cas d'un *pre-* àton, el mot resultant apareix com un tot on la consciència de prefix gairebé s'ha perdut (cas de *preveure, predir,* etc.), mentre que, quan el *pre-* és tònic, el mot conté un prefix clarament perceptible (cas de *preguerra, pre-contracte,* etc.).

Diguem finalment que, a més del casos de *pre-* ja recollits al Fabra i també a la *Gran Enciclopèdia Catalana* (i escrits amb guionet o sense, d'acord amb el criteri exposat), podrem fer sempre que calgui un mot nou amb el prefix *pre-* (anteposant-lo a un mot ja existent), però aquests mots hauran d'anar sempre escrits amb guionet. Això és important de tenir en compte a l'hora de formar nous termes científics i tècnics, molts dels quals ben corrents, com, per exemple, *pre-accentuació, pre-amplificador, pre-dimensionar, pre-càlcul, pre-palatal, pre-refredament, pre-combustió, pre-compressió,* etc. Alguns d'aquests han estat recollits a la *Gran Enciclopèdia Ca-*

talana i d'altres no, però cal acceptar-los i escriure'ls anàlogament amb guionet, tal com hem exposat en aquestes ratlles.[1]

TEIXIT, TEIXIDURA I TISSATGE

Tractarem aquí d'aquests tres termes, lligats a la indústria tèxtil. Sobre el mot *teixit*, ben conegut i utilitzat per tothom, poca cosa cal dir. Aquest substantiu és, de fet, el participi passat del verb *teixir* en la forma masculina i designa (com és ben normal en català) el resultat de l'acció del verb, és a dir «la roba teixida». Amb aquest sentit és recollit al Fabra i a l'Alcover-Moll; també la *Gran Enciclopèdia Catalana* hi coincideix en aquest aspecte. Però enlloc no figura *teixit* en l'accepció corresponent a l'acció o l'operació de teixir. El Fabra no dóna cap substantiu corresponent a l'acció de teixir però accepta per a aquesta operació el terme *tissatge*, mot recollit també pel DCVB i la GEC i bastant emprat en la tècnica tèxtil. Però de fet aquest terme és un gal·licisme totalment rebutjable per innecessari; el DCVB el qualifica de «gal·licisme inútil». Efectivament, aquest terme és una adaptació del francès *tissage*, derivat del verb *tisser*, «teixir», correctament derivat en aquesta llengua; però en català caldria rebutjar-lo i preferir anàlogament un derivat de *teixir*. I si bé

1. Així han estat ja acceptats i utilitzats alguns d'aquests mots, com ara *pre-accentuació* (Primera sèrie, pàg. 78, Segona sèrie, pàgs. 11 i 14), *pre-amplificador* (Primera sèrie, pàgs. 73 i 78) i *pre-dimensionar* i *pre-dimensionament* (Segona sèrie, pàg. 78).

el Fabra, com ja hem dit, no en dóna cap, cal tenir en compte que al DCVB hi ha el substantiu *teixidura*, recollit també a la GEC, i que, tot i que és poc emprat realment, és l'equivalent exacte dels mots emprats per les altres llengües romàniques (cast. *tejedura*, fr. *tissure*, it. *tessitura*, port. *tecedura*). Diguem de passada que el gal·licisme esmentat anteriorment també ha penetrat en castellà i a vegades és usat el terme *tisaje* en lloc del correcte *tejedura*, i encara algun cop hem vist emprat el mot *tejido* com a sinònim seu. Cal dir, però, que els diccionaris castellans no accepten el gal·licisme *tisaje*. També és il·lustratiu de remarcar que el *Pichon Diccionari francés-occitan* de Jacme Taupiac (1977) rebutja el mot *tissatge* per a l'occità i proposa *teissedura*, terme paral·lel als esmentats més amunt.

Sembla, doncs, que hauríem de rebutjar per al català el gal·licisme *tissatge* i utilitzar el mot *teixidura*, derivat correcte i normal del verb *teixir*. Això pot semblar estrany a primer cop d'ull, però és exactament el que fan totes les llengües romàniques. Vegem-ho en el següent quadre comparatiu:

	Verb	*Acció*	*Resultat*
cast.	*tejer*	*(tejido)/tejedura*	*tejido*
fr.	*tisser*	*tissage/tissure*	*tissu*
it.	*tessere*	*tessitura/tessimento*	*tessuto*
port.	*tecer*	*tecedura*	*tecido*
occ.	*téisser*	*teissedura*	*teissut*
Doncs, cat.	*teixir*	*teixidura*	*teixit*

Cal tenir en compte encara que rebutjant *tissatge* ens quedem amb els mots *teixit/teixidura*, que permeten de distingir l'acció del resultat del verb, mitjançant substantius perfectament formats en català i alhora totalment paral·lels als de les altres llengües romàniques. És un cas anàleg al dels mots *ordit/ordidura*, propis també del món tèxtil i ja tractats en un altre lloc,[1] de manera que tot el que hi vàrem dir és completament vàlid per als mots tractats aquí.

I diguem finalment que si bé el mot *teixidura* pot semblar estrany i poc viable, es tracta d'un mot usat antigament (com ho indica el DCVB) i perfectament format en català, i que si a més volem anar d'acord amb les altres llengües veïnes, hauríem de provar d'emprar-lo normalment.

ELS CIRCUITS IMPRESOS

Aquest és un terme ben conegut en la tecnologia electrònica actual. Efectivament, tots els muntatges electrònics d'avui dia es fan disposant els diversos components sobre el que hom anomena el *circuit imprès*. Aquest és constituït per una placa de material aïllant que, alhora que fa de suport, serveix per a establir les connexions elèctriques adequades entre els diferents elements que conté, mitjançant unes pistes conductores de coure que hi han estat fetes per procediments diversos.

1. *L'ordit i l'ordidura*, pàg. 31.

La denominació de *circuit imprès* pot semblar de fet una traducció directa del castellà *circuito impreso* i, atès que aquests circuits no són pròpiament «impresos», hom s'ha demanat a vegades si aquesta denominació és la més adequada en català per a aquest tipus de component electrònic.

Cal, però, tenir en compte que és l'analogia amb la tecnologia de la impressió la que ha motivat aquesta denominació. Per això el verb *imprimir*, propi de la tècnica de les arts gràfiques, és emprat per a designar aquests circuits, tot i que no s'obtenen pròpiament per «impressió» (en el sentit usual d'aquest terme). I, a més, no és únicament el castellà el que ho fa així, sinó que totes les llengües fan exactament el mateix: utilitzar aquest verb, propi de la tècnica de les arts gràfiques, per a referir-se a aquest terme de la tecnologia electrònica.

Vegem això que hem dit comparant els mots emprats per les diverses llengües. Els equivalents del verb *imprimir* són: cast. *imprimir*, fr. *imprimer*, italià *stampare*, ang. *to print*, usuals tots ells en la impremta. (Diguem de passada que l'italià té com a sinònim de *stampare* el verb *imprimere* —que és, però, poc usual— i que, per al català, el *Diccionari General* admet també *estampar* com a sinònim d'*imprimir*.) Doncs bé, per a aquest terme d'electrònica que analitzem, totes aquestes llengües han recorregut al mateix mot ja existent i emprat en el llenguatge de la impremta: ang. *printed circuit*, fr. *circuit imprimé*, cast. *circuito impreso*, it. *circuito stampato*. Sembla, doncs, que en català lògicament haurem de dir-ne *circuit imprès*.

Els *circuits impresos* poden ésser de diversos tipus, segons el material de què és feta la placa, segons que tingui pistes conductores per un sol costat o per tots dos i segons el procediment d'obtenció d'aquestes pistes conductores. La placa sol ésser rígida (generalment de material estratificat o epoxi), però a vegades és d'un material flexible. Generalment és recoberta per un o per tots costats d'una capa de coure electrolític. Utilitzant els procediments adequats (serigrafia o fotogravadura), hom obté les pistes conductores per eliminació del coure mitjançant l'atac químic de la placa courada amb una substància adequada, generalment clorur fèrric. També es fan circuits impresos per addició de metall a la placa aïllant.

Cal dir, per acabar, que els circuits impresos són indispensables en l'electrònica actual, en què cada cop es tendeix més a la miniaturització i la simplificació dels circuits, la qual cosa ha donat lloc a la *microelectrònica.*

ASSEMBLAR I ASSEMBLATGE

Vet aquí dos mots que caldria introduir en català. En castellà hi ha el verb *ensamblar* que correspon al francès *assembler* i a l'anglès *to assemble.* L'italià fa *assembrare* (o *assemblare,* forma més antiga). Tots aquests provenen del llatí *assimulare,* però el castellà ho fa diferent; el mot corresponent sembla més aviat un derivat del fr. *ensemble.* En català, *assemblar* es correspondria amb els termes equiva-

lents en les llengües esmentades. Cal dir encara que, tot i que el Fabra no recull aquest verb, al DCVB figura *assemblar* com a mot antic amb el significat de «unir, ajuntar diverses coses». Doncs encara que no sigui un mot d'ús actual, en acceptar-lo no inventem res de nou; solament introduïm en la llengua un mot català antic que alhora que ens cobreix un buit ens acosta a les altres llengües. Diguem que, efectivament, no sempre els verbs existents usats —*muntar, unir, ajuntar, aplegar, acoblar*, etc.— serveixen per a evitar *assemblar*.

El verb *assemblar* pot tenir així aplicació al llenguatge de la tècnica i dels oficis: hom pot *assemblar* peces, components, parts, elements constructius, fustes, etc. Cal observar, però, que aquest *assemblar* no té res a veure amb el verb *assemblar-se* (existent al Fabra en forma pronominal i al DCVB com a verb antic en la forma *assemblar*), que té un altre significat i una etimologia diferent de l'anterior, ja que procedeix del llatí *assimilare* (el qual ha donat també *assembrare* en italià).

Com a substantiu corresponent a *assemblar* es podria fer *assemblatge*, que, tot i que no és al DCVB, coincideix amb les formes admeses en les altres llengües: fr. *assemblage*, ang. *assemblage/assembling*, italià *assemblaggio* (gal·licisme) i cast. *ensamblaje*. Així es podria parlar de l'*assemblatge* d'un aparell, d'una màquina, d'un equip electrònic, d'un automòbil, d'un moble, etc.

A partir del verb *assemblar* es pot derivar encara l'adjectiu i substantiu *assemblador*, que assembla, mot que pot convenir per a certes aplicacions tècni-

ques: *assemblador de peces, màquina assembladora,* etc.

Deixant de banda aquests usos generals, *assemblar* i els seu derivats poden tenir una aplicació molt específica al camp de la informàtica. *Assemblar* pot servir per a traduir el verb anglès *to assemble* i parlar així d'*assemblar* programes; *assemblador* equivaldria a l'anglès *assembler,* i permetria de dir *programa assemblador* o simplement *assemblador,* etc.

Recordem finalment de passada que en català hem adoptat ja el mot *assemblea* com a gal·licisme (fr. *assemblée*) i que ara resulta emparentat amb els termes proposats. Pròpiament *assemblea* fóra *assemblada,* mot recollit al DCVB com a variant usual al Rosselló, que de fet és un intent de catalanització del francès.

Aquesta és, doncs, la proposta. Esperem que l'ús d'aquests mots decideixi si amb el temps caldrà adoptar-los o abandonar-los.

PILOTAR I PILOTEJAR

Resulta ben sorprenent que mentre que *pilotar* no consta al Fabra, aquest recull *pilotejar* però amb dues accepcions, l'una com a verb transitiu i l'altra com a intransitiu. Per a la primera diu «Fer de pilot (d'una nau, aeroplà, etc.)», i, per a la segona, «Entretenir-se a tirar la pilota com si hom jugués, però sense fer un partit». Ara bé, en la primera accepció el verb usat correntment és *pilotar,* mot que, com hem dit, no recull el *Diccionari General.* Com a subs-

tantiu corresponent a aquest verb, al Fabra hi ha *pilotatge*, mentre que per a l'altre *pilotejar* dóna *piloteig*. Doncs bé, *pilotatge*, d'altra banda ben usual i corresponent a *pilotar*, és més justificable com a derivat seu que no pas de *pilotejar*. Per què, doncs, hem de dir *pilotejar* en lloc de *pilotar*?

Pilotar és un derivat de *pilot* (en el sentit de «guia»), mot usat ja pels clàssics segons documenta el DCVB; a més, aquest verb es correspon amb els equivalents en les altres llengües: fr. *piloter*, it. *pilotare*, cast. *pilotar*, ang. *to pilot*. Val a dir que en castellà els diccionaris recullen també la forma *pilotear*, poc usual, però, i que pot haver estat la causa del verb *pilotejar*, enregistrat al Fabra. Diguem també que *pilotar* és recollit al DCVB, el qual a més recull *pilotejar* (copiat del Fabra), i que la GEC, tot i que accepta *pilotar*, també enregistra *pilotejar* com a sinònim seu. Quant a *pilotatge*, els equivalents en les altres llengües són: fr./ang. *pilotage*, it. *pilotaggio*, cast. *pilotaje*. Doncs, per què en català hem de fer *pilotejar/pilotatge* en lloc de *pilotar/pilotatge*, que és com fan les altres llengües i a més com fa el català parlat? Perquè lògicament és preferible la segona solució, i encara caldria veure si aquest *pilotejar*, com a derivat de *pilot* mitjançant el sufix *-ejar*, és gaire genuí en català, tractant-se d'un verb transitiu.

Una altra cosa és la segona accepció de *pilotejar*, verb intransitiu derivat de *pilota*, format de la mateixa manera que tants d'altres verbs a partir d'un substantiu o d'un adjectiu mitjançant el sufix *-ejar*, com expliquen les gramàtiques. Val a dir que tot i que no és un verb gaire usat, no hi ha res a dir-ne sobre la formació.

En resum, proposem que sigui admès *pilotar* (en el sentit de «guiar —un pilot— una nau») en lloc de *pilotejar* i que aquest sigui eliminat en la primera accepció (perquè no cal evidentment mantenir-lo com a sinònim si no és viu i, si no fos ja admès, més aviat fóra de dubtosa acceptació), tot deixant, naturalment, *pilotejar* en la segona accepció esmentada, com a verb intransitiu relacionat amb el mot *pilota.*

ESTANQUEÏTAT O ESTANQUITAT?

El Fabra no registra cap d'aquests mots, com tampoc l'adjectiu *estanc-a.* Aquest darrer, però, és al DCVB amb el significat de «completament impermeable, que no es deixa penetrar gens de l'aigua», i es tracta del terme equivalent del francès *étanche* i del castellà *estanco.* També en occità hi ha l'adjectiu *estanc,* mentre que l'italià fa *stagno* (perquè, tot i que té *stanco,* aquest té el sentit de «cansat»). Aquest adjectiu, *estanc,* és emparentat amb el verb *estancar,* recollit al Fabra, i que vol dir «deturar el curs (d'una cosa, especialment d'un líquid)», verb existent en les altres llengües romàniques: fr. *étancher,* cast./port./occ. *estancar*; l'italià tanmateix fa *stagnare.* Però si acceptem en català l'adjectiu *estanc-a,* com fa la GEC, ens cal el substantiu que es refereix a la «qualitat d'estanc». Com n'hem de dir, *estanqueïtat* o *estanquitat*?

El castellà també vacil·la entre les dues formes *estanqueidad* i *estanquidad* (sovint apareixen tots dos mots indistintament), però el francès fa únicament

étanchéité. Pot semblar que d'acord amb aquest darrer, i tenint en compte l'existència en català de substantius en *-ëitat*, com ara *homogeneïtat, simultaneïtat, idoneïtat*, etc., ens hauríem d'inclinar per la forma *estanqueïtat*, com així hem vist escrit a vegades en algun text. Però cal observar que tots els termes en *-ëitat* són derivats sempre d'adjectius que acaben en *-i* (*homogeni, simultani, idoni*, etc.), i més exactament en *-ani, -eni, -oni*, els quals són adaptacions modernes d'adjectius llatins en *-eus* i que en català antic acabaven en *-eu*, motiu pel qual en fer els derivats prenen les formes mig sàvies on apareix aquesta *e* en lloc de la *i*. Això és explicat per Pompeu Fabra a les *Converses Filològiques*, núms. 352, 353 i 558. I aquest no és el cas de l'adjectiu *estanc-a*. Per a aquest cal aplicar el sufix normal *-itat*, ben corrent en tants derivats d'adjectius: *profunditat, densitat, mobilitat, afinitat*, etc. (derivats de *profund, dens, mòbil, afí*, etc.). Doncs d'*estanc* no podem fer sinó *estanquitat* i hem de rebutjar *estanqueïtat* per incorrecte, de formació defectuosa.

Algú s'ha demanat si també fóra possible de fer el derivat amb algun altre sufix, com, per exemple, *-esa* (*estanquesa*) o bé *-edat* (*estanquedat*). Quant a *estanquesa*, cal dir que la majoria de substantius en *-itat* tenen en català una forma sinònima en *-esa* (*fluïdesa* i *fluïditat, acidesa* i *aciditat, avidesa* i *aviditat*, etc.) i que en aquest cas *estanquesa* fóra encara un mot paral·lel formalment de l'italià *stanchezza*, derivat de *stanco*. No creiem, però, que calgui fer en català també *estanquesa* com a sinònim d'*estanquitat*, com tampoc no hem acceptat *liquidesa* al costat de

liquiditat.[1] Quant a *estanquedat*, també possible, cal observar que aquest sufix, *-edat* (i també passa el mateix amb *-esa*), té un caràcter més popular (*netedat, falsedat, fluixedat, claredat*, etc., derivats de *net, fals, fluix, clar*, etc.) i ha donat lloc a uns quants substantius ja fixats des d'antic, però que no té vitalitat per a formar-ne de nous. Cal per a aquests anar al més general i culte *-itat: estanquitat*.

Diguem finalment que l'*estanquitat* és una propietat que té una gran importància en el món tècnic, perquè caracteritza molts aparells, recipients, dispositius, elements, etc., que han d'ésser *estancs* als líquids o als gasos, a fi que compleixin unes certes normes de seguretat imposades per la reglamentació vigent.

1. Aquest punt fou tractat a *Liquidesa i liquiditat*, Segona sèrie, pàg. 66.

ADDENDA

Havent consultat darrerament els cinc volums apareguts (1980-1985) del Diccionari Etimològic i Complementari de la Llengua Catalana, *de Joan Coromines, hem cregut convenient d'ampliar alguns dels nostres articles amb les notes i observacions que detallem a continuació:*

GRAVEM O ENREGISTREM UN SO?

[Primera sèrie, pàgs. 19-21] A propòsit d'impressionar discs fonogràfics, Coromines diu que *gravació* és un «neologisme poc recomanable en lloc d'*impressionament* o *gravadura*». Sembla, doncs, que alhora que rebutja *gravació*, prefereix *gravadura* com a substantiu corresponent al verb *gravar*, mot d'altra banda paral·lel al fr. *gravure* i existent també en castellà *(grabadura)* i en occità i portuguès *(gravadura)*. Ara bé, *gravadura* no és al Diccionari General ni a la GEC, però consta al DCVB i caldria admetre'l com a «Acció i efecte de gravar», en lloc de *gravat*, que només hauria d'ésser el resultat de *gravar*. Així *gravadura* fóra el terme a emprar per al procediment de gravar, mentre que *gravat* només hauria de referir-se a l'estampa obtinguda per aquest procediment.

LUMINISCÈNCIA O LUMINESCÈNCIA?

[Segona sèrie, pàgs. 18-20] Coromines, igual com ho fa el DCVB, només recull *luminescència* i *luminescent*. Les formes amb *i* s'aparten de les de les altres llengües i únicament coincideixen amb el castellà. Però en aquesta llengua podria tractar-se de formes errònies. Observem que el mot *iridescent* (recollit al Fabra, al DCVB i al Coromines) coincideix amb fr./ang. *iridescent*, it. *iridescente*, mentre que el castellà fa *iridiscente*, segons el Diccionari de la Real Academia. Però segons Coromines es tracta d'un error de l'Academia i caldria fer *iridescente*.

ELS ESCALFADORS

[Segona sèrie, pàgs. 99-100] A propòsit del verb *calentar*, tractat i rebutjat en aquelles pàgines, diu Coromines que és un «castellanisme gros i inexcusable... que cal combatre sense repòs ni transigències...».

ESPACIAL O ESPAIAL?

[Segona sèrie, pàgs. 106-108] Coromines és partidari d'acceptar *espaial*, perquè a causa de la semblança entre *espacial* i *especial* «hi ha confusió imminent». D'*espacial* diu: «aquest mot és una eina inservible en l'idioma català».

ASSEMBLAR I ASSEMBLATGE

[Tercera sèrie, pàgs. 58-60] Coromines rebutja el verb *ensamblar* perquè «a penes s'ha usat mai en català», però diu que els congèneres romànics del fr. *assembler* foren «no ben estranys al català antic» i recull *assembladament* (=alhora), que es troba en Llull.

TAULA ALFABÈTICA

La taula present conté els diferents termes que han estat tractats al llarg dels tres volums. Per als termes de més d'un mot, l'ordenació alfabètica s'ha fet prenent en consideració només el primer mot, però els termes que tenen el primer mot comú apareixen alfabetitzats pel sistema de lletra per lletra. Els termes estrangers van marcats amb un asterisc (*) i hi ha indicada la llengua a la qual pertanyen, abreujadament (*cast.*, castellà; *fr.*, francès; *it.*, italià; *ang.*, anglès; *al.*, alemany; *port.*, portuguès; *rom.*, romanès; *occ.*, occità; *llat.*, llatí). També s'indiquen els barbarismes *(barb.)*.

A continuació de cada terme figura la indicació del volum (I, II o III) i el número de la pàgina, en rodó si el terme és tractat amb detall, o en cursiva si només hi és esmentat de passada.

a-, III, *52*
-à, I, *29*
abatible, I, *54*
-able, I, *91*, *93*
abóbada* *(port.)*, III, *40*
abolladura *(barb.)*, I, *14*
abonar* *(cast.)*, III, *27*
abono* *(cast)*, III, *27*
(abreviatures), I, *18*, 34-37
absorbància, I, *33*; II, *40*, *53*
acceleradora, I, *97*
acceleratriu, I, *97*
accentuació, I, *77*; II, *13*
accentuació prèvia, I, *77*; II, *11*, *13*
acidesa, III, *63*
aciditat, III, *63*
-àcies, I, *30*
aclaració *(barb.)*, I, *20*
aclariment, I, *63*
acoblar, III, *59*
acondicionament, III, 15
acondicionamiento de aire* *(cast.)*, III, *15*, *17*
acondicionar, II, *43*; III, 15, 16
acondicionar* *(cast.)*, III, *16*
acotación* *(cast.)*, II, *44*
acotado* *(cast.)*, III, *14*
acotar, III, 13, 14, 15
acotar* *(cast.)*, II, 42; III, *13*, *14*
acotat -ada, II, 43; III, 14

acqua pesante* *(it.)*, II, *76*
acquedotto* *(it.)*, I, *26*
actriu, I, *97*
acueducto* *(cast.)*, I, *26*
-ada, I, 37
address* *(ang.)*, II, *103*
adenoma, I, *30*
admetència, II, 51
admetre, II, *51*
admissió, I, *49*; II, *51*
admit-, II, *51*
admitància, I, *33*; II, *40*, 52, 53
admittance* *(ang.)*, II, *50*
adob, III, 26, 27, 28, *37*
adobador, III, *27*
adobar, III, 26-28, *37*
adobar* *(cast.)*, III, *26*
adobatge, III, *27*
adober, III, *27*
adoberia, III, *27*
adobo* *(cast.)*, III, *26*
adoratriu, I, *97*
adorn, I, *54*
adreça, II, 102-104
adresse* *(fr.)*, II, *103*
Adresse* *(al.)*, II, *103*
aeroport, II, *93*
AF, II, *13*
afí, III, *63*
afiŀle, I, *31*
afinitat, III, *63*
afitar, II, 43; III, *13*, 15
afitat -ada, II, 43
-age* *(fr.)*, I, *37*
-agem* *(port.)*, I, *37*
-aggio* *(it.)*, I, *37*
agua pesada* *(cast.)*, II, *76*
agulla, I, *69*, *77*
aigua pesada, II, 74-76
aigua pesant, II, 74-76
air conditioning* *(ang.)*, III, *17*
air conditionné* *(fr.)*, III, *17*
aire acondicionado* *(cast.)*, III, *15*, *17*
aire condicionat, III, 15-17
-aje* *(cast.)*, I, *37*, *63*
ajuntar, III, *59*
-al, II, *79*, 107, 108
-al *(quím.)*, I, *30*
alcalescència, II, *19*
-àlgia, I, *30*
algorism* *(ang.)*, II, *60*
algorisme, II, 60-62
algorismo* *(it.)*, II, *60*
algorismus* *(llat.)*, *(fr.)*, II, *60*
algorithm* *(ang.)*, II, *60*
algorithme* *(fr.)*, II, *60*
algorithmus* *(llat.)*, II, *60*
algoritme, II, 60-62
algoritmo* *(cast.)*, *(it.)*, *(portuguès)*, II, *60*
alimentació, I, *90*
-alis* *(llat.)*, II, *79*
aŀlel, II, *27*
aŀlopatia, I, *30*
allunatge, I, *14*
-als, I, *30*
alta fidelitat, I, *68-78*
alta freqüència, I, *90;* II, *13*
altaveu, I, *74*, *75*, *77*, *90;* II, *9*, *13*
alteració, I, *62*
alterament, I, *62*
alternador, I, 52
alumbrado* *(cast.)*, II, *16*
alunisar *(barb.)*, I, *14*
AM, II, *8*, *9*, *10*, *11*, *13*
amaratge, I, *14*
ambaixadriu, I, *98*
ammettenza* *(it.)*, II, *52*
ammittanza *(it.)*, II, *52*
amorcer* *(fr.)*, II, *17*
amorceur* *(fr.)*, II, *17*

amortidor, I, *51*
amortiguador *(barb.)*, I, *14*
amperímetre, I, *55*
amperora* *(it.)*, I, *36*
ampiciŀlina, II, *27*
amplada de banda, I, *90*; II, *9, 13*
amplificació, II, *89*
amplificador, I, *68, 73, 77, 90*; II, *13, 87*
amplificador d'àudio, II, *9*
amplificador de radiofreqüència, II, *9*
amplificador de so, II, *9*
ampolla, I, *23, 105;* II, *89*
analèpsia, I, *30*
anàlisi, I, *86*
analitzador d'imatge, I, *90*
analog* *(ang.)*, II, *64*
analògic, II, 64-66
analogico* *(it.)*, II, *64*
analógico* *(cast.)*, II, *64-65*
analogique* *(fr.)*, II, *64*
analogue* *(ang.)*, II, *64*
-ança, I, *63;* II, 39, 40, *49*
-ança* *(occ.)*, *(port.)*, II, 39
-ance* *(fr.)*, *(ang.)*, I, *33*; II, 39, *40, 50*
-ància, I, *26, 33, 61, 63*; II, 39, 40, 41, 49-53
-ancia* *(cast.)*, I, *33, 63*; II, 39, *40, 50*
-ància* *(occ.)*, II, 39
-ância* *(port.)*, I, *33*; II, 39, *50*
anèŀlids, I, *30*
angle, I, *81, 82*
-ani, III, *63*
anilina, I, 30
anió, I, *27*; II, *27*
anion, I, *27*
ànode, I, *32*
anomenar, I, *92*
-ántă *(rom.)*, II, *50*
antena, I, *87, 90*; II, *8, 13*
antena emissora, II, *9*
antena receptora, II, *9*
-antia* *(llat.)*, I, *33*; II, *39*
antibiòtic, I, *29*
antiescorbútic, I, *46*
antiespasmòdic, I, *46*
antifàding, II, *13*
antilogaritme, II, *61*
antiscorbútic, I, *46*
antispasmòdic, I, *46*
antisportiu, I, *46*
antistàtic, I, *46*
antracita, I, *30*
antropòfag, I, *30*
antropogen, I, *30, 31*
antropogènic, I, *31*
anual, II, 107
any, II, *107*
anyal, II, 107, 108
-anz* *(al.)*, II, *50*
-anza *(cast.)*, *(it.)*, I, *33, 63*; II, 39, *40, 50, 51*
-ão* *(port.)*, I, *28*
apaño* *(cast.)*, III, *28*
apanyar, III, *27*
aparell analògic, II, *65*
aparell de ràdio, I, *52*
aparell enregistrador, II, *56*
aplaudiment, I, *62*
aplegar, III, *59*
aplic, I, *109*
aprestar, III, *27*
aqueduc* *(fr.)*, I, *26*
aqüeducte, I, *26*
-ar *(adj.)*, II, *79*, 107
-ar *(verbs)*, I, *91*; II, *51, 100*
aracnoïdal, II, 28
aracnoide, II, 28
aranya, I, *109*
arborescència, II, *19*

arbre de lleves, I, *49*
arbre de transmissió, I, *50*
arc elèctric, I, *108*
argent viu, I, *24*
aria condizionata* *(it.)*, III, *17*
-aris* *(llat.)*, II, *79*
arithmetica* *(llat.)*, II, *61*
armar, III, *28*
arranc *(barb.)*, I, *14, 20*
arranque* *(cast.)*, I, *20*
arranha-céu* *(port.)*, II, *30*
arrastrar* *(cast.)*, III, *35*
arrastre* *(cast.)*, III, *35, 36*
arreglar* *(cast.)*, III, *27*
arreglo* *(cast.)*, III, *28*
arrencada, I, 57
arrencar, I, *15, 50*, 56, 57, 58
arrendable, I, *92*
arrendar, I, *92*
arreplec, III, *36*
arreplega, III, *37*
arreplegar, III, *36*
arrianisme, I, *34*
arrollamiento* *(cast.)*, II, *85*
arrossec, III, *36, 37*
arrossegada, III, *35*
arrossegall, III, *36*
arrossegament, III, 35-37
arrossegar, III, 35, 36, 37
artèria, II, *29*
arteriosclerosi, I, *46*
artilleria pesant, II, *75*
arxi-, III, *52*
assaonador, III, *27*
assaonar, III, *26*
assecar, II, *43*
assemblada, III, *60*
assembladament, III, *66*
assemblador, III, *59, 60*
assemblage* *(ang.)*, *(fr.)*, III, *59*
assemblaggio* *(it.)*, III, *59*
assemblar, III, 58-60, *66*
assemblare* *(it.)*, III, *58*
assemblar-se, III, *59*
assemblatge, III, 58-60, *66*
assemble, to *(ang.)*, III, *58, 60*
assemblea, III, *60*
assemblée *(fr.)*, III, *60*
assembler* *(ang.)* *(n.)*, III, *60*
assembler* *(fr.)* *(v.)*, III, *58, 66*
assembling* *(ang.)*, III, *59*
assembrare *(it.)*, III, *58*
assenyalar, I, 79, 80, *92*
assimilare* *(llat.)*, III, *59*
assimulare* *(llat.)*, III, *58*
-at *(oper. tècn.)*, III, *46*
-at *(quím.)*, I, *29*
aterrament, II, 91
aterrar, II, 91
aterratge, I, *14*; II, 91-93
aterrissar *(barb.)*, I, *14;* II, 91
aterrissatge *(barb.)*, II, 91
aterrizaje* *(cast.)*, II, *91*
aterrizar* *(cast.)*, II, *91*
-atge, I, *37, 39, 61, 63*
atmosfera, I, *34*
atravessar *(barb.)*, II, *43*
attaco* *(it.)*, II, *17*
atterraggio* *(it.)*, II, *91*
aterramento* *(it.)*, II, *91*
atterrare* *(it.)*, II, *91*
atterrir* *(fr.)*, II, *91*
atterrissage* *(fr.)*, II, *91*
attrito* *(it.)*, II, *45*
atuell, II, *89*
audició, II, *97*
àudio, I, *69, 77, 90*; II, *13*
audiòfon, I, *33*
audiofreqüència, II, *13*
aurícula, II, *66*
auricular *(adj.)*, II, *66*
auricular *(m.)*, I, *75, 77;* II, *13*
auto, III, 17-19

autobús, I, *34, 54*
autocar, I, 54
autofinançament, I, *39*
autodí, II, *13*
autoluminescència, II, *18*
automòbil, I, *18, 48-60*; II, *93, 95;* III, *17, 18, 19*
automòbil de competició, I, *53*
automòbil de cursa, I, *53*
automòbil de turisme, I, *53*
automòbil esportiu, I, *53*
automòbil tot terreny, I, *53*
Automobil* *(al.)*, III, *17*
automobile* *(ang.), (fr.), (it.)*, III, *17*
automotora, I, *97*
automotriu, I, *97*
automòvel* *(port.)*, III, *17*
automóvil* *(cast.)*, III, *17, 19*
autoòmnibus, I, *34*
autoràdio, II, *13*
autovettura* *(it.)*, III, *18*
avalanxa, I, *14*
aviació, II, *92, 93*
aviament, II, *92*
aviar-se, II, *92*
àvid, II, *68*
avidesa, II, *67, 68*; III, *63*
avidez* *(cast.)*, II, *67*
aviditat, II, *68*; III, *63*
avió, II, *91, 93*
avviamento* *(it.)*, I, *57*
avviare* *(it.)*, I, *57*
avviatore* *(it.)*, II, *17*
avvolgimento* *(it.)*, II, *85*
axó, II, *27*

bagnole* *(fr.)*, III, *18*
baixada d'antena, I, *88, 90*; II, *13*
baixa freqüència, II, *13*
baix relleu, I, *24*
balanç, I, *73, 77*
ballesta, I, *51*
balun, I, *90*; II, *13*
banda de freqüències, I, *90*; II, *9, 13*
banda lateral, II, *9, 13*
banda magnètica, I, *77*
barita, I, *30*
baritina, II, *75*
baroscopi, I, *31*
barra de torsió, I, *51*
base de temps, I, *90*
bass-reflex* *(ang.)*, I, *74*
bastiment, I, *52*
batent, III, *11*
bateria, I, *52*
bd-, I, *45*
bdelli, I, *45*
beina, II, *27*
berlina, I, *53*
bescanvi, II, 56-60
bescanvi de mercaderies, II, *58*
bescanvi d'ions, II, *58*
bescanviable, II, *58*
bescanviador, II, *58, 59*
bescanviador de calor, II, *58*
bescanviar, II, 58, 60
BF, II, *13*
bibliobús, I, *34*
biela, I, *49*
-bilitat, III, *41*
binaural, I, *77*
biogen, I, *31*
biogènic, I, *31*
bioluminescència, II, *20*
bioluminescent, II, *20*
biosfera, I, *46*
biospeleologia, I, *46*
bisector -a, I, *97*
bisectriu, I, *97*
blanquer, III, *27*

blanqueria, III, *27*
blastoderma, II, *27*
-ble, III, *42*
blindatge, II, *13*
bloc, I, *49*
BLU, II, *13*
bobbin* *(ang.)*, III, *38*
bobina, I, *52*; III, *37, 38*
bobina* *(cast.)*, *(it.)*, III, *37, 38*
bobine* *(fr.)*, III, *37, 38*
boca, II, *107*
bol, II, *89*
boló, I, *49*
bomba de fre, I, *51*
bomba de la benzina, I, *50*
bomba de l'aigua, I, *50*
bomba de l'oli, I, *50*
bombeta, I, 21-23, *106*; II, *20, 21*
bombilla* *(cast.)*, I, *22*
borne* *(fr.)*, II, *41, 42, 43*
borner* *(fr.)*, II, *42, 43*; III, *14*
borrat *(barb.)*, I, *21*
botó polsador, II, *73*
botzina, I, *52, 75, 77*
bound* *(ang.)*, II, *41*
bounded set* *(ang.)*, II, *42*
boutique* *(fr.)*, I, *15*
bouton-poussoir* *(fr.)*, II, *72*
bóveda* *(cast.)*, III, *40*
braç, I, *18, 69, 77*
brake shoe* *(ang.)*, II, *94*
brec, I, *53*
brillantor, I, *88, 90, 110*
bronquitis, I, *30*
buada, III, *40*
bucal, II, *107*
bufanúvols, II, *31, 33*
bugia, I, *50, 52*
bugia nova, I, *110*
buprèstids, I, *30*
butà, I, *29*
butanona, I, *30*
butè, I, *30*
butí, I, *30*
buwitha* *(germ.)*, III, *40*

cable d'alta tensió, I, *52*
cadena, I, *90*
cadran* *(fr.)*, I, *82*
CAF, II, *13*
cafeïna, I, *30*
CAG, II, *13*
cagadubtes, II, *33*
caixa acústica, I, *68, 74, 77*
caixa de direcció, I, *51*
calculador, II, *102*
calculador analògic, II, *65, 102*
calculador digital, II, *65*
caldre, I, *15*
calefacció, I, *55*
calefacere* *(llat.)*, II, *99*
calefare* *(llat.)*, II, *100*
calent -a, II, *99, 100*
calent-, II, *100*
calentador *(barb.)*, II, 99, 100
calentador* *(cast.)*, II, *99*
calentar *(barb.)*, II, *99*, 100; III, 66
calentar* *(cast.)*, II, *99*
calente* *(llat.)*, II, *99*
calfador, II, *100*
calfar, II, 100
caliente* *(cast.)*, II, *99*
calvinisme, I, *34*
cambio* *(cast.)*, II, *57*
cambra (de pneumàtic), I, *51*
cambra (de TV), I, *87, 90*
camió, I, *54*
camioneta, I, *54*
canal, I, *18, 71, 75, 76, 77, 87, 90*; II, *13*
canal dret, II, *12*

canal esquerre, II, *12*
candela, I, *110*
canelobre, I, *109*
canó electrònic, I, *88*, *90*
cansament, I, *63*
cantatriu, I, *97*
canvi, II, *56*
canvi de marxes (o de velocitats), I, *50*, *54*
canvi d'oli, I, *53*
canviadiscs, I, *70*, *77*
-ção* *(port.)*, I, *37*
cap d'enregistrament, I, *71*
cap de reproducció, I, *71*
cap d'esborrament, I, *71*
cap lector, I, *77*
cap magnètic, I, *71*, *77*
capitalisme, I, *34*
càpsula fonocaptora, I, *69*, *77*
car* *(ang.)*, III, *18*
caràcter, I, *79*
caracteritzar, I, *79*
carburador, I, *50*
carcinoma, I, *30*
caret* *(fr.)*, III, *38*
cariotip, II, *29*
cariotipus, II, *29*
carnívor, I, *30*
carret, III, *37*, *38*
carrete* *(cast.)*, III, *37*, *38*
carro, II, *94*; III, *38*
carro* *(cast.)*, III, *18*
carrosseria, I, *52*
càrter, I, *49*
cartutx, I, *72*, *77*
casc, II, *17*
casquet, I, *23*, *106*; II, 17
casquillo* *(cast.)*, II, *17*
cassette* *(fr.)*, I, *14*, *18*, *72*, *76*, *77*
catalèpsia, I, *30*
cataracta, II, *27*
catió, I, *27*; II, *27*
cation, I, *27*
càtode, I, *32*
cautum* *(llat.)*, III, *14*
CAV, II, *13*
cebador* *(cast.)*, II, *17*
cebar* *(cast.)*, II, *17*
cefalàlgia, I, *30*
cela* *(port.)*, II, *63*
celda* *(cast.)*, II, *63*
celest, III, *41*
celeste, III, *41*
cell* *(ang.)*, II, *63*
cel·la, II, 62, 63
cel·la electroquímica, II, *64*
cel·la fotoelèctrica, II, 62-64
cella* *(llat.)*, *(it.)*, II, *62*, *63*
cèl·lula, II, 62, 63
cèl·lula fotoelèctrica, II, 62-64
cèl·lula fotovoltaica, II, *64*
cèl·lula solar, II, *64*
cèl·lula voltaica, II, *64*
cellula* *(it.)*, *(llat.)*, II, *62*, *63*
cellula fotoelettrica* *(it.)*, II, 64
cellule* *(fr.)*, II, *63*
cellule photoélectrique* *(fr.)*, II, *62*, *63*
célula* *(cast.)*, *(port.)*, II, *63*
celulă* *(rom.)*, II, *63*
ceratoma, II, *27*
cerebral, II, *107*
cervell, II, *107*
chauffe-eau* *(fr.)*, II, *99*
chauffer* *(fr.)*, II, *100*
Checoeslovaquia *(cast.)*, I, *46*
Checoslovaquia *(cast.)*, I, *46*
chilometro* *(it.)*, I, *36*
-ci, II, *70*
cicatriu, I, *97*
cicle, II, *13*
cicle per segon, II, *13*

cicloide, II, *105*
ciclotró, I, *27*
cigonyal, I, *49*
cilindrada, I, *49*
cilindre, I, *49*
cinerama, I, *34*
cinescopi, I, *90*
cinta magnètica, I, *71, 76, 77*
-ció, I, *26, 37, 38, 61, 62;* II, *73*
-ción* *(cast.)*, I, *37, 61, 62, 63*
circuit imprès, III, 56-58
circuit imprimé* *(fr.)*, III, *57*
circuito impreso* *(cast.)*, III, *57*
circuito stampato* *(it.)*, III, *57*
cistitis, I, *30*
clar, III, *64*
claredat, III, *64*
clàxon, I, *52, 54*
clorhídric, I, *29*
clorur, I, *29*
cn-, I, *45*
cneoràcies, I, *45*
coaxial, I, *75, 78*
coberta, I, *51*
coberta radial, I, *51*
cobrament, I, *62*
cobrellit, I, *60;* II, *31, 32*
cocchio* *(it.)*, III, *18*
coche* *(cast.), (fr.)*, III, *18, 19*
codage* *(fr.)*, II, *37*
codatge, II, *37*
code* *(fr.), (ang.)*, II, *36*
code, to* *(ang.)*, II, *37*
coder* *(ang.), (fr.)*, II, *37*
codeur* *(fr.)*, II, *37*
codi, II, 36-38; III, *30*
codice* *(it.)*, II, *36*
codificació, I, *77;* II, *13,* 36-38; III, *30*
codificación* *(cast.)*, II, *37*
codificador, II, *13,* 37
codificador* *(cast.)*, II, *37*
codificar, II, 37
codificar* *(cast.)*, II, *37*
codificare* *(it.)*, II, *37*
codificateur* *(fr.)*, II, *37*
codification* *(ang.), (fr.)*, II, *37*
codificatore* *(it.)*, II, *37*
codificazione* *(it.)*, II, *37*
codifier* *(fr.)*, II, *37*
codify, to* *(angl.)*, II, *37*
código* *(cast.)*, II, *36*
coding* *(ang.)*, II, *37*
coeficient de fricció, II, *44*
coil* *(ang.)*, III, *38*
colepoesi, II, *29*
comanda, I, *15*
comandament, I, *15*
comandar, I, *15*
combustió interna, I, *49*
commutador, I, *89*
commutatriu, I, *98*
compatibilitat, I, *76, 89, 90;* II, 13
compatible, I, *76, 78;* II, *12, 13*
complir, II, *35*
compondre, III, *27*
compostura* *(cast.)*, III, *28*
compressió, I, *49*
compressor, I, *78*
comptagotes, II, *31,* 32
comptapasses, I, *60;* II, 32
comptaquilòmetres, I, *54, 60*
compta-revolucions, I, *54, 60*
comptavoltes, I, *54,* 60
compte corrent, I, *25*
comptecorrentista, I, *25*
computador, I, *14*
computadora, I, *14*
comunisme, I, *34*
condensador, I, *52*
condició, III, *16*

condición* *(cast.)*, III, *16*
condicionador, III, *17*
condicionament, III, 15, 17
condicionar, II, *43*; III, 15, 16, 17
condicionar* *(cast.)*, III, *16*
conditioned air* *(ang.)*, III, *17*
conditionnement de l'air* *(fr.)*, III, *17*
condizionamento dell'aria* *(it.)*, III, *17*
conducció, II, *51*
conduct-, II, *51*
conductància, I, *33*; II, *40, 53*
conduir, II, *51*
conduttanza* *(it.)*, II, *52*
confiabilidad* *(cast.)*, III, *41, 42*
confiabilitat, III, *42*
confiable, III, *42*
conjunt acotat, III, *14*
conjunt fitat, II, *43*
conjunto acotado* *(cast.)*, II, *42*
contacte, I, *53*
contaminació, III, 49-51
contaminación* *(cast.)*, III, *49*
contaminant, III, *51*
contaminar, III, *50*
contaminar* *(cast.)*, III, *50*
contaminare* *(it.)*, III, *50*
contaminate, to* *(ang.)*, III, *50*
contamination* *(ang.)*, *(fr.)*, III, *49*
contaminazione* *(it.)*, III, *49*
contaminer* *(fr.)*, III, *50*
contorçar-se, I, *67*
contòrcer-se, I, *67*
contorsió, I, *67*
contra-, III, *52*
contrast, I, *88, 90*
control de sintonia, II, *13*
control de to, I, *73*; II, *13*
control de volum, I, *73*; II, *13*
controlar, I, *15*
convalescència, II, *18*
convenció, I, *42*
convencional, I, *42*
convertidor, II, *10, 13*
convertidor de norma, I, *90*
correcció, I, *78*
corrent elèctric, I, *18*
cortacircuit *(barb.)*, I, *24*
cortacircuito* *(cast.)*, I, *24*
corto circuito* *(it.)*, I, *24*
cortocircuit *(barb.)*, I, *24*
cortocircuito* *(cast.)*, I, *24*
cota, I, *42, 44*; III, 13-15
cota* *(cast.)*, I, *41, 42, 43*; III, *13, 14, 15*
cote* *(fr.)*, I, *42*
coter* *(fr.)*, III, *14*
coto* *(cast.)*, III, *13, 14*
cotxe, III, 17-19
cotxe automòbil, III, *18*
coupe-circuit* *(fr.)*, I, *24*
court-circuit* *(fr.)*, I, *24*
couto* *(port.)*, III, *14*
criptògama, I, *30*
cristall, I, *59*
cristalleria, I, *59*
cromatró, I, *90*
crominància, I, *89, 90*; II, *53*
cromoscopi, I, *31, 90*
cromosfera, I, *33, 46*
ct-, I, *45*
ctenòfor, I, *45*
cuántico -a* *(cast.)*, II, *82*
cuantificable* *(cast.)*, II, *82*
cuantificación* *(cast.)*, II, *82*
cuantificar* *(cast.)*, II, *82*
cuanto* *(cast.)*, II, *82*
culata, I, *49*
culot, II, 17

culot* *(fr.)*, II, *17*
cura intensiva, II, *27*
curar* *(cast.)*, III, *26*
cursa, I, *49*
curt circuit, I, 24-25
curtcircuitar, I, 25
curtició *(barb.)*, III, *27*
curtidor *(barb.)*, III, *27*
curtiduría* *(cast.)*, III, *27*
curtir *(barb.)*, III, *26*
curtir* *(cast.)*, III, *26*
curtit *(barb.)*, III, *27*
curto-circuito* *(port.)*, I, *24*

dactiloscòpia, I, *31*
dancing* *(ang.)*, I, *15*
de-, III, *28, 29*
de-* *(ang.)*, *(fr.)*, *(it.)*, *(llat.)*, III, *28, 29*
dé-* *(fr.)*, III, *29*
decebre, I, *41*
decepció, I, *41*
decepcionar *(barb.)*, I, *41;* III, *50*
decibel, I, *78*; II, *13*
décodage* *(fr.)*, II, *38*
decode, to* *(ang.)*, II, *38*
decoder* *(ang.)*, II, *38*
décoder* *(fr.)*, II, *38*
décodeur* *(fr.)*, II, *38*
decodificación* *(cast.)*, II, *38*
decodificador* *(cast.)*, II, *38*
decodificar* *(cast.)*, II, *38*
decodificare* *(it.)*, II, *38*
decodificatore* *(it.)*, II, *38*
decodificazione* *(it.)*, II, *38*
decoding* *(ang.)*, II, *38*
décollage* *(fr.)*, II, *92*
decollaggio* *(it.)*, II, *92*
décoller* *(fr.)*, II, *92*
défaire* *(fr.)*, III, *29*
defasatge, I, 39
definició, I, *87, 90*
deflexió, I, *88, 90*
deformació, III, *28*
degeneració, III, *28*
degradació, III, *28*
dégrèvement* *(fr.)*, I, *39*
dégrever* *(fr.)*, I, *39*
dehydro-* *(ang.)*, III, *31*
déhydro-* *(fr.)*, III, *31*
deliqüescència, II, *19*
deltoïdal, II, *28*
deltoide, II, *28*
démagnétisation* *(fr.)*, III, *30*
demagnetization* *(ang.)*, III, *30*
demagnetizzazione* *(it.)*, III, *30*
démarrage* *(fr.)*, I, *57*
démarrer* *(fr.)*, I, *57*
demi* *(fr.)*, I, *95*
demodulación* *(cast.)*, III, *30*
demodulation* *(ang.)*, III, *30*
démodulation* *(fr.)*, III, *30*
demodulazione* *(it.)*, III, *30*
dens, III, *63*
densitat, III, *63*
deodorant* *(ang.)*, III, *31*
déodorant* *(fr.)*, III, *31*
deodorante* *(it.)*, III, *31*
deoxy-* *(ang.)*, III, *31*
déoxy-* *(fr.)*, III, *31*
déphasage* *(fr.)*, I, *39*
déphaser* *(fr.)*, I, *39*
dépolarisation* *(fr.)*, III, *30*
depolarization* *(ang.)*, III, *30*
depolarizzazione* *(it.)*, III, *30*
depreciació, III, *28*
(derivació nominal), I, 61-63
derma, II, *27*
dermatosi, I, *30*
dérouler* *(fr.)*, II, *84*
derrame* *(cast.)*, II, *28*

des-, III, 28-31, *52*
des-* *(cast.), (fr.)*, III, *29*
dés-* *(fr.)*, III, *29*
desaccentuació, I, *78*; II, *12, 13*; III, *29, 30*
desaigüe *(barb.)*, I, *14*
desamortització, III, *30*
desarmament, I, *62*
desarmar, III, 30
desarmar* *(cast.)*, III, *30*
désarmer* *(fr.)*, III, *30*
desarrollar* *(cast.)*, II, *84, 85*
desarrollo* *(cast.)*, II, *84, 85*
descanviar, II, *60*
descapitalització, III, *30*
descapotable, I, *53*
descarburació, III, *30*
descàrrega, III, *30*
descloruració, III, *30*
descodificació, II, 38; III, *29, 30*
descodificación* *(cast.)*, II, *38*
descodificador, I, *77, 78*; II, *12, 13*, 38
descodificador* *(cast.)*, II, *38*
descodificar, II, 38
descodificar* *(cast.)*, II, *38*
descongelació, III, *30*
desencolar, II, *92*
desenfocament, I, 38; III, *30*
desenfocar, I, 38; III, *28*
desenganxar, II, *92*
desenrollar* *(cast.)*, II, *84, 85*
desenrotllament, II, 83-85
desenrotllar, II, 83-85
desenvolupament, II, 83-85
desenvolupament embrionari, II, *84*
desenvolupament en sèrie, II, *84*
desenvolupar, II, 83, 84
desfasament, I, 39
desfasamento* *(port.)*, I, *39*
desfasar, I, 39
desfasatge, I, 39
desfer, III, *28, 29*
desfocament, I, 38
desfocar, I, 38
desgravació, I, 39
desgravación* *(cast.)*, I, *39*
desgravament, I, 39
desgravar, I, 39
desgravar* *(cast.)*, I, *39*
deshacer* *(cast.)*, III, *29*
deshidratar, III, *30*
deshidro-, III, *30*
deshidrogenasa, II, *27*; III, *30*
déshydratation* *(fr.)*, III, *31*
déshydro-* *(fr.)*, III, *31*
desigualtat, III, *28*
desimantació, III, *30*
desinfecció, III, *28*
deslizamiento* *(cast.)*, III, *8*
deslizar* *(cast.)*, III, *7*
deslligament, I, *62*
desmagnetització, III, *30*
desmagnetización* *(cast.)*, III, *30*
desmembrament, I, *63*
desmodulació, II, *9, 13*; III, *29, 30*
desmodulador, II, *13*
desmultiplicació, III, *30*
desodorant, III, *31*
desodorante* *(cast.)*, III, *31*
désodorisant* *(fr.)*, III, *31*
desodoritzant, III, *31*
desoxi-, III, *30*
desoxidació, III, *30*
desoxidar, III, *30*
desoxiribonucleic, àcid, III, *30*
désoxy-* *(fr.)*, III, *31*
désoxydation* *(fr.)*, III, *31*
despegar* *(cast.)*, II, *92*

despegue* *(cast.)*, II, *92*
despolarització, III, *30*
despolarización* *(cast.)*, III, *30*
despreciable* *(cast.)*, I, *64*
despreciar* *(cast.)*, I, *64*
desprezável* *(port.)*, I, *64*
desprezar* *(port.)*, I, *64*
dessulfuració, III, *30*
destorçar, I, *67*
destòrcer, I, *67*
destorsió, I, *67*
desvergonyiment, I, *63*
desviació de freqüència, II, *13*
desviació tipus, II, *41*
desvitrificació, III, *30*
detecció, II, *9*, *13*
detector, II, *9*, *13*
deuteri, II, *69*, *76*
développement* *(fr.)*, II, *84*
développer* *(fr.)*, II, *84*
dextrosa, I, *30*
diafonia, II, *13*
diari, III, *11*
dibuix lineal, II, *47*, *49*
diferencial, I, *50*
diferit, I, *90*; II, *13*
difusor, I, *109*
dígit, II, 64-66
digital, II, 64-66
digital* *(ang.)*, *(cast.)*, *(fr.)*, II, *65*
digitale* *(it.)*, II, *65*
digitus* *(llat.)*, II, *66*
dimensió, II, *76*, *77*
dimensionado* *(cast.)*, II, *76*
dimensionament, II, 76-78
dimensionar, II, 76-78
dimensionar* *(cast.)*, II, *76*
dimensionat -ada, II, 77
dimensionato -a* *(it.)*, II, *77*
dimensioné -e* *(fr.)*, II, *77*
dinàmica, I, *78*
dinamo, I, *52*
dintel* *(cast.)*, II, *95*
díode, I, *32*
diorama, I, *34*
direcció, I, *42*, *51*; II, 102-104
dirección* *(cast.)*, II, *103*
direccional, I, *42*, *73*; II, *13*
direccionalitat, I, *42*
directe, I, *90*; II, *13*
directe, en, I, *73*
direction* *(ang.)*, *(fr.)*, II, *103*
directiu, I, *42*
directora, I, *97*
directriu, I, *97*
direzione* *(it.)*, II, *103*
dis-, III, *28*, *29*
dis-* *(ang.)*, *(cast.)*, *(fr.)*, *(it.)*, *(llat.)*, III, *28*, *29*
disarmare* *(it.)*, III, *30*
disc, I, *69*, *78*
disconforme, III, *28*
discontinuïtat, III, *28*
discothèque* *(fr.)*, I, *15*
discreció, I, *42*
discrecional, I, *42*
discriminador, II, *12*, *13*
disfare* *(it.)*, III, *29*
disfàsia, III, *28*
disjuntor, I, *52*
dislàlia, III, *28*
dislèxia, III, *28*
disprezzare* *(it.)*, I, *64*
dissemblança, III, *28*
distorção* *(port.)*, I, *67*
distorçar, I, 67
distorcer* *(port.)*, I, *67*
distòrcer, I, 67, 68
distorcere* *(it.)*, I, *67*
distorcido* *(port.)*, I, *68*
distorçut -uda, I, *67*
distordre* *(fr.)*, I, *67*

distordu* *(fr.)*, I, *68*
distorsió, I, *18*, 66-68, *74*, *78*; II, *13*
distorsion* *(fr.)*, I, *66*
distorsión* *(cast.)*, I, *66*
distorsionado* *(cast.)*, I, *68*
distorsionar, I, 66, 68
distorsionar* *(cast.)*, I, *67*
distorsionat, I, 66
distorsione* *(it.)*, I, *67*
distort- a, I, *67*, 68
distort, to* *(ang.)*, I, *67*
distorted* *(ang.)*, I, *68*
distortion* *(ang.)*, I, *66*
distorto* *(it.)*, I, *68*
distribució, I, *49*
distribució espacial, I, *110*
distribució espectral, I, *110*
distribuïdor, I, *52*
dit, II, *65*
dita, I, *100*
doblador, III, *43*
doblador* *(cast.)*, III, *43*, *44*
dobladora, III, *44*
doblament, III, *43*
doblamiento* *(cast.)*, III, *43*
doblar, III, 42-44
doblar* *(cast.)*, *(occ.)*, III, *43*
doble, III, *42*
doblegar, III, 42-44
doblegar* *(cast.)*, III, *43*
dobrar* *(port.)*, III, *43*
doppiare* *(it.)*, III, *43*
-dor, I, *97*, *98*; II, *72*
-dora, I, *97*, *98*; II, *72*
double, to* *(ang.)*, III, *43*
doublement* *(fr.)*, III, *43*
doubler* *(ang.)* *(n.)*, III, *43*
doubler* *(fr.)* *(v.)*, III, *43*
doubleur* *(fr.)*, III, *43*
-driu, I, *98*
-ducte, I, *26*
duplicació, III, *43*
duplicación* *(cast.)*, III, *43*
duplicador, III, *43*, *44*
duplicador* *(cast.)*, III, *43*
duplicar, III, *43*
duplicar* *(cast.)*, III, *43*
duplicare* *(it.)*, *(llat.)*, III, *43*
duplicate, to* *(ang.)*, III, *43*
duplicateur* *(fr.)*, III, *43*
duplication* *(ang.)*, *(fr.)*, III, *43*
duplicatore* *(it.)*, III, *43*
duplicazione* *(it.)*, III, *43*
-dura, I, *37*, *63*
-dura* *(cast.)*, I, *63*
dys-* *(grec.)*, III, *28*

e (de suport), I, 43-48
-è, I, *29*
eau lourde* *(fr)*., II, *76*
échange* *(fr.)*, II, *57*
échangeable* *(fr.)*, II, *58*
échanger* *(fr.)*, II, *58*
échangeur* *(fr.)*, II, *58*
éclairage* *(fr.)*, II, *16*
eclosió, I, *14*
école *(fr.)*, I, *43*
écrire* *(fr.)*, I, *43*
-edat, III, *63*, *64*
efervescència, II, *19*
-eïtat, III, *63*
eixugaparabrisa, I, *52*, *60*; II, *31*
eixugavidre, I, *52*, *54*, *60*
-ejar, III, *61*
el *(pron.)*, I, *47*
electrão* *(port.)*, I, *28*
electriu, I, *97*
electró, I, 27, 28; II, *27*
electroacústic, I, *66*
electroacústica, I, *68*
electrocardiograma, II, *56*

elèctrode, I, *32, 53*
electrodomèstic, I, *18*
electroencefalograma, II, *56*
electròfon, I, *33*
electroluminescència, II, *20*
electroluminescent, II, *20*
electromotora, I, *97*
electromotriu, I, *97*
elèctron, I, *27*
electrònic, I, *66, 87*
electrònica, I, *68;* II, *64*
electroscopi, I, *31*
electroscopi de fulles, III, *12*
electrostàtica, I, *46*
electrotècnia, I, *32;* II, *15*
electrotècnica, I, *32*
electrotípia, I, *34*
elettrone* *(it.)*, I, *28*
em *(pron.)*, I, *47*
-ema, I, *27*
embassament, II, *28*
embellidor, I, *54*
èmbol, I, *49*
embolic, III, *37*
embolicar, III, *37*
embragatge, I, *50*
embragatge de fricció, II, *46*
emetència, II, *51, 52*
emissió, II, *13*
emissor, II, *8, 13*
emissora, I, *88;* II, *8, 13*
emitància, I, *33;* II, *53*
emitró, I, *90*
emperadriu, I, *98*
emporte-pièce* *(fr.)*, II, *28*
empremta digital, II, *65*
en-, II, *100;* III, *52*
-ença, I, *63;* II, 39, 40, *49*
-ença* *(occ.)*, *(port.)*, II, *39*
encalentidor, II, *100*
encalentir, II, 100
-ence* *(fr.)*, II, 39
encebador, I, *108;* II, *17*
encebament, I, *107;* II, *17*
encebar, II, *17*
encenedor (elèctric), I, *52, 55*
encesa, I, *50, 52*
encesa per compressió, I, *49*
encesa per guspira, I, *49*
-ència, I, *33, 61, 63;* II, 39, 40, 49, 50, 51, 52
-encia* *(cast.)*, I, *63;* II, 39, *40*
-éncia* *(occ.)*, II, 39
-ência* *(port.)*, II, 39
encode, to* *(ang.)*, II, *37*
encunyació, I, *62*
encunyament, I, *62*
endoll, III, *37*
endollar, III, *37*
energia nucleal, II, *78*
energia nuclear, II, *78*
enfoc *(barb.)*, I, *14, 20;* II, *69*
enfocament, I, 38, *88;* II, *69*
enfocar, I, *38;* III, *28*
enfoque* *(cast.)*, I, *20, 38;* II, *68, 69*
engegada, I, *50, 52,* 57
engegador, II, *17*
engegar, I, *15, 50,* 56-58
engineering* *(ang.)*, I, *14*
engonal, II, *28*
engrave, to* *(ang.)*, I, *39*
-eni, III, *63*
enlairament, I, *62*
enlairar-se, II, *92*
enllaç, I, *88, 90;* II, *13*
enllumenament, II, 16, *22*
enllumenar, II, 16
enllumenat, I, *104, 105;* II, 15, 16
enregistrament, I, 19-21, *71,* 77, *78;* II, 53-56
enregistrament de dades, II, *56*

enregistrament de so, I, *19*; II, *56*
enregistrament magnètic, I, *21*; II, *56*
enregistrament òptic, II, *56*
enregistrar, I, 19-21; II, 53-56; III, *65*
enregistrement* *(fr.)*, I, *19*; II, *54*
enregistrer* *(fr.)*, I, *19*; II, *54*
ensamblaje* *(cast.)*, III, *59*
ensamblar, III, *66*
ensamblar* *(cast.)*, III, *58*
ensemble* *(fr.)*, III, *58*
ensemble borné* *(fr.)*, II, *42*
ensenyament, I, *62*
ensenyança, I, *62*
ensopiment, I, *62*
enterrament, I, *62*
entesa, I, *100*
-entia* *(llat.)*, I, *33*; II, 39
entrellaçament, I, *90*
enrotllament, II, *85*
enrotllar, II, *83*
enroulement* *(fr.)*, II, *85*
entre-, III, *52*
entregar, II, *100*
enveloppe* *(fr.)*, II, *85*
enviament, III, *48*
enviar, III, *47*, *48*
enviar* *(cast.)*, III, *48*
envío* *(cast.)*, III, *48*
envoi* *(fr.)*, III, *48*
envol, II, 91-93
envol* *(fr.)*, II, *92*
envolar-se, II, 91, 92
envolar, s'* *(occ.)*, II, *92*
envoler, s'* *(fr.)*, II, *91*
envolupant, II, *13*, *85*
envolupar, II, *83*
envolvente* *(cast.)*, II, *85*
envoyer* *(fr.)*, III, *48*
-enza* *(cast.)*, *(it.)*, I, *33*, *63*; II, 39, *40*, *50*, *51*
épanchement* *(fr.)*, II, *28*
epicicloide, II, *105*
epilèpsia, I, *30*
epipló, II, *27*
equació linear (lineal), II, *48*
equalització, I, *73-74*, *78*
equimosi, I, *30*
-er *(verbs)*, II, *51*
eritròcit, II, *27*
es *(pron.)*, I, *47*
es-, II, *108*; III, *52*
-ès *(barb.)*, II, *66*
-esa, II, *66*, *67*, *68*; III, *63*, *64*
esborrament, I, *21*, *71*
esborrat, I, *21*
-esc-* *(llat.)*, II, *18*
escafoïdal, II, *28*
escafoide, II, *28*
escalfador, II, 99-100; III, *66*
escalfapanxes, II, 31
escalfar, II, 100
escambio* *(port.)*, II, *58*
escanvi, II, 56, 57, 59, 60
escanviable, II, *58*
escanviador, II, *58*
escanviar, II, 57, *60*
escapament, I, *49*
-escència, I, *26*; II, 18, 19
-escens* *(llat.)*, II, *18*
-escentia* *(llat.)*, II, *18*
esclerosi, I, *46*
escola, I, *43*
escolar, I, *43*
escolta, I, *75*
escombratge, I, *88*, *90*
escombreta, I, *53*
escorcoll, II, *54*
escorcollar, II, *54*
escriptura, I, *43*
escriure, I, *43*

esfenoïdal, II, *28*
esfenoide, II, *28*
esfera, I, *43*, *46*
esfereïment, I, *62*
eslau, I, *46*
eslip, I, *44*, *45*
eslovac, I, *46*
esmerç, III, *37*
esmerçar, III, *37*
esmorteïdor, I, *51*
esnac, I, *44*
esnob, I, *44*, *45*
espace* *(fr.)*, II, *108*
espacial, II, 106-108; III, 66
espacial* *(cast.)*, II, *108*
espacio* *(cast.)*, II, *108*
espai, II, *106*
espaial, II, 106-108; III, 66
espat pesant, II, *75*
especial, I, *43*; II, *108*; III, *66*
espectre acústic, I, *78*
espectroscòpia, I, *31*
esperit, I, *43*
espeternec, III, *37*
espeternegar, III, *37*
espín, I, *44*
esport, I, *44*
estabilitat, I, *52*
establiment, II, *91*
establir, II, *91*
estació emissora, II, *8*
estació receptora, I, *98*
estampar, III, *57*
estanc -a, III, 62, 64
estanc* *(occ.)*, III, *62*
estancar, III, *62*
estancar* *(cast.)*, *(occ.)*, *(portuguès)*, III, *62*
estanco* *(cast.)*, III, *62*
estanquedat, III, 63, 64
estanqueidad* *(cast.)*, III, *62*
estanqueïtat, III, 62-64
estanquesa, III, 63
estanquidad* *(cast.)*, III, *62*
estanquitat, III, 62-64
estat, I, *43*
estatal, I, *43*
estàtica, I, *46*
estel, I, *43*
estenotípia, I, *34*
estèreo, I, *75*
estereofonia, I, *78*
esteoreofònic, I, *71*, *75*, *76*, *78*
estereotip, I, *34*
estereotípia, I, *34*
esterno-tiroïdal, II, *29*
estimació linear (lineal), II, *48*
estop, I, *44*
estratosfera, I, *33*, *46*
estrellar-se *(barb.)*, I, *14*
estremo* *(it.)*, II, *41*
estronci, II, *69*
estructura, I, *46*, *47*
estudi, II, *13*
esvaïment, II, *10*
esvaniment, II, *10*, *13*
et *(pron.)*, I, *47*
età, I, *29*
établir* *(fr.)*, II, *91*
établissement* *(fr.)*, II, *91*
etanal, I, *30*
étanche* *(fr.)*, III, *62*
étanchéité* *(fr.)*, III, *63*
étancher* *(fr.)*, III, *62*
etanoat, I, *29*
etanoic, I, *29*
etanol, I, *30*
etè, I, *30*
etí, I, *30*
ettometro* *(it.)*, I, *36*
-eu, III, *63*
-eus* *(llat.)*, III, *63*
ex-, III, *52*
ex-* *(llat.)*, III, *29*

excambiare* *(llat.)*, II, *57*
exchange* *(ang.)*, II, *58*
exchange, to* *(ang.)*, II, *58*
exchangeable* *(ang.)*, II, *58*
exchanger* *(ang.)*, II, *58*
excitadora, I, *98*
excitatriu, I, *96, 98*
expandir, I, *41*
expansió, I, *41*
expansionar-se, I, *41*
expansor, I, *78*
exploració, I, *87, 88, 90*
explosió, I, *49*
extrem, II, *41*
extrême* *(fr.)*, II, *41*
extremo* *(cast.)*, II, *41*
-ez* *(cast.)*, II, *66, 67*
-eza* *(cast.)*, II, *66, 67*

factor de modulació, II, *13*
factor d'uniformitat, I, *109*
factor d'habilització, I, *109*
fàding, II, *10, 13*
fading* *(ang.)*, II, 10
-fag, I, *30*
falda* *(it.)*, III, *12*
fals, III, *64*
falsedat, III, *64*
familiar, I, *53*
fanal, I, *54*, 58, 59, *109*
fanaleria, I, *59*
fanaleria* *(it.)*, I, *59*
fanerògama, I, *30*
far, I, *54*, 58, 59
farciment, I, *62*
farmaciola, II, *28*
faro* *(cast.)*, *(it.)*, I, *58*
feedback* *(ang.)*, I, *45*
feix electrònic, I, *90*
feix hertzià, I, *88, 90*
feixisme, I, *34*
fenotip, II, *29*
fenotipus, II, *29*
fenòtipus, II, *29*
fer, III, *28*
fertilitzant, III, *27*
feta, I, *100*
feuil* *(fr.)*, III, *9*
feuille* *(fr.)*, III, *9, 10, 12*
feuillet* *(fr.)*, III, *9, 12*
FI, II, *10, 13*
fiabilidad* *(cast.)*, III, *41, 42*
fiabilitat, III, 41-42
fiabilité* *(fr.)*, III, *41*
fiable, III, *41, 42*
ficada, I, *100*
-fil, I, *31*
fil magnètic, I, *78*
filament, I, *105*
-fille, I, *30, 31*
filtre, I, *78*
filtre d'aire, I, *50*
filtre de la benzina, I, *50*
filtre de l'oli, I, *50*
finança, I, *39*
finançació, I, *20*; II, *68*
finançament, I, *39*; II, *68*
finançar, I, *39*
financement* *(fr.)*, I, *39*
financiación* *(cast.)*, I, *39*; II, *68*
financiamiento* *(cast.)*, I, *39*
finanziamento* *(it.)*, I, *39*
física nucleal, II, *78*
física nuclear, II, *78, 79*
física quàntica, II, *82*
fita, II, 41-44; III, 13-15
fitació, II, 41-44; III, *13*
fitar, II, 43; III, 13, 14, 15
fitat -ada, II, 43, 44
flascó, II, *89*
flash* electrònic, I, *108*
fluid, II, *68*
fluïdesa, II, *68*; III, *63*

fluïditat, II, *68*; III, *63*
fluix, III, *64*
fluixedat, III, *64*
fluorescència, I, *26*; II, *19*
fluorescent, I, *108*
flux lluminós, I, *110*
FM, I, *71*, *78*; II, *8*, *11*, *12*, *13*
FMS, I, *71*; II, *12*, *13*
foaie* *(rom.)*, III, *10*
foglia* *(it.)*, III, *10*, *12*
foglietto* *(it.)*, III, *12*
foglio* *(it.)*, III, *10*, *11*, *12*
fogliolina* *(it.)*, III, *12*
folha* *(port.)*, III, *10*
foli, III, *12*, *13*
folia* *(llat.)*, III, *9*, *10*
folium* *(llat.)*, III, *9*, *10*, *13*
folio* *(cast.)*, *(fr.)*, *(it.)*, III, *12*, *13*
-fon, I, 33
fonament, II, *107*
fonamental, II, *107*
fondre, I, *41*
fonema, I, *27*
fonògraf, I, *20*
font de senyal, I, *68*, *78*
font lluminosa, I, *105*
foradament, I, *63*
força excitadora, I, *98*
força motriu, I, *97*
forer* *(fr.)*, III, *46*
forma linear (lineal), II, *49*
fosa, I, *100*
fòsfor, I, *89*
fosforescència, I, *26*; II, *19*
fotocó, I, *90*
fotó, I, *18*
fotofon, I, *33*
fotòfon, I, *33*
fotoluminescència, II, *20*
fototípia, I, *34*
fracció, I, *40*
fraccionar, I, *40-41*
frapar, I, *14*
fre, I, *51*; II, *93*, *94*
fre de disc, I, *51*; II, *94*
fre de mà, I, *54*
fre de tambor, I, *51*; II, *94*
fre hidràulic, I, *51*
fre pneumàtic, I, *51*
frec, II, *45*
fregadís, II, *45*
fregament, II, 44-46
fregar, II, 44-46
freqüència, II, *13*
freqüència intermèdia, II, *10*, *13*
freqüència lateral, II, *11*, *13*
fricció, II, 44-46; II, *94*
fricción *(cast.)*, II, *45*, *46*
friction* *(ang.)*, *(fr.)*, II, *45*, *46*
frizione* *(it.)*, II, *45*, *46*
frotament, II, *46*
frotar, II, *46*
frottement* *(fr.)*, II, *45*, *46*
frotter* *(fr.)*, II, *45*
frunză *(rom.)*, III, *10*
ft-, I, *45*
ftaleïna, I, *45*
fuelha* *(occ.)*, III, *10*
full, III, 9-13
fulla, III, 9-13
funció, I, *40*
funció fitada, I, *43*
funcionar, I, *40*
furgoneta, I, *54*
fusible, I, *24*
fusió, I, *41*
fusionar, I, *41*

gain* *(ang.)*, *(fr.)*, II, *88*
galena, II, *14*
-gama, I, *30*
gamma, II, *14*

ganància *(barb.)*, II, *87*
ganancia* *(cast.)*, II, *87, 88*
ganar* *(cast.)*, II, *88*
ganascia* *(it.)*, II, *94*
ganho* *(port.)*, II, *88*
garrafa, II, *89*
gasdotto* *(it.)*, I, *26*
gaso-, I, *27*
gasoducte, I, *26*
gasoducto* *(cast.)*, I, *26*
gasogen, I, *27*
gasòmetre, I, *27*
gastràlgia, I, *30*
gastritis, I, *30*
gastro-duodenal, II, *29*
gazoduc* *(fr.)*, I, *26*
-gen, I, *30, 31*; II, *28*
generador -a, I, *97*
generatriu, I, *97, 98*
-gènic, I, *31*; II, *28*
genotip, II, *29*
genotipus, II, *29*
genòtipus, II, *29*
georama, I, *34*
gerro, II, *89*
giornale* *(it.)*, III, *11*
giradiscs, I, *69, 78*
girar, II, *104*; III, *39*
glissement* *(fr.)*, III, *8*
glisser* *(fr.)*, III, *7*
globus, I, *109*
glucagó, II, *27*
glucosa, I, *30*
gn-, I, *45*
gnosticisme, I, *45*
goll, II, *28*
goma, II, *27*
got, II, 89-90
grabación* *(cast.)*, I, *20*
grabadura* *(cast.)*, III, *65*
grabar* *(cast.)*, I, *19, 39*
-grama, II, *56*
grandor, II, *22*
grans nombres, I, *104*
gratacel, I, *60*; II, 30-33
gratacels, I, *60*; II, 30-33
grattacielo* *(it.)*, II, 30
gratteciel* *(fr.)*, II, *30*
gravació, I, *14*, 19, 20; III, 65
gravadura, III, 65
gravadura* *(occ.)*, *(port.)*, III, *65*
gravament, I, *20*
gravar, I, 19-21, 39; III, *65*
gravar* *(cast.)*, I, *39*
gravare* *(it.)*, I, *39*
gravat, I, 19, 20; III, 65
gravatge, I, *20*
gravation* *(fr.)*, I, *20*
graver* *(fr.)*, I, *39*
gravure* *(fr.)*, I, *19, 20*; III, *65*
greix, II, *28*
greixatge, I, *53*
grever* *(fr.)*, I, *39*
guadagno* *(it.)*, II, *88*
guany, I, *73, 78*; II, 87-89
guanyança, II, *88*
guanyància, II, *88*
guanyar, II, *88*
guardabarros *(barb.)*, I, *14*
guardabosc, I, *60*; II, *31, 32, 33*
guardacostes, II, *32*
guardafoc, II, *32*
guardajoies, II, *32*
guarda-roba, II, *32*
gummi, II, *27*

halo, II, *28*
handicap* *(ang.)*, I, *45*
haustre, II, *27*
hàustrum, II, *27*
heavy* *(ang.)*, II, *75*
heavy water* *(ang.)*, II, *76*
helicoïdal, II, *28*

helicoide, II, *28*
hematies, les, II, *27*
hematoma, I, *30*
hematopoesi, II, *29*
hemiplegia, II, *29*
hémiplégie* *(fr.)*, II, *29*
hemiplejía* *(cast.)*, II, *29*
hemiplexia, II, *29*
hemisferi, I, *46*
hemorràgia aracnoïdal, II, *28*
hepatitis, I, *30*
hèptode, I, *32*
herbicida, I, *34*
herbívor, I, *30*
herpes, II, *28*
hertz, II, *14*
hertzià -ana, II, *14*
heterodí, II, *14*
hèxode, I, *32*
HF, II, *14*
hiat, II, *27*
hiatus, II, *27*
hidrazina, II, *27*
-hídric, I, *29*
hidrogen pesant, II, *76*
hidroscòpia, I, *31*
Hi-Fi, I, *68, 69, 74, 75, 78*
High-Fidelity* *(ang.)*, I, *68*
hil, II, *27*
hílum, II, *27*
hinterland* *(al.)*, I, *45*
hio-glos, II, *29*
hipocicloide, II, *105*
hito* *(cast.)*, III, *13*
hoja* *(cast.)*, III, *9, 10, 12*
homeopatia, I, *30*
homodí, II, *14*
homogeneïtat, III, *63*
homogeni, III, *63*
honradesa, II, *67*
honradez* *(cast.)*, II, *67*
Hz, II, *14*
-i, III, *63*
-í, I, *29*
-ia, I, *26*
ião* *(port.)*, I, *28*
-ible, I, *91, 93*
-ic, I, *26*
-ic *(quím.)*, I, *29*
iconoscopi, I, *87, 90*
ictiòfag, I, *30*
-id, II, *68*
idoneïtat, III, *63*
idoni, III, *63*
-ids, I, *30*
ignitró, I, *27*
iHuminació, I, 104, *110*; II, 15, 16, *22*
iHuminar, II, 15, 16
illumination* *(ang.)*, *(fr.)* II, *16*
illuminazione* *(it.)*, II, *16*
illuminotecnica* *(it.)*, II, *15*
iluminación* *(cast.)*, II, *16*
-im, II, *97*
imatge, I, *59, 90*
imatgeria, I, *59*
impedance* *(ang.)*, II, *50*
impédance* *(fr.)*, II, *50, 51*
impedància, I, *33, 73, 78*; II, 50, 52, 53
impedancia* *(cast.)*, II, *50*
impedância* *(port.)*, II, *50*
impedántă* *(rom.)*, II, *50*
Impedanz* *(al.)*, II, *50*
impedència, I, *33*; II, 50, 51, 52
impedenza* *(it.)*, II, *50, 51, 52*
impediment, II, *51*
impedir, II, *51*
impedire* *(it.)*, II, *51*
impressió, I, *41*
impressió digital, II, *65*
impressionament, III, *65*
impressionar, I, *41*; III, *65*
imprimer* *(fr.)*, III, *57*

imprimere* *(it.)*, III, *57*
imprimir, I, *42*; III, *57*
imprimir* *(cast.)*, III, *57*
in-, III, *52*
-ina, I, *30*
índex del local, I, *109*
índex de modulació, II, *14*
indicador d'alarma, I, *55*
indicador de direcció, I, *52*
indicador de funcionament, I, *55*
indicador de nivell de combustible, I, *55*
indicador de sintonia, II, *14*
indicador de velocitat, I, *54*
indicador lluminós, I, *52, 55*
indicadora, I, *98*
indicatriu, I, *96, 98*
indirizzo* *(it.)*, II, *103*
inducció, II, *51*
induct-, II, *51*
inductància, I, *33*; II, *40*, 50, 52, 53
induència, II, *51*
induir, II, *51*
indústria pesant, II, *75*
induttanza* *(it.)*, II, *52*
influència, I, *41*
influenciar, I, *41*
influir, I, *41*
informàtica, II, *36, 37, 64*; III, *30*
infra-, I, *47*
infraestructura, I, 46, 47
infraestructura* *(cast.)*, I, *47*
infrastructura, I, 46, 47, 48
infrastructure *(ang.)*, *(fr.)*, I, *46*
infrastruttura* *(it.)*, I, *47*
input* *(ang.)*, I, *45*
inquinamento* *(it.)*, III, *49*
înregistra* *(rom.)*, II, *54*
înregistrare* *(rom.)*, II, *54*
insecticida, I, *34*
inservible, I, *93*
institutriu, I, *97*
intensitat lluminosa, I, *110*
inter-, II, *56*; III, *52*
intercambiabile* *(it.)*, II, *58*
intercambiable* *(cast.)*, II, *58*
intercambio* *(cast.)*, *(it.)*, II, *58*
intercâmbio* *(port.)*, II, *58*
intercanvi, II, 56-60
intercanviable, II, 58
intercanviador, II, 58
intercanviador de calor, II, *57*
intercanviador d'ions, II, *57*
interchange* *(ang.)*, *(fr.)*, II, *58*
interchangeable* *(ang.)*, *(fr.)*, II, *58*
interferència, II, *14*
intermitent, I, *52*
intermodulació, II, *14*
interportadora, I, *90*
interruptor, I, *54*
interview* *(ang.)*, I, *14*
íntim, II, *97*
intimar, II, *97*
intra-, III, *52*
intransitable, I, *84*
invariància, II, *40*
investigació, III, 23-26
investigación* *(cast.)*, III, *23, 24*
investigador, III, *25*
investigatio* *(llat.)*, III, *24*
investigation* *(ang.)*, *(fr.)*, III, *24*
investigazione* *(it.)*, III, *24*
investigar, III, *25*
inviare* *(it.)*, III, *48*
inviluppo* *(it.)*, II, *85*

invio* *(it.)*, III, *48*
involare* *(it.)*, II, *91*
involarsi* *(it.)*, II, *91*
involo* *(it.)*, II, *92*
ió, I, *27*, *28*; II, *27*
ion, I, *27*, *28*
ione* *(it.)*, I, *28*
ionosfera, I, *33*
-ir *(verbs)*, II, *51*; II, *100*
iridescent, III, *66*
iridescent* *(ang.)*, *(fr.)*, III, *66*
iridescente* *(cast.)*, *(it.)*, III, *66*
iridiscente* *(cast.)*, III, *66*
irradiància, II, *53*
-isc-* *(llat.)*, II, *18*
-iscència, II, *18*
-iscens* *(llat.)*, II, *18*
-iscentia* *(llat.)*, II, *18*
-isme, I, *34*
isòtop radioactiu, II, *27*
-iss-* *(fr.)*, II, *91*
-ista, I, *26*
-it, I, *29*
-ita, I, *30*
-itat, II, *68*; III, *63*, *64*
-itis, I, *30*
-itzar, I, *79*
Iugoslàvia, I, *46*
-ium* *(llat.)*, II, *69*

junta de la culata, I, *49*

kg, I, 36
kHz, II, *14*
kl, I, 36
km, I, 36, 37
Kontamination* *(al.)*, III, *50*
Kutsche* *(al.)*, III, *18*

l *(pron.)*, I, *47*
lactosa, I, *30*
lamp* *(ang.)*, I, *21*; II, *21*
làmpada, I, 21-23, *105-111*; II, *17*, 20-24
lampada* *(it.)*, I, *21*, *22*; II, *21*
lâmpada* *(port.)*, I, 21; II, *21*
lampăda* *(llat.)*, II, *23*
làmpara *(barb.)*, I, *14*, *21*
lámpara* *(cast.)*, I, *21*, *22*; II, *21*, *22*
lampe* *(fr.)*, I, *21*, *22*; II, *21*, *22*
Lampe* *(al.)*, I, *21*, *22/23*; II, *21*
lantĕrna* *(llat.)*, II, *23*
laparoscòpia, II, *29*
laringoscòpia, II, *29*
laser* *(ang.)*, I, *18*
lector, II, *72*
lectura, I, *69*, *78*
legítim, II, *97*
legitimar, II, *97*
-lèpsia, I, *30*
Leuchte* *(al.)*, I, *22*
leucòcit, II, *27*
leucocitosi, I, *30*
lexema, I, *27*
Licht* *(al.)*, I, *22*
ligereza* *(cast.)*, II, *67*
lighting* *(ang.)*, II, *16*
limfòcit, II, *27*
limitador, II, *12*, *14*
línea, II, *107*
linéaire* *(fr.)*, II, *47*
lineal, II, 47-49, *80*, 107; III, *34*, *35*
lineal* *(ang.)*, *(cast.)*, *(port.)*, II, *47*
linéal* *(fr.)*, II, *47*
Lineal* *(al.)*, II, *47*
lineale* *(it.)*, II, *47*
linealis -e* *(llat.)*, II, *47*

linealitat, II, *48*; III, *35*
linealització, II, *48*
linealitzar, II, *48*
linealment, II, *48*
linear, II, 47-49, *80*
linear* *(al.)*, *(ang.)*, *(cast.)*, *(port.)*, II, *47*
lineár *(rom.)*, II, *47*
lineare* *(it.)*, II, *47*
linearis -e* *(llat.)*, II, *47*
linearitat, II, *48*
linearització, II, *48*
linearitzar, II, *48*
linearment, II, *48*
lingual, II, *107*
línia, I, *86*, *90*; II, *107*
línia de retard, I, *90*
línia osculatriu, I, *97*
linial, II, *107*
liniar* *(rom.)*, II, *47*
linotip, I, *34*
linotípia, I, *34*
líquid, II, *67*
líquid de frens, I, *53*
liquidès *(barb.)*, II, *66*
liquidesa, II, 66-69; III, *63*, *64*
liquidez* *(cast.)*, II, *66*, *67*
liquidità* *(it.)*, II, *67*
liquiditas -atis* *(llat.)*, II, *67*
liquiditat, II, 66-69; III, *64*
liquidité *(fr.)*, II, *67*
liquidity* *(ang.)*, II, *67*
lisozim, II, *27*
lithium* *(llat.)*, II, *71*
liti, II, *71*
livedo, II, *28*
llanda, I, *51*; II, *93*, *94*
llanta, I, *51*
llanterna, I, *109*; II, *23*
llàntia, II, 21, 22, 23, 24
llegidor, II, *72*
llegir, II, *72*
llei, II, *107*
lleial, II, *107*
llengua, II, *107*
lleugeresa, II, *67*
llevabocins, II, *28*
llevaneu, II, *28*
llevataps, II, *28*
llimpiaparabrises *(barb.)*, I, *14*
llinda, II, *95*
llindar, II, 95-97
llindar d'audició, II, *96*
lliscada, III, *8*
lliscament, II, *105*; III, 8, 9
lliscar, II, *105*, *106*; III, 7-9
lliurar, II, *100*
lliure canvi, I, *24*, *25*
lliurecanvista, I, *25*
llum (f.), I, *22*
llum (m.), I, 21-23, *52*, *54*, *104*, *109*, *111*; II, *20*, *21*, *23*
lluminositat, I, *88*, *90*
lo *(pron.)*, I, *47*
locomotora, I, *97*
locomotriu, I, *97*
logaritme, II, *61*
lourd -e* *(fr.)*, II, *75*, *76*
luce* *(it.)*, I, *22*
lume* *(it.)*, I, *22*
lumen, I, *110*
lumin-, II, *15*
luminància, I, *33*, *89*, *90*, *110*; II, *52*, *53*
luminanza* *(it.)*, II, *52*
luminència, II, *52*
luminescence* *(ang.)*, *(fr.)*, II, *18*
luminescència, I, *26*; II, *17*, 18-20; III, *66*
luminescência* *(port.)*, II, *18*
luminescenza* *(it.)*, II, *18*
luminescent, I, *108*; II, *20*; III, *66*

Lumineszenz* *(al.)*, II, *18*
luminiscència, II, *17*, 18-20; III, *66*
luminiscencia* *(cast.)*, II, *18*
luminiscent, II, *20*
lumino-, II, *15*
luminotècnia, I, *32*, *104-111*; II, 15
luminotecnia* *(cast.)*, II, *15*
luminotècnic, II, *15*
luteci, II, *69*
lutetium* *(llat.)*, II, *69*
lux, I, *110*
LW, II, *10*

m *(pron.)*, I, *47*
macchina* *(it.)*, III, *18*
macrosporangi, I, *46*
magnetòfon, I, *20*, *33*, *69*, *71*, *72*, *78*
magnetoscopi, I, *31*
magnetró, I, *27*
magnitud, II, *22*, *95*, *96*
maltosa, I, *30*
mamòmetre, I, *55*
manteniment, I, *53*
màquina assembladora, III, *60*
màquina enrotlladora, II, *85*
maquinació, I, *62*
maquinament, I, *62*
marxisme, I, *34*
màscara perforada, I, *89*
maser* *(ang.)*, I, *18*
massa, II, *14*
massimare* *(it.)*, II, *98*
massimazione* *(it.)*, II, *98*
matriu, I, *97*
màxim, II, *98*
maximar, II, *98*
maximisation* *(fr.)*, II, *98*
maximiser* *(fr.)*, II, *98*
maximització, II, *98*
maximitzar, II, *98*
maximization* *(ang.)*, II, *98*
maximize, to* *(ang.)*, II, *98*
me *(pron.)*, I, *47*
mean* *(ang.)*, I, *95*
mecànica quàntica, II, *82*
medi, I, *95*
media* *(cast.)*, *(it.)*, *(port.)*, I, *95*
medià -ana, I, *96*
median* *(ang.)*, I, *95*
mediana, I, 94-96
mediana* *(cast.)*, *(it.)*, *(port.)*, I, *94*, *95*
médiane* *(fr.)*, I, *95*
mediano* *(cast.)*, I, *95*
mediatriu, I, *98*
medio* *(cast.)*, I, *95*
medulla, II, *27*
megacicle per segon, II, *14*
menció, I, *40*
mencionar, I, *40*
mensual, II, *107*
-ment, I, *20*, *26*, 37-39, *61*, *62*, *63*; II, *73*, *77*
-ment* *(fr.)*, I, *37*
-mento* *(it.)*, *(port.)*, I, *37*
-mentum* *(llat.)*, I, *63*
menyspreable, I, 64-66
menysprear, I, 64-66
mépriser* *(fr.)*, I, *64*
meretriu, I, *97*
mes, II, *107*
mesal, II, *108*
mesclador, II, *10*, *14*
mesó, I, *27*
messa* *(it.)*, I, *99*, *101*
metà, I, *29*
metall pesant, II, *75*
metanal, I, *30*
metanoat, I, *29*
metanoic, I, *29*

metanol, I, *30*
meter* *(cast.)*, I, *99*
metre *(v.)*, I, *99*; III, *48*
mettere* *(it.)*, I, *99*, *101*
mettre* *(fr.)*, I, *99*, *101*
MHz, II, *14*
micra, II, *86*
micra* *(cast.)*, II, *86*
micró, II, 85-87
micro-, II, *86*
microbús, I, *34*, *54*
microelectrònica, III, *58*
micròfon, I, *33*, *69*, *78*; II, *9*, *14*
micròmetre, II, *87*
micron* *(ang.)*, *(fr.)*, *(it.)*, II, *86*
micrón* *(cast.)*, II, *86*
Mikron* *(al.)*, II, *86*
microne* *(it.)*, II, *86*
microona, I, *88*, *90*; II, *14*
microscopi, I, *31*
microscopia, I, *32*
microscòpia, I, *31*, *32*; II, *29*
microsolc, I, *20*, *69*, *78*
-miento* *(cast.)*, I, *37*, *61*, *62*, *63*
mig, I, *95*
milieu* *(fr.)*, I, *95*
milˑlímetre, II, *87*
milˑlimicró, II, *87*
mínim, II, *98*
minimar, II, *98*
minimare* *(it.)*, II, *98*
minimazione* *(it.)*, II, *98*
minimisation* *(fr.)*, II, *98*
minimiser* *(fr.)*, II, *98*
minimització, II, *98*
minimitzar, II, *98*
minimization* *(ang.)*, II, *98*
minimize, to* *(ang.)*, II, *98*
mise* *(fr.)*, I, *99*, *101*
mitja, I, 94, 95
mitjà, I, *95*
mitjana, I, 94-96
mixer* *(ang.)*, I, *14*
mn-, I, *45*
mnémotechnie* *(fr.)*, I, *32*
mnemotècnia, I, *32*, *45*
mnemotecnia* *(it.)*, I, *32*
mòbil, III, *63*
mobilitat, III, *63*
modulació, II, *8*, *14*
modulació d'amplitud, I, *71*; II, *8*, *14*
modulació de fase, II, *8*
modulació de freqüència, I, *71*; II, *8*, *14*
modulador, II, *9*, *14*
modulatriu, I, *96*
mojón* *(cast.)*, III, *13*
molla helicoïdal, I, *51*
monema, I, *27*
monitor, I, *90*; II, *14*
mono, I, *75*
monoaural, I, *78*
monofònic, I, *71*, *75*, *78*
monotip, I, *34*
morfema, I, *27*
mosaic, I, *90*
motor, I, *48*, *49*, *50*, *51*
motor de la ventilació, I, *52*
motor d'engegada, I, *50*, *52*
motor elèctric, I, *50*
motor rotatiu (o Wankel), I, *50*
motora, I, *97*
motriu, I, *97*, *98*
-motriu, I, *98*
(mots derivats), I, 40-42
moyen* *(fr.)*, I, *95*
moyenne* *(fr.)*, I, *95*
multipista, I, *78*
muntar, III, *59*
muscle, II, *22*

múscul, II, *22*
MW, II, *10*

-n, I, *28*
nanòmetre, II, *87*
nappe* *(fr.)*, III, *12*
-(n)ar, I, *42*
negatró, I, *27*
neglect, to* *(ang.)*, I, *64*, *65*
négligeable* *(fr.)*, I, *64*
négliger* *(fr.)*, I, *64*, *65*
negligible, I, 65, 66
negligible* *(ang.)*, I, *64*
negligir, I, 65
neper, II, *14*
nervi, II, *29*
nervi digital, II, *65*
net, III, *64*
netedat, III, *64*
neuràlgia, I, *30*
neuritis, I, *30*
neuroma, I, *30*
neuropatia, I, *30*
neurosi, I, *30*
neutró, I, *27*, *28*
neutrone* *(it.)*, I, *28*
niell, II, *28*
nit *(m.)*, I, *110*
nitrat, I, *29*
nítric, I, *29*
nitrit, I, *29*
nitrós, I, *29*
nivell d'aigua, I, *53*
nivell d'electròlit, I, *53*
nivell d'il·luminació, I, *110*
no lineal, III, 34
no linealidad* *(cast.)*, III, *34*
no linearità* *(it.)*, III, *34*
no-, III, 33-35
no-agressió, III, *33*
no-bel·ligerància, III, *33*
no-combatent, III, *33*
no-compareixcut, III, *33*
no-conjunció, III, *35*
no-contradicció, III, *35*
node, II, *66*
no-disjunció, III, *35*
nodós, II, *66*
no-equivalència, III, *35*
no-existència, III, *33*
no-implicació, III, *35*
no-inclusió, III, *35*
no-intervenció, III, *33*
no-jo, III, *33*
no-lineal, III, *34*, *35*
no-linealitat, III, *33*, *34*, *35*
nombre, I, 101-104; II, *22*, *66*
nombre atòmic, I, *102*
nombre complex, I, *102*, *103*
nombre d'Avogadro, I, *102*
nombre de massa, I, *102*
nombre enter, I, *102*, *103*
nombre fraccionari, I, *103*
nombre irracional, I, *103*
nombre quàntic, II, *82*
nombre racional, I, *102*, *103*
nomenar, I, *92*
no-metall, III, *33*
non-* *(fr.)*, III, *33*
nonabsorbent* *(ang.)*, III, *34*
non-activité* *(fr.)*, III, *34*
non-agression* *(fr.)*, III, *34*
nonalcoholic* *(ang.)*, III, *34*
non-alignement* *(fr.)*, III, *34*
non-assistence* *(fr.)*, III, *34*
non-belligérance* *(fr.)*, III, *34*
noncombat* *(ang.)*, III, *34*
non-combattant* *(fr.)*, III, *34*
nonconductive* *(ang.)*, III, *34*
non-euclidean* *(ang.)*, III, *34*
non-existence* *(fr.)*, III, *34*
nonintervention* *(ang.)*, III, *34*
non-intervention* *(fr.)*, III, *34*

non-interventionniste* *(fr.)*, III, *34*
non-linéaire* *(fr.)*, III, *35*
nonlinear* *(ang.)*, III, *34*, *35*
non-linéarité* *(fr.)*, III, *34*
nonlinearity* *(ang.)*, III, *34*
nonpolar* *(ang.)*, III, *34*
nonradical* *(ang.)*, III, *34*
nonviolence* *(ang.)*, III, *34*
non-violence* *(fr.)*, III, *34*
non-violent* *(fr.)*, III, *34*
no-pagament, III, *33*
no-res, III, *33*
no-violència, III, *33*
NTSC, I, *89*, *90*
nucléaire* *(fr.)*, II, *79*
nucleal, II, 78-80
nucléal* *(fr.)*, II, *79*
nucleale* *(it.)*, II, *79*
nuclealis -e* *(llat.)*, II, *79*
nuclear, II, 78-80
nuclear* *(ang.)*, *(cast.)*, *(portuguès)*, II, *79*
nucleare* *(it.)*, II, *79*
nuclearis -e* *(llat.)*, II, *79*
nucleó, I, *28*
nucleone* *(it.)*, I, *28*
numèric, II, *64*, *65*, *66*
numerico* *(it.)*, II, *65*
numérique* *(fr.)*, II, *65*
número, I, 101-104; II, *22*, *66*
nus, II, *66*

-ó, I, *27*
-oat, I, *29*
obrellaunes, II, *31*
obstacle, I, *79*
obstaculitzar, I, *79*
OC, II, *10*
octant, I, *82*
òctode, I, *32*
-ode, I, *32*, *33*
-ões* *(port.)*, I, *28*
ofec, III, *37*
ofegar, III, *37*
oftalmoplegia, II, *29*
oftalmoplejía* *(cast.)*, II, *29*
oftalmoscòpia, II, *29*
-oic, I, *29*
oïda, I, *100*
-oïdal, II, *28*
-oide, II, *28*
-ol, I, *30*
OL, II, *10*
oleo-, I, *27*
oleodotto* *(it.)*, I, *26*
oléoduc* *(fr.)*, I, *26*
oleoducte, I, *18*, *26*
oleoducto* *(cast.)*, I, *26*
oleografia, I, *27*
oleòmetre, I, *27*
olfacte, II, *27*
OM, II, *10*
-oma, I, *30*
òmnibus, I, *34*
omnidireccional, I, *73*
-on, I, *27*, *28*
ona, II, *14*
ona curta, II, *10*
ona hertziana, II, *8*
ona llarga, II, *10*
ona mitjana, II, *10*
ona modulada, II, *8*
ona moduladora, II, *8*
ona normal, II, *10*
-ona, I, *30*
-one* *(it.)*, I, *28*
-oni, III, *63*
opció, I, *42*
opcional, I, *42*
operació, I, *42*
operació d'envol, II, *93*
operacional, I, *42*
operatiu, I, *42*

ophthalmoplégie* *(fr.)*, II, *29*
optatiu, I, *42*
òptim -a, II, *97, 98*
optimació, II, 97-98
optimación * *(cast.)*, II, *97*
optimar, II, 97, 98
optimar* *(cast.)*, II, *97*
optimisation* *(fr.)*, II, *97*
optimiser* *(fr.)*, II, *97*
optimització, II, 97-98
optimitzar, II, 97, 98
optimización* *(cast.)*, II, *97*
optimizar* *(cast.)*, II, *97*
optimization* *(ang.)*, II, *97*
optimize, to* *(ang.)*, II, *97*
ora* *(it.)*, I, *36*
ordenador, I, *14*
ordidura, III, 31-33; *56*
ordinador, I, *14*
ordir, III, *31, 32, 33*
ordissatge, III, *31, 32, 33*
ordit, III, 31-33; *56*
ordito* *(it.)*, III, *32*
orditura* *(it.)*, III, *32*
orella, II, *66*
òrgan, I, *79*; II, *22*
organitzar, I, *79*
orgue, II, *22*
orticó, I, *87, 90*
os, II, *29*
-ós, I, *29*
-osa, I, *30*
osciŀlador, II, *9, 14*
osciŀlador local, II, *10, 14*
osciŀlograma, II, *56*
osciŀloscop, I, *32*
osciŀloscopi, I, *31, 32*
osculadora, I, *97*
osculatriu, I, *97*
-osi, I, *30*
otàlgia, I, *30*
otitis, I, *30*
ottante* *(it.)*, I, *82*
ottimare* *(it.)*, II, *97*
ottimazzione* *(it.)*, II, *97*
ottimizzare* *(it.)*, II, *97, 98*
ottimizzacione* *(it.)*, II, *97, 98*
ourdissage* *(fr.)*, III, *32*
output* *(ang.)*, I, *45*
overheat, to* *(ang.)*, III, *20*
ovípar, I, *30*

pagament, I, *62*
país desenvolupat, II, *84*
país subdesenvolupat, II, *84*
PAL, I, *89, 90*
palanca, I, *54*
palanca del canvi de marxes, I, *54*
palanca del fre de mà, I, *54*
palier* *(fr.)*, I, *50*
pàmpol, I, *109*
panorama, I, *34*
pantalla, I, *88, 90, 109*
pantalla acústica, I, *74, 78*
papilionàcies, I, *30*
-par, I, *30*
parabrezza* *(it.)*, II, *31*
parabrisa, I, *54, 60*; II, *31*
parabrisas* *(cast.)*, II, *31*
paracqua* *(it.)*, II, *31*
parafang, I, *60*; II, *31, 32*
paraguas* *(cast.)*, II, *31*
paraigua, I, *60*; II, *31, 32*
parallamps, I, *60*; II, *32*
paraplegia, II, *29*
paraplégie* *(fr.)*, II, *29*
paraplejía *(cast.)*, II, *29*
parapluie* *(fr.)*, II, *31*
paràsit, II, *14*
para-sol, II, *32*
parastatal, I, *46*
para-xocs, I, *54*, 60; II, *32*
para-brise* *(fr.)*, II, *31*

passable, I, *93*
-patia, I, *30*
peató, I, *15*
pedal, I, *54*
pedal de l'accelerador, I, *54*
pedal de l'embragatge, I, *54*
pedal del fre, I, *54*
pedra, I, *59*
pedreria, I, *59*
penicil·lina, II, *27*
pèntode, I, *32*
percer* *(fr.)*, III, *46*
pérdidas y ganancias* *(cast.)*, II, *88*
perditància, II, *53*
pèrdues i guanys, II, *88*
perforació, I, *62*
perforament, I, *62*
periscopi, I, *31*
permeància, II, *53*
perspectiva lineal, II, *47*
pertorbació, II, *11*, *14*
perveància, II, *53*
pesado -a* *(cast.)*, II, *75*
pesant, II, 74, 75, 76
pesant -e* *(fr.)*, II, *75*
pesante* *(cast.)*, *(it.)*, II, *75*
pesantor, II, *74*
pesat -ada, II, 74, 75
phare* *(fr.)*, I, *58*
photoelectric cell* *(ang.)*, II, *62*, *63*
picaporta, II, *31*
pilot, III, *61*
pilot, to* *(ang.)*, III, *61*
pilota, III, *61*, *62*
pilotage* *(fr.)*, III, *61*
pilotaggio* *(it.)*, III, *61*
pilotaje* *(cast.)*, III, *61*
pilotar, III, 60-62
pilotar* *(cast.)*, III, *61*
pilotare* *(it.)*, III, *61*
pilotatge, III, *61*
pilotear* *(cast.)*, III, *61*
piloteig, III, *61*
pilotejar, III, 60-62
piloter* *(fr.)*, III, *61*
pipeline* *(ang.)*, I, *26*
pirita, I, *30*
piroscopi, I, *31*
pirotècnia, I, *32*; II, *15*
pirotecnia* *(it.)*, I, *32*
piscívor, I, *30*
pista, I, *71*, *78*
pista d'aterratge, II, *93*
pista d'envol, II, *93*
pistó, I, *49*
pitjador, II, *71*
pla de referència, I, *109*
pla de treball, I, *109*
placa de la matrícula, I, *54*
placa electroluminescent, I, *109*
plat, I, *18*, *69*, *78*
platí, I, *53*
plegador, III, *44*
plegadora, III, *44*
plegar, III, *43*, *44*
plegar* *(cast.)*, III, *43*
plegare* *(it.)*, III, *43*
plicare* *(llat.)*, III, *43*
plier* *(fr.)*, III, *43*
plom, I, *24*
plumbicó, I, *90*
pn-, I, *45*
pneumàtic, I, *45*, *51*
pneumàtic sense cambra, I, *51*
-poesi, II, *29*
-poètic -a, II, *29*
-poïèse* *(fr.)*, II, *29*
-poesis* *(ang.)*, II, *29*
polarització (magnètica), I, *72*, *78*
polisportiu, I, *46*

polluant* *(fr.)*, III, *51*
polució, III, 49-51
polucionar *(barb.)*, III, *50*
pollué -ée* *(fr.)*, III, *50*
polluent, III, *51*
polluer* *(fr.)*, III, *50*
polluir, III, *50*
polluït -ïda, III, *50*
pollutant* *(ang.)*, III, *51*
pollute* *(ang.)*, III, *50*
pollute, to* *(ang.)*, III, *50*
pollution* *(ang.)*, *(fr.)*, III, *49*
Pollution* *(al.)*, III, *50*
polluto -a* *(it.)*, III, *50*
polluzione* *(it.)*, III, *49*
pols, II, *72*
pols-, II, *73*
polsador, II, 71-74
polsador -a, II, *72*
polsament, II, *72*
polsar, II, *72, 73*
polso* *(it.)*, II, *72*
polución* *(cast.)*, III, *49*
polucionado -a* *(cast.)*, III, *50*
polucionar* *(cast.)*, III, *50*
poluto -a* *(cast.)*, III, *50*
pondre, I, *99, 100, 101*
pondre* *(fr.)*, I, *99*
pondre's, I, *100*
poner* *(cast.)*, I, *99, 100, 101*
ponte* *(fr.)*, I, *99*
porre* *(it.)*, I, *99*
portabagatge, I, *54, 60*; II, *31, 32*
portabombeta, I, *23*
portacigarretes, II, *32*
portadora, I, *90*; II, *8, 9, 14*
portaequipatge, I, *54, 60*; II, *31*
portalàmpada, I, *23*
portamonedes, I, *60*
portaploma, II, *32*
pòrtic, III, *40*
porxada, III, *40*
posada, I, 99-101
posar, I, *99, 100, 101*
posar en..., I, *100*
posat -ada, I, *100*
pose* *(fr.)*, I, *99*
poser* *(fr.)*, I, *99*
positró, I, *27*
post -a, I, *100*
posta, I, 99-101
posta* *(it.)*, I, *99*
potència, I, *73, 78, 110*; II, *22*
potència musical, I, *78*
pouls* *(fr.)*, II, *72*
pousser* *(fr.)*, II, *72*
poussoir*(*fr.)*, II, *72*
-poyesis* *(cast.)*, II, *29*
pre-, III, 51-54
pre-accentuació, I, *78; II, 11, 14*; III, *53, 54*
pre-amplificador, I, *73, 78*; III, *53, 54*
pre-càlcul, III, *53*
precisar, I, *15*
pre-clàssic, III, *52*
pre-combustió, III, *53*
pre-compressió, III, *53*
pre-contracte, III, *53*
pre-cristià, III, *52*
predeterminació, III, *52*
pre-dimensionament, II, *78*; III, *54*
pre-dimensionar, II, *78*; III, *53, 54*
predir, III, *53*
predisposar, III, *52*
predomini, III, *52*
preexistir, III, *52*
preformació, III, *52*
pre-guerra, III, *52, 53*
prémer, I, *42*
pre-molar, III, *52*

preocupació, III, *52*
pre-palatal, III, *52, 53*
pre-rafaelita, III, *52*
pre-refredament, III, *53*
pre-romà, III, *52*
pre-romànic, III, *52*
pressió, I, *42*
pressió dels pneumàtics, I, *53*
pressionar, I, *42*
pre-tònic, III, *52*
preveure, III, *52, 53*
print, to* *(ang.)*, III, *57*
printed circuit* *(ang.)*, III, *57*
proci, II, *71*
productible, I, *93*
profund, III, *63*
profunditat, III, *63*
programa, II, *14*
programa assemblador, III, *60*
projector, I, *109*
promeci, II, *69*, 71
prometheum* *(llat.)*, II, *69*
promethium* *(llat.)*, II, *69*
prometi, II, 71
promoció, I, *40, 41*
promocionar *(barb.)*, I, 40, 41, 42; III, *50*
promoure, I, *40, 41, 42*
propà, I, *29*
propanona, I, *30*
propè, I, *30*
propí, I, *30*
protão* *(port.)*, I, *28*
proti, II, *71*
protó, I, *27, 28*
proto-, II, *71*
protone* *(it.)*, I, *28*
protos* *(grec)*, II, *71*
ps-, I, *45*
pseudo-, III, *52*
psicologia, I, *45*
pt-, I, *45*
pterodàctil, I, *45*
puesta* *(cast.)*, I, *99, 100, 101*
puixança, II, *22*
puls-, II, *73*
pulsació, II, *72, 73*
pulsador, II, 71-74
pulsador* *(cast.)*, II, *72*
pulsante* *(it.)*, II, *72*
pulsar* *(cast.)*, II, *72*
pulsare* *(it.)*, *(llat.)*, II, *72, 73*
pulsatiu, II, *72*
pulsímetre, II, *72*
pulsió, II, *72, 73*
pulso* *(cast.)*, II, *72*
punt mort, I, *49*
purificació, I, *62*
purificament, I, *62*
push-button* *(ang.)*, II, 72
pyrotechnie* *(fr.)*, I, *32*

qm, I, 34, 36
quadrant, I, *82, 83*
quadrante* *(it.)*, I, *82*
quadrifonia, I, *76, 78*
quadrifònic -a, I, 77
quanta* *(llat.)*, II, *81, 82*
quàntic -a, II, *82*
quantic* *(ang.)*, II, *82*
quantico -a* *(it.)*, II, *82*
quantifiable *(ang.)*, *(fr.)*, II, *82*
quantificabile* *(it.)*, II, *82*
quantificable, II, *82*
quantificació, II, *82*
quantificar, II, *82*
quantificare* *(it.)*, II, *82*
quantification* *(ang.)*, *(fr.)*, II, *82*
quantificazione* *(it.)*, II, *82*
quantifier* *(fr.)*, II, *82*
quantify, to *(ang.)*, II, *82*
quantique* *(fr.)*, II, *82*
quantistico -a* *(it.)*, II, *82*

quantità trascurabile* *(it.)*, I, *65*
quantitat negligible, I, *65*
quantité négligeable* *(fr.)*, I, *65*
quantitzable, II, *82*
quantització, II, *82*
quantitzar, II, *82*
quantizable* *(ang.)*, II, *82*
quantization* *(ang.)*, II, *82*
quantize, to* *(ang.)*, II, *82*
quantizzabile* *(it.)*, II, *82*
quantizzazione* *(it.)*, II, *82*
quantum, II, 81-83
quàntum, II, *81*, *82*
quantum* *(ang.)*, *(fr.)*, *(it.)*, *(llat.)*, II, *81*
Quantum* *(al.)*, II, *81*
quasi-, III, *52*
quatre regles, les, II, *101*
quick* *(ang.)*, I, *15*
quilocicle per segon, II, *14*
quilòmetre, I, *34*, *36*, *37*; II, *87*
quilómetro* *(port.)*, I, *36*
quiniela* *(cast.)*, I, *15*
quinina, I, *30*
quota* *(it.)*, *(llat.)*, II, *42*; III, *14*
quota pars* *(llat.)*, III, *14*

radar, I, *18*
raddoppiare* *(it.)*, III, *43*
radià, I, *83*
radiació, II, *14*, *51*
radiador, I, *50*
radian* *(ang.)*, *(fr.)*, I, *82*
radián* *(cast.)*, I, *82*, *83*
radiància, II, *53*
radiant, I, 81-83
Radiant* *(al.)*, I, *82*
radiante* *(cast.)*, *(it.)*, I, *82*, *83*
radiar, II, *51*
ràdio I, *55*; II, *7-12*, *13*, *14*; III, *30*
radiocomunicació, II, *14*
radiodifusió, II, *7*, *14*
radioenllaç, I, *90*; II, *14*
radiòfon, I, *33*
radiofonia, II, *14*
radiofreqüència, II, *7*, *9*, *14*
radioona, II, *8*, *14*
radioreceptor, II, *14*
radioscòpia, I, *31*; II, *29*
radiotècnia, I, *32*; II, *7*, *14*, *15*
raigs infraroigs, I, *106*
ranunculàcies, I, *30*
raresa, II, *67*
rareza* *(cast.)*, II, *67*
rascacielos* *(cast.)*, II, *30*
raticida, I, *34*
re-, III, *7*, *21*, *22*
-re *(verbs)*, II, *51*
reacció, I, *40*
reaccionar, I, *40*
reactància, I, *33*, *108*; II, *40*, *50*, *52*, *53*
reactor nucleal, II, *78*
reactor nuclear, II, *78*
readals, I, *30*
realimentar, III, *22*
realitzar, I, *15*, *33*, *35*
realitzar-se, I, *35*
reattanza* *(it.)*, II, *52*
rebre, I, *41*
recalentar* *(cast.)*, III, *20*
recalfador, III, *20*
recalfament, III, *20*
recalfar, III, *20*
recarregar, III, *22*
recepció, I, *41*
recepcionar, I, *41*
receptor, I, *78*, *88*, *90*; II, *8*, *9*, *12*, *14*
receptora, I, *98*

receptriu, I, *96*, *98*
recerca, III, 23-26
recercador, III, *25*
recercar, III, *25*
rechauffer* *(fr.)*, III, *20*
recherche* *(fr.)*, III, *23*, *24*
recipient, II, *89*
record, to* *(ang.)*, I, *19*; II, *54*
recording* *(ang.)*, I, *19*; II, *54*
rectificador, I, *52*
rectriu, I, *97*
redditizio* *(it.)*, I, *93*
reddito* *(it.)*, I, *92*
redimensionament, II, *77*
redimensionar, II, *77*
reel* *(ang.)*, III, *38*
reemissor, I, *90*; II, *14*
reflectància, I, *33*; II, *53*
reflector, I, *109*
refrigeració, I, *55*
registar* *(port.)*, II, *54*
register* *(ang.)*, II, *54*
register, to* *(ang.)*, II, *54*
registo* *(port.)*, II, *54*
registrament, II, *53*, *55*
registrar, II, *53*, *55*
registrar* *(cast.)*, *(port.)*, II, *54*
registrare* *(it.)*, I, *19*; II, *54*, *55*
registration* *(ang.)*, II, *54*
registrazione* *(it.)*, I, *19*; II, *54*, *55*
registre, II, 53-56
registre de dades, II, *53*, *56*
registre de so, II, *53*, *56*
registre magnètic, II, *53*, *56*
registre* *(fr.)*, II, *54*
registro* *(cast.)*, *(it.)*, *(port.)*, I, *19*; II, *54*, *55*
registru* *(rom.)*, II, *54*
regla, II, *101*, *102*
regla de càlcul, II, *102*
regla de les fases, II, *101*
regla dels dits, II, *101*
regla de tres, II, *101*
regla* *(cast.)*, II, *101*
regla de cálculo* *(cast.)*, II, *102*
regle, II, *101*
regle de càlcul, II, 101-102
règle* *(fr.)*, II, *101*
règle à calcul* *(fr.)*, II, *102*
regola* *(it.)*, II, *101*
regolo* *(it.)*, II, *101*
regolo calcolatore* *(it.)*, II, *102*
regulador, I, *52*
rei, II, *107*
reial, II, *107*
reliability* *(ang.)*, III, *41*
relliscada, III, *8*
relliscar, II, *106*; III, 7-9
rellotge (elèctric), I, *52*
reluctància, I, *33*; II, *40*, *53*
remetre, III, *48*
remiendo* *(cast.)*, III, *28*
reminiscència, II, *19*
remitir* *(cast.)*, III, *48*
renda, I, *91*
rendabilitat, I, *91*, *92*, *93*
rendable, I, 91-93
rendar, I, *92*, *93*
rendere* *(it.)*, *(llat.)*, I, *92*
rendibile* *(it.)*, I, *92*
rendibilitat, I, *91*, *93*
rendibilitzar, I, *93*
rendible, I, 91-93
rendidor, I, *93*
rendiment, I, *92*
rendiment del llum, I, *111*
rendiment lluminós, I, *110*
rendimento* *(it.)*, I, *92*
rendir, I, *91*, *92*, *93*
rendita* *(llat.)*, I, *92*

rendre* *(fr.)*, I, *92*
renta* *(cast.)*, I, *91*
rentabilidad* *(cast.)*, I, *91*
rentabilité* *(fr.)*, I, *91*
rentable* *(cast.)*, *(fr.)*, I, *91*
rentar* *(cast.)*, I, *91*, *92*
rente *(fr.)*, I, *91*
renter* *(fr.)*, I, *91*, *92*
reparació, III, *28*
reparación* *(cast.)*, III, *28*
reparar, III, *27*
repetidor, I, *87*, *90*; II, *14*
reproducció, I, *21*, *71*, *76*, *78*
reproductor de cassettes*, I, *52*
reproduir, I, *20*
resbalar* *(cast.)*, III, *7*
rescalfador, III, *20*
rescalfament, III, 20, 22, 23
rescalfar, III, 20-23
research* *(ang.)* III, *24*
resistance* *(ang.)*, *(fr.)*, II, *50*, 51
resistència, II, *51*
resistenza* *(it.)*, II, *51*
resister* *(fr.)*, II, *51*
resistere* *(it.)*, II, *51*
resistir, II, *51*
respatller, I, *54*
resposta, I, *100*
retardadora, I, *97*
retardatriu, I, *97*
retolament, I, *63*
retorçar, I, *67*
retòrcer, I, *67*
retorsió, I, *67*
retransmissió, II, *14*
reverberació, I, *78*
reviscolament, I, *62*
reviviscència, II, *19*
RF, II, *7*, *12*, *14*
ricerca* *(it.)*, III, *24*
ridimensionamento* *(it.)*, II, *77*
ridimensionare* *(it.)*, II, *77*
riquesa, II, *67*
riqueza* *(cast.)*, II, *67*
riscaldatore* *(it.)*, II, *99*
rocchetto* *(it.)*, III, *38*
rochet* *(fr.)*, III, *38*
roda, I, *51*; II, *93*, *94*
roda motriu, I, *48*
rodadura* *(cast.)*, II, *105*
rodament, II, *105*
rodamón, I, *60*; II, *32*
rodar, II, 104-106; III, *8*
rodar* *(cast.)*, II, *104*
rodet, III, 37-39
rodete* *(cast.)*, III, *39*
rodezno* *(cast.)*, III, *39*
rodillo* *(cast.)*, III, *39*
rodolament, II, *105*; III, *8*
rodolar, II, 104-106; III, *8*
roll, to* *(ang.)*, II, *105*
rolling* *(ang.)*, II, *105*
romboïdal, II, *28*
romboide, II, *28*
rosàcies, I, *30*
rosals, I, *30*
rossec, III, *36*
ròssec, III, 35-37
rossegada, III, *36*
rossegadura, III, *36*
rossegall, III, *36*
rossegament, III, *36*
rossegar, III, *35*/*36*, *36*
rossegons, a, III, *36*
rotació, II, *105*
rotare* *(it.)*, II, *105*
rôtisserie* *(fr.)*, I, *15*
rotolamento* *(it.)*, II, *105*
rotolare* *(it.)*, II, *105*
roulement* *(fr.)*, II, *105*
rouler* *(fr.)*, II, *104*

rozamiento* *(cast.)*, II, *45, 46*
rozar* *(cast.)*, II, *45*
rule* *(ang.)*, II, *101*
ruptor, I, *52*

s *(pron.)*, I, *47*
(*s* líquida), I, 43-48; II, *108*
s-*, *(it.)*, III, *29*
sabata, II, *93, 94*
sabata de fre, II, *94*
sabot* *(fr.)*, II, *94*
sacabocados* *(cast.)*, II, *28*
sacarosa, I, *30*
sapata *(barb.)*, II, *93*
satisfacer* *(cast.)*, II, *34*
satisfaire* *(fr.)*, II, *34*
satisfer, II, *34, 35*
satisfy, to* *(ang.)*, II, *34*
saxofon, I, *33*
sc- [sk-], I, *43, 45*
scalda-acqua* *(it.)*, II, *99*
scambiabile* *(it.)*, II, *58*
scambiare* *(it.)*, II, *58*
scambiatore* *(it.)*, II, *58*
scambio* *(it.)*, II, *58*
schola* *(llat.)*, I, *43*
Schwelle* *(al.)*, II, *96*
scolaire* *(fr.)*, I, *43*
-scopi, I, *31, 32*
-scòpia, I, *31, 32*; II, *29*
scorrimento* *(it.)*, III, *8*
scribere* *(llat.)*, I, *43*
scriptura, I, *44*
scriptural* *(fr.)*, I, *43*
scrivere* *(it.)*, I, *43*
scuola* *(it.)*, I, *43*
se *(pron.)*, I, *47*
SECAM, I, *89, 90*
secar *(barb.)*, II, *43*
sedan, I, *53*
segnalare* *(it.)*, I, *79*
segnalazione* *(it.)*, I, *79*
seguro *(barb.)*, I, *14*
seient, I, *54*
selectivitat, II, *14*
selector, II, 9, *14*
selector de canals, I, *89, 90*
self-service* *(ang.)*, I, *15*
semantema, I, *27*
semieix, I, *50*
semiesfera, I, *46*
semiotècnia, I, *32*
semisfera, I, *46*
señalar *(cast.)*, I, *79, 80*
señalización* *(cast.)*, I, *79*
señalizar* *(cast.)*, I, *79, 80*
senyal, I, *69, 71, 73, 78, 79, 80, 91*; II, *14*
senyal codificat II, *12*
senyal d'àudio, I, *87*
senyal de vídeo, I, *87*
senyalar, I, 79-81, *92*
senyalització, I, *79*
senyalitzar, I, 79-81
senzillesa, II, *67*
sencillez* *(cast.)*, II, *67*
servible, I, *93*
servodirecció, I, *51*
servofrè, I, *51*
seuil* *(fr.)*, II, *96*
sextant, I, *82*
sfare* *(it.)*, III, *29*
sfasamento* *(it.)*, I, *39*
sfocamento* *(it.)*, I, *38*
sfregamento* *(it.)*, II, *45*
sfregare* *(it.)*, II, *45*
sgravamento* *(it.)*, I, *39*
sgravare* *(it.)*, I, *39*
shoe* *(ang.)*, II, *94*
short circuit* *(ang.)*, I, *24*
(sigles), I, *18, 35*
signaler* *(fr.)*, I, *79, 80*
signalisation* *(fr.)*, I, *79*
signaliser* *(fr.)*, I, *79, 80*

signalization* *(ang.)*, I, *79*
signalize, to* *(ang.)*, I, *79*, *81*
(símbols), I, 34-37
simultaneïtat, III, *63*
simultani, III, *63*
sincronisme, I, *91*
sincrotró, I, *27*
síndrome, la, II, *27*
síntesi, I, *86*
sintonia, II, *14*
sintonitzador, I, *69*, *78*, *89*, *91*; II, *9*, *14*
sistema, I, *79*
sistema linear (lineal), II, *48*, *49*
sistematitzar, I, *79*
skyscraper* *(ang.)*, II, *30*
sliding* *(ang.)*, III, *8*
slip* *(ang.)*, I, *45*; III, *8*
smagnetizzazione* *(it.)*, III, *30*
smoking* *(ang.)*, I, *45*
snack* *(ang.)*, I, *15*, *44*, *45*
snob* *(ang.)*, I, *45*
so, I, *66*, *78*, *91*; II, *14*
sobre-, III, *21*, *22*
sobrealimentar, III, *22*
sobrecarregar, III, *22*
sobredimensionament, II, *78*
sobredimensionar, II, *78*
sobreeixir, III, *21*
sobreentendre, III, *21*
sobreescalfament, III, 22, 23
sobreescalfar, III, 20-23
sobreestimar, III, *21*
sobreexcitar, III, *21*
sobremodulació, II, 14
soc, II, 93-95
socialisme, I, *34*
soddisfare* *(it.)*, II, *34*
soglia* *(it.)*, II, *96*
solc, I, *78*
somiatruites, I, *60*; II, *33*
soprariscaldare* *(it.)*, III, *20*
soroll, I, *78*; II, *14*
sots-, III, *52*
sp-, I, *43*, *45*
space* *(ang.)*, II, *108*
spatial* *(ang.)*, *(fr.)*, II, *108*
spaziale* *(it.)*, II, *108*
spazio* *(it.)*, II, *108*
speaker* *(ang.)*, I, *14*
spin* *(ang.)*, I, *44*
spool* *(ang.)*, III, *38*
SSB, II, *14*
st-, I, *43*, *45*
stagnare* *(it.)*, III, *62*
stagno* *(it.)*, III, *62*
stampare* *(it.)*, III, *57*
stanchezza* *(it.)*, III, *63*
stanco* *(it.)*, III, *62*
start, to* *(ang.)*, I, *57*
starter* *(ang.)*, I, *45*; II, *17*
stick* *(ang.)*, I, *44*
stop* *(ang.)*, I, *44*, *45*
striciamento* *(it.)*, III, *8*
strontium* *(llat.)*, II, *69*
structura, I, *47*
subportadora, I, *87*, *91*; II, *12*, *14*
(sufixació analògica), I, 26-34
suggerència, I, *20*; II, *68*
suggeriment, I, *63*; II, *68*
sulfat, I, *29*
sulfhídric, I, *29*
sulfit, I, *29*
sulfur, I, *29*
sulfúric, I, *29*
sulfurós, I, *29*
superfície desenvolupable, II, *85*
superheat, to* *(ang.)*, III, *20*
superheated steam* *(ang.)*, III, *22*
superheterodí, II, *9*, *14*

surchauffer* *(fr.)*, III, *20*
surriscaldare* *(it.)*, III, *20*
susceptància, II, *50*, *52*, *53*
susceptència, II, *52*
suscettanza* *(it.)*, II, *52*
suspensió, I, *51*
suspensió pneumàtica, I, *51*
sviluppamento* *(it.)*, II, *84*
sviluppare* *(it.)*, II, *84*
sviluppo* *(it.)*, II, *84*
svolgere* *(it.)*, II, *84*
SW, II, *10*

t *(pron.)*, I, *47*
taladrar* *(cast.)*, III, *45*, *46*
taladro* *(cast.)*, III, *46*
tallacircuit, I, *24*, *25*
tanner* *(fr.)*, III, *26*
tannerie* *(fr.)*, III, *27*
tapa de vàlvules, I, *49*
tassa, II, *89*
tauler de control, I, *54*
te *(pron.)*, I, *47*
tecedura* *(port.)*, III, *55*
tecer* *(port.)*, III, *55*
technetium* *(llat.)*, II, *69*
-technics* *(ang.)*, I, *32*
-technie* *(fr.)*, I, *32*
-technique *(fr.)*, I, *32*
tecido* *(port.)*, III, *55*
tecneci, II, *69*
-tècnia, I, *32*; II, *15*
-tecnia* *(cast.)*, *(it.)*, I, *32*
-tècnic -a, I, *32*
-tècnica, I, *32*
-tecnica* *(it.)*, I, *32*
teissedura* *(occ.)*, III, *55*
téisser* *(occ.)*, III, *55*
teissut* *(occ.)*, III, *55*
teixidura, III, 54-56
teixir, III, 54, 55
teixit, III, 54-56
tejedura* *(cast.)*, III, *55*
tejer* *(cast.)*, III, *55*
tejido* *(cast.)*, III, *55*
telecomunicació, II, *14*
telèfon, I, *33*
telefonia sense fils, II, 7
telescopi, I, *31*
teletip, I, *34*
televisió, I, *18*, *85-89*, *91*
televisió en colors, I, *89*
televisor, I, *14*, *88*, *91*
temperatura de color, I, *110*
teneria *(barb.)*, III, *27*
tenería* *(cast.)*, III, *27*
teoria, I, *79*
teoria dels nombres, I, *103*
teoria dels quanta, II, 81
teoritzar, I, *79*
termoluminescència, II, *20*
termòmetre, I, *55*
termotècnia, I, *32*; II, *15*
terra, II, *14*
terreno acotado* *(cast.)*, III, *14*
terreny acotat, III, *14*
terreny fitat, II, *43*
tessere* *(it.)*, III, *55*
tessimento* *(it.)*, III, *55*
tessitura* *(it.)*, III, *55*
tessuto* *(it.)*, III, *55*
tètrode, I, *32*
-teur, -trice* *(fr.)*, I, *98*
threshold* *(ang.)*, II, *96*
timpà, II, *27*
-tion* *(fr.)*, I, *37*
-tip, II, *29*
-tipus, II, *29*
tisaje* *(cast.)*, III, *55*
tissage* *(fr.)*, III, *54*, *55*
tissatge, III, 54-56
tissatge* *(occ.)*, III, *55*
tisser* *(fr.)*, III, *54*, *55*

tissu* *(fr.)*, III, *55*
tissure* *(fr.)*, III, *55*
-tium* *(llat.)*, II, *69*, *70*
to, I, *78*, *88*, *91*; II, *14*
tocadiscs, I, *69*, *70*, *78*
-tor, I, *97*, *98*
-tora, I, *97*, *98*
-tore, -trice* *(it.)*, I, *98*
torçar, I, *67*
tòrcer, I, *67*
torçut -uda, I, *67*
torsió, I, *66*, *67*
tort -a, I, *67*, *68*
totalitarisme, I, *34*
tourner* *(fr.)*, II, *105*
trafegar, I, *84*
traffic* *(ang.)*, I, *84*
traffico* *(it.)*, I, *84*
tràfic, I, 83-85
trafic* *(fr.)*, I, *84*
trafica, I, *84*
traficar, I, *84*
traficant, I, *84*
tráfico* *(cast.)*, I, *84*
traïció, I, *41*
traïcionar *(barb.)* I, *41*; III, *50*
trair, I, *41*
trama, I, *91*
tramesa, III, 48
trametre, III, 47-49
tramettere* *(it.)*, III, *48*
trans-, III, *48*
transductor, I, *78*
transferir, III, *47*
transformador de dispersió, I, *108*
transistor, I, *14*, *18*, *78*; II, *14*
transistoritzat -ada, I, *74*
trànsit, I, 83-85
transit* *(ang.)*, *(fr.)*, I, *84*
transitable, I, *84*
transitar, I, *84*
transito* *(it.)*, I, *84*
tránsito* *(cast.)*, I, *84*
transmetre, II, *51*; III, 47-49
transmettre* *(fr.)*, III, *48*
transmisión* *(cast.)*, III, *48*
transmissibilitat, III, *49*
transmissible, III, *49*
transmissió, I, *48*; II, *14*, *51*; III, 48, 49
transmissio -onis* *(llat.)*, III, *48*
transmission* *(ang.)*, *(fr.)*, III, *48*
transmissivitat, III, *49*
transmissor, II, *14*; III, *49*
transmit, to* *(ang.)*, III, *48*
transmitància, I, *33*; II, *53*; III, *49*
transmitir* *(cast.)*, III, *48*
transmittere* *(llat.)*, III, *47*
trapanare* *(it.)*, III, *44*, *46*
trapanazione* *(it.)*, III, *45*
trapano* *(it.)*, III, *45*
trapezoïdal, II, *28*
trapezoide, II, *28*
tras-* *(cast.)*, III, *48*
trascurabile* *(it.)*, I, *64*
trascurare* *(it.)*, I, *64*
trasmettere* *(it.)*, III, *48*
trasmisión* *(cast.)*, III, *48*
trasmissione* *(it.)*, III, *48*
trasmitir* *(cast.)*, III, *48*
trattoria* *(it.)*, I, *15*
travessar, II, *43*
trepà, III, *45*, *46*
trepador, III, *45*
trepadora, III *45*, *46*
trepadura, III, *45*, *46*
trépan* *(fr.)*, III, *45*
trepanació, III, *44*, *46*
trepanación* *(cast.)*, III, *45*

trepanar, III, 44-47
trepanar* *(cast.)*, III, *44*, *46*
trépanation* *(fr.)*, III, *45*
trépane* *(fr.)*, III, *45*
trépaner* *(fr.)*, III, *44*, *46*
trépano* *(cast.)*, III, *45*
trepant, III, *45*, *46*
trepanum* *(llat.)*, III, *45*
trepar, III, 44-47
trepar* *(cast.)*, III, *45*, *46*
trepat, III, *46*
tribo-, II *18*
triboluminescència, II, *18*
trici, II, 69-71
tricio* *(cast.)*, II, *70*
tríode, I, *32*
triti, II, 69-71
tritio* *(cast.)*, *(it.)*, *(port.)*, II, *70*, *71*
tritium* *(ang.)*, *(fr.)*, *(llat.)*, II, *69*, *70*
Tritium* *(al.)*, II, *70*
tritos* *(grec)*, II, *69*
-triu, I, 96-99
-trix -tricis* *(llat.)*, I, *97*
-triz* *(cast.)*, I, *97*
trizio* *(it.)*, II, *70*
-tró, I, *27*
troleibús, I, *34*
trombopoesi, II, *29*
trombosi, I, *30*
troposfera, II, *33*, *46*
trueque* *(cast.)*, II, *57*
trypanon* *(grec)*, III, *45*
trypanum* *(llat.)*, III, *45*
TSF, II, *7*, *14*
tub analitzador, I, *87*, *91*
tub de raigs catòdics, I, *88*, *91*
tub d'imatge, I, *88*, *91*
tub electrònic, I, *74*, *78*; II, *14*
tub fluorescent, I, *22*, *108*
turbina de gas, I, *50*
turn, to* *(ang.)*, II, *105*
TV, I, *89*, *91*
TVC, I, *89*, *91*
Txecoslovàquia, I, *46*

UHF, I, *89*, *91*
ull màgic, II, 14
últim, II, *97*
ultimar, II, *97*
umbral* *(cast.)*, II, *95*, *96*
unir, III, *59*
-ur, I, *29*
urdido* *(cast.)*, *(port.)*, III, *32*
urdidura *(cast.)*, *(port.)*, III, *32*
urdimbre* *(cast.)*, III, *32*
utilitari, I, *53*

valor llindar, II, *95*
valor umbral* *(cast.)*, II, *95*
vàlvula, I, *49*
vàlvula d'admissió, I, *49*
vàlvula d'escapament, I, *49*
vàlvula electrònica, I, *74*, *78*
vapeur surchauffée* *(fr.)*, III, *22*
vapor rescalfat, III, *20*, *22*
vapor sobreescalfat, III, *22*
vapor recalentado* *(cast.)*, III, *23*
vapor sobrecalentado* *(cast.)*, III, *23*
vapore surriscaldato* *(it.)*, III, *23*
variança, II, 38-41, *49*
variance* *(fr.)*, *(ang.)*, II, *38*
variància, II, 38-41, *49*
variancia* *(cast.)*, II, *38*, *40*
varianza *(cast.)*, *(it.)*, II, *38*, *40*
vas, II, 89-90
vas biliar, II, *90*
vas capillar, II, *90*

vas de compensació, II, *90*
vas de Dewar, II, *90*
vas de Mariotte, II, *90*
vas de precipitats, II, *90*
vas d'expansió, II, *90*
vas limfàtic, II, *90*
vas porós, II, *90*
vas quilífer, II, *90*
vas sanguini, II, *90*
vase* *(ang.)*, *(fr.)*, II, *89*
vaso* *(cast.)*, *(it.)*, *(port.)*, II, *89*
vasos comunicants, II, *90*
vault* *(ang.)*, III, *40*
vegada, III, *39*
velocímetre, I, *54*
velocitat d'arrossegament, III, *37*
velocitat síncrona, III, *8*
vena, II, *29*
vendable* *(fr.)*, I, *93*
vendible, I, *93*
ventilador, I, *50*, *55*
verificar, I, *15*; II, 33-35
verificar* *(cast.)*, II, *33*
verificare* *(it.)*, II, *33*
verificar-se, II, *34*
vérifier* *(fr.)*, II, *33*
verify, to* *(ang.)*, II, *33*
vermicida, I, *34*
Verschmutzung* *(al.)*, III, *50*
Verseuchung* *(al.)*, III, *50*
Verunreinigung* *(al.)*, III, *50*
vessament, II, *28*
vestit espacial, II, *106*
vettura* *(it.)*, III, *18*
VHF, I, *89*, *91*; II, *11*
viadotto* *(it.)*, I, *26*
viaduc* *(fr.)*, I, *26*
viaducte, I, *26/27*
viaducto* *(cast.)*, I, *26*
viatge espacial, II, *106*
vice-, III, *52*
vídeo, I, *91*
videofreqüència, I, 91
vidicó, I, *87*, *91*
vivípar, I, *30*
voiture* *(fr.)*, III, *18*
vol espacial, II, *106*
volant, I, *51*, *54*
volta, III, 39-41
volta celest, III, *41*
volta del cel, III, *41*
volta del crani, III, *41*
volta del paladar, III, *41*
volta dels tres pilars, III, *41*
volta* *(it.)*, III, *40*
voltar, III, *39*
volum, I, *78*, *88*, *91*; II, *14*
vŏlvĭta* *(llat.)* III, *40*
-vor, I, *30*
vòuta* *(occ.)*, III, *40*
voûte* *(fr.)*, III, *40*
VU, II, *14*
vuelta* *(cast.)*, III, *39*

Wagen* *(al.)*, III, *18*
watterheater* *(ang.)*, II, *99*

xarcuteria, I, *15*
xeròfil, I, *31*
xerofiHe, I, *31*
xilofon, I, 33

Yugoeslavia* *(cast.)*, I, *46*
Yugoslavia* *(cast.)*, I, *46*

zapata* *(cast.)*, II, *93*, *94*
Zelle* *(al.)*, II, *63*
-zione* *(it.)*, I, *37*
zoccolo* *(it.)*, II, *17*
zootechnie* *(fr.)*, I, *32*
zootècnia, I, *32*; II, *15*
zootecnia* *(it.)*, I, *32*

ÍNDEX

Advertiment 5
Lliscar i relliscar 7
Fulls i fulles 9
En matemàtiques, fita o cota? 13
L'aire condicionat 15
Cotxe o auto? 17
Rescalfar i sobreescalfar 20
Recerca i investigació 23
En català, cal adobar moltes coses 26
Sobre el prefix *des-* 28
L'ordit i l'ordidura 31
Sobre els mots en *no-* 33
El ròssec i l'arrossegament 35
Els rodets 37
Les voltes 39
La fiabilitat 41
Doblar i doblegar 42
Trepar i trepanar 44
Transmetre i trametre 47
Contaminació i pol·lució 49
Sobre el prefix *pre-* 51
Teixit, teixidura i tissatge 54
Els circuits impresos 56
Assemblar i assemblatge 58
Pilotar i pilotejar 60
Estanqueïtat o estanquitat? 62
Addenda 65
Taula alfabètica 67